

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВАНИК

24. 1. 2003. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА L • 50 ДИНАРА • БРОЈ 2659

Шведска 28.00 SEK,
USA 3.50 USD,
Македонија 65.00 ДЕН,
Босна и Херцеговина 2.00 KM,
Црна Гора 1.00 EUR
Хрватска 8.00 KN

ISSN 0032-339-X

9 770032 339010

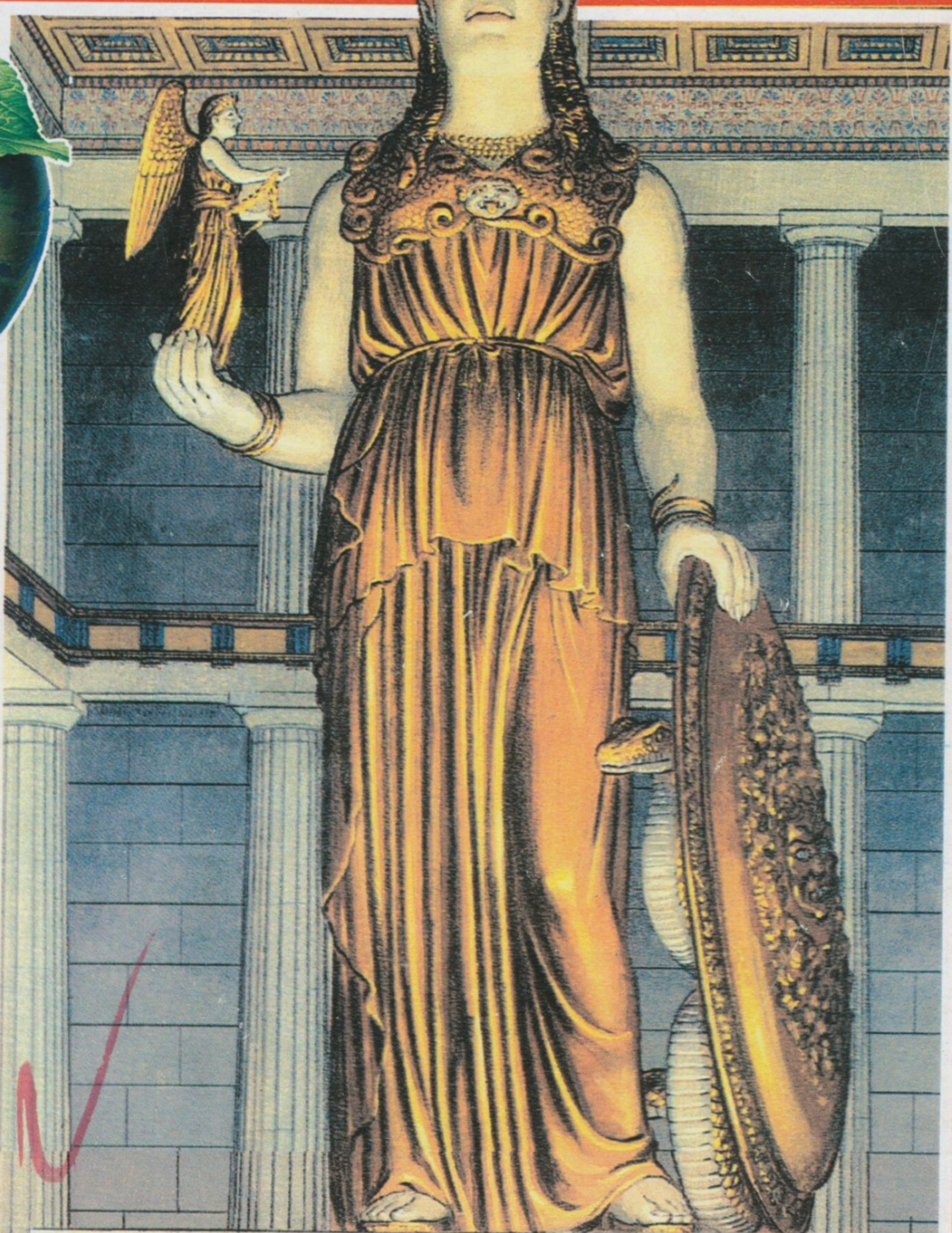

БАШ ЈЕ СВЕТ МАЛИ

ПРИЧА О ВИВАЛДИЈУ

КОЛКО ТИ ЈЕ САТИ?

ГРАД ПОД ЗАШТИТОМ БОЖИЊЕ МУДРОСТИ

За све од 7 до 107

ПИТОН ДУГАЧАК 6,5 МЕТАРА
СПАВА СЯ ШЕСТОГОДИШЊОМ
ДЕВОЈЧИЦОМ
ИЗ ЦАКЯРТЕ КОЈА ГА ЈЕ
ОДГОСИЛА.

ПОСЛЕ 65 ГОДИНА
НАШЛА ЈЕ БУРМУ

ЈУДИТ ЈАКОБСТАМ ИЗ
МОЈА У ШВЕДСКОЈ, И ТО
НА ЊИВИ НА КОЈОЈ ЈУ
ЈЕ И ИЗГУБИЛА 1924.
ГОДИНЕ.

ПРАВТИ ТАБЛЕ,
НОВАЦ И КИШО-
БРАНЕ ОД ГУМЕ

БИЛА ЈЕ ЗАМИСАО
ЧАРЛСА ГУДЖИРА,
АМЕРИЧКОГ ПРОНА-
ЛАЗАЧА ВУЛКАНИЗИ-
РАНЕ ГУМЕ.

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

●●● од 18. века мушкарци и жене почели су да носе доње рубље. Жене су у то време носиле мидере с учвршћивачима од челика или рибљих костију које су напустиле тек пошто је 1896. године основано прво европско „Друштво за поједностављење женске одеће“ које се залагало за одбацивање мидера ■

●●● с доласком зимских тмурних дана повећава се човекова потреба за сном. Почетком марта ова потреба почиње да се смањује ■

●●● док су бродови грађени од дрвета, пушкарнице и прозорчићи били су четвртасти. У 19. веку, када се прешло на изградњу бродова од челика, установљено је да се у угловима прозора овај материјал троши пре осталих делова, па да стога на тим местима вода лакше продире. Округли прозорчићи, које у неким језицима зову и „бикове очи“, отпорнији су и трајнији и захваљујући њима избегнуте су многе поморске несреће ■

●●● чоколада је штетна за кућне љубимце јер садржи теобромин који у већим количинама може да изазове стомачне поремећаје ■

●●● у средњем веку болесника су неговале најчешће калуђерице које се између себе називају сестрама. Тај назив је касније задржан и за школоване медицинске сестре ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЖИВОТ ЈЕ ПУН РАЗНИХ ЗА-
ГОНЕТКИ!

НА
ПРИМЕР?

ЖЕНЕ... ЗА МЕНЕ СУ
ОНЕ НАЈВЕЋА ЗА-
ГОНЕТКА!

АХ,
ТО!

ОНЕ,
ЈЕДНОСТАВНО,
НЕ ЗНАЈУ
ШТА ЖЕЛЕ!

ПРЕ НЕГО ШТО СМО СЕ ВЕНЧА-
ЛИ, МОЈА ЖЕНА НИЈЕ ЖЕЛЕЛА
НИШТА ДРУГО НЕГО ДА БУДЕ
КОД КУКЕ И ПОДИЖЕ ДЕЦУ!

А САДА, ПОСЛЕ ТОЛИКО ВРЕМЕ-
НА, ХОЋЕ ДАДИЉУ, ХОЋЕ ДА ИЗ-
ЛАЗИ, ДА СЕ ЗАПОСЛИ...

КОЛ'КО ДЕЦЕ
ИМАШ?

17!

Из предратног
албума:
Богдан
Поповић
снимљен
1938. године
на тераси
старе зграде
„Политике“
у Македонској
улици

тио у Београд на студије. Прихватио га је стриц Васиљ Поповић, професор Београдског универзитета. Душеван, млади Богдан повео је са собом и мајку. Да се не злопати у кршу.

Много је читао, књиге је просто гутао. Постоји једна карикатура сценаристе и илустратора Жедринског који је делио судбину „Политике“: Богдан седи за својим столом у редакцији, кошуље раскопчане и косе разбарушене, књигу отворио и гута речи!

Чим се запослио у „Политици“ тридесет прве године као коректор, Богдану се убрзо „посређио“ додатни посао – да одржава званичну везу са цензуром. То је значило да новине нису сме-
ле да се штам-

рочито од текстова који су мирисали на комунизам, прецртавао је црвеном оловком све што мора да се избаци из новина. Понекад очајан што би цензор испретурао већ сложене текстове у новинама, улагао је све своје знање и памет да убеди цензора у исправност мисли новинара и уредника „Политике“. И успевао је! Ипак, свакодневни рат с цензором, који је званично припадао такозваном Прес-бироу, толико је исцрпљивао Богдана Поповића да му је јавни тужилац, када би се сусретао с њим на суду, личио на грозоморну појаву. Чим би који дан предахнуо, Богдан је настављао да се још жешће бори с цензорима. Био је то довољан темељ да засуче рукаве и да почне да претражује по библиотекама све што је написано о цензури и цензорима. Нашао је невероватне податке, а онда сео и склопио рукопис о цензури. Никада није објавио ту књигу. Штета, била би одиста занимљива. Нико се у нас није тиме бавио тако предано као он. У свечаном божићном броју „Политике“ далеке 1936. године Поповић је објавио текст „Седма светска сила“. Тада је јавност у Србији сазнала да је

НОВИНАР ПРОТ

Богдан Поповић није био толико познат у београдској чаршији колико је био значајан за „Политику“. Скроман, тих и ненаметљив, он није бирао околности у којима ће живети него су околности „налазиле“ њега. Ко је желео да се свакодневно рве са државном цензуром или да у име „Политике“ стане пред суд по тужби јавног тужиоца? Нико! Хајде, Богдане, ти си образован, умеш ти с њима! Богдан је стражарио и над новинарским текстовима као коректор. За тај посао примао је плату. Могао је Богдан, заиста је био један од најобразованијих људи у „Политици“. Почео је да студира права, па напустио. Имао је велику библиотеку, једну од најзначајнијих приватних би-

блиотека у Београду. Књиге су у малом стану биле с пажњом поређане на полицама. У пола ноћи знао је да нађе одређени наслов. Ако га замоле за одговарајући податак, а он га у том часу нема у некој од „фиока“ у својој глави, тврдо је обећавао да ће га прибавити „до сутра“! Никада није изневерио онога ко је за нешто питао, сутрадан је податак био спреман!

Академик на срамоту

Чика Богдан, како су у средњим годинама почели да га називају, говорио је течно, оним чувеним милозвучним херцеговачким говором. Потicao је из Стоца код Мостара. Тамо се родио јула 1907. године, тамо проживео младост, а онда се, скроман и танког џепа, запу-

Иако је по природи био скроман и миран, због чега је и добио надимак Вребац, Богдан Поповић имао је у „Политици“ готово најтежи задатак: да се, поред коректорског посла, носи са цензуром и јавним тужиоцем

пају док млади Богдан не однесе све отиснуте стране „Политике“ господину цензору на преглед. Цензор, задужен да домовину „брани“ од увредљивих, политички штетних, а на-

један од најцрњих цензора припадао епохи руског краља Николаја. Звао се А. В. Красновски и, веровали или не, изабран је за првог члана Царске академије наука!

Корисно прислушкивање

Сећао се Богдан Поповић разних договора из време-

на кад се свакодневно носио с цензуром, па је записао и ово. Неки Стјепан Пармачевић, који се поред цензорског посла бавио и књижевношћу,

ПОВЕЋАНИ
ЗАБАВНИК

послао је „Политици“ текст. Уредник је прочитао и одобрио да се објави. Али, када је текст дошао на сто цензора Пармачевића, он га је забранио! Богдан је завапио:

– Побогу, господине Пармачевићу, па то је ваша прича, зашто је забрањујете, ви сте тражили да је објавимо!

– Е, то јесте – одговорио је цензор – али друго је Пармачевић књижевник, а сасвим треће Пармачевић цензор!

Догодило се да се Богдан Поповић и окористио од цензора. Неком приликом однео је цензору отиске „Политике“ и чекао да црвена оловка „заврши“ посао. Зазвонио је телефон. Јављао се уредник листа „Време“ који је нагињао режиму.

Цензор је искористио разговор да пита уредника „да ли ће Време у данашњем броју да пише о убиству Митричевићке?“ Богдан Поповић начуљио је уши. Слушајући разговор, схватио је да је убијена богаташица Драга Митричевић која је живела животом просјака. Вест је могла да се сврста у „вести деценије“ јер је о необичном Драгином животу причао цео Београд.

Редакција „Забавника“ из шездесетих година. Стоје: Милош Томић, Миодраг Петканић, Ратко Руварац, Војислав Стаменовић и Вјекослав Шотаревић. Седе: Станислава Миливојевић, Кринка Виторовић, Богдан Поповић, Татјана Сигунов и Вера Милићевић

ИВ ДРЖАВЕ

Чим се вратио у редакцију, похитао је директору и главном уреднику Влади Рибникару описујући му шта је чуо. Одмах су позвали новинара Лолу Димитријевића који је био специјалиста за те ствари. Нико ништа није знао, полиција је још чувала вест у тајности и саопштила је својим мезимцима из листа „Време“. Лола се растрчао и преко својих веза сазнао шта се догодило. Захваљујући Богдану Поповићу и цензору, „Политика“ је пожурила са штампањем и појавила се у продаји пре „Времена“! У полицији су били згранути. А тек у редакцији листа „Време“! Догађај се збио у фебруару 1932. године. Богдан Поповић био је задовољан и платом у „Политици“. Рано се

оженио и добио два сина. Од плате је издржавао мајку, жену и децу. Живео је у скромном једнособном стану у згради на углу Равногорске и Краља Александра. Када је на том месту започета градња велике зграде, за новинаре (и данас постоји), одрекао се свог стана на том месту и привремено прешао са породицом да живи у бара-

ци на самом градилишту. Богдан Поповић добио је надимак Вребац од чика Дише Стевановића који се бринуо о финансијама „Политике“, а новинаре волео као своју децу!

У „Политици“ су били више него задовољни Богдановим радом. Никада није досегао новинарске звезде, али је радио за тројицу. Важио је за породичног човека, штедљивог и бескрајно поштеног. За време Другог светског рата могао је да уновчи своје образовање, али је одбио помисао да било шта ради за окупатора. Издржавао је себе и породицу препродајући књиге по пијацама.

Три стуба, али каква

После Другог светског рата Богдан Поповић вратио се у „Политику“. Окупљала се стара екипа. Цензор није више вишио за вратом, па је Богдан добио ново задужење – да буде уредник „Политикиног Забавника“. Радио је то предано од

5. октобра 1952. године до 31. 12. 1967, дакле – петнаест година. Било је то време кад се гледало и на политичку припадност. Богдан се није бавио политиком. Није то било за њега, говорио је. И није му било жао што због тога није било дозвољено да се његово име штампа као – главни уредник листа. Уместо њега потписиван је Стојиљко Стоиљковић, тадашњи помоћник директора.

Чика Богдан је оставио знаменит траг у листу. Мала редакција била је мала дружина. Никада никога није укорио, а ако би неко у листу начинио грешку он би је исецао из „Забавника“ и легио на белу хартију на зиду. За опомену „аутору“!

Богдан Поповић умро је 17. јуна 1985. године ■

Миленко Тодоровић

Од урбане легенде до

Баш је св

Кад се сретну потпуни странци и схвате да имају заједничког познаника или пријатеља, употребиће реченицу из наслова. То је сасвим уобичајено. Изненађује што је та на изглед неоснована тврдња послужила као основ за нову научну област

Ово су дани великих празника када се на окупу често нађе и више људи који се међусобно не познају. На изглед потпуни странци вероватно ће у разговору закључити да имају заједничког пријатеља или познаника. Изненађено ће узвикнути „Баш је свет мали!“ и о томе више неће размишљати.

Годинама су научници веровали да су такви сусрети пука случајност. Више не. Тврдња која се широм света већ вековима понавља послужила је као основ нове научне области. Створена је „теорија малог света“. Већ неколико деценија, због свеprisутности рачунара, ова теорија нашла је примену не само у најразличитијим областима науке – физици, економији, ме-

дицини – већ и у свету филма, компјутерских игара...

Педесетих година тек протеклог века Анатол Рапапорт, професор на универзитету у Чикагу, о друштву у коме се крећемо почео је да размишља као о разгранатој мрежи у којој појединци успостављају различите везе. Иако смо најчешће у друштву познатих људи, сви ми имамо много случајних познанстава. Баш та познанства овај свет и чине малим.

Брзина ширења вести

Замислите да свет чини милион људи и да сваки појединац познаје само десет особа које живе у његовом најближем окружењу. Колико би времена било потребно да се рашчује нека вест? Заиста би потрајало

док се прича, од тих десет појединаца, не прочује у целој заједници. А када би, у противном, у свету са исто толиким бројем људи сваки човек такође знао десеторицу, али насумично распоређених у читавој заједници? Вест би се муњевито проширила. Сваки пут када би се препричала нека гласина, удесетостручавао би се број људи који би је сазнао. После само шест пута, колико би се одређена вест поновила, у том замишљеном свету од милион људи свако би је сазнао.

Овакво размишљање било би изузетно занимљиво кад би стварни свет био тако устројен. Али, готово ниједан човек нема уско ограничене везе само с људима из најближе околине или само са онима које је случајно срео. Људи успостављају и врло присна, али и сасвим насумична познанства. Зашто се онда тако често догоди да изненађено утврдимо како је овај свет тако мали?

1951. Анатол Рапапорт, професор на Универзитету у Чикагу, објавио је прве радове о мрежама које се стварају и њиховом утицају на друштво

1959. Паул Ердеш и Алфред Рењи (слева) доказују колико неколико насумичних познанстава може да буде важно за повезивање и стварање испреплетаних мрежа

1967. Стенли Милграм насумице шаље писма настојећи да открије колико је посредника потребно да би пошлица стигла на праву адресу

озбиљне теорије

СЕТ МАЛМИ

зитета Харвард послао је сто писама људима који живе у две америчке државе – Небраски и Канзасу. Задатак сваког кога је Милгрим одабрао био је да примљено писмо пошаље одређеном човеку који живи у Масачусетсу. О човеку коме је требало да упуте писмо ниједан од сто насумично одабраних појединаца није знао ништа сем имена,

занимања и још неколико личних података.

Милгрим је сваког од одабраних замолио да писмо пошаље особи коју познаје, за коју верује да би могла да има неке везе са човеком коме је пошиљка на крају требало да стигне. И, шта се догодило? Милгрим је био запањен.

Да би писмо стигло на праву адресу, било је, у просеку, потребно пет посредника. Ни сам не верујући у свој опит, после неколико година Милгрим га је поновио. Резултати су били исти.

Да би се нашло у сандучету непознатог појединца, писмо је променило само пет пошиљалаца. То значи да у земљи са више од две ста милиона становника сваки грађанин добро познаје бар педесетак људи за које је могао да претпостави да ће знати коме даље треба да уруче писмо.

Ако је тако, закључио је Стенли Милгрим, онда би још један посредник био довољан да писмо дође у руке било ког човека на овој планети. Још

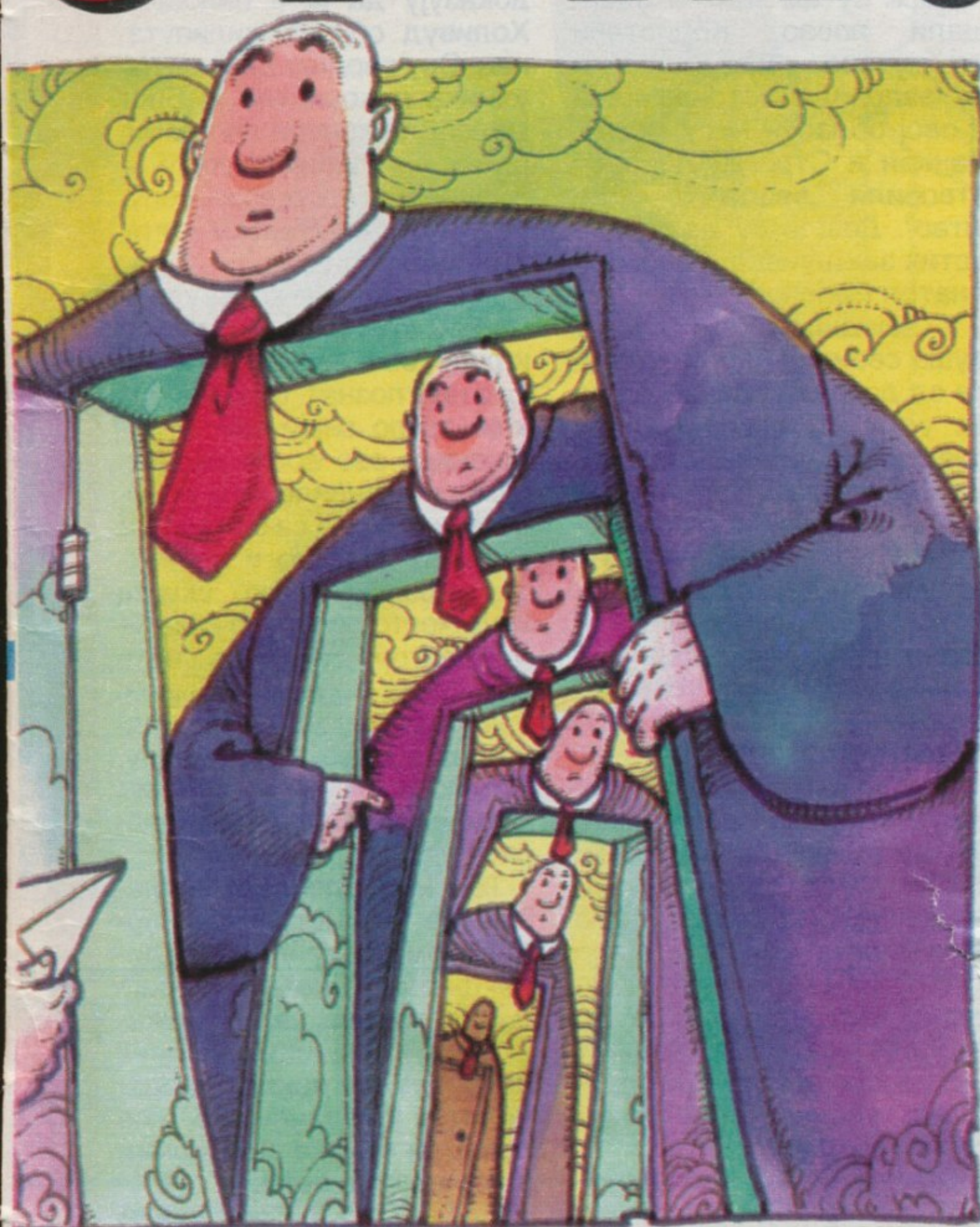
Рапапорово размишљање о свету, као о разгранатој и испреплетаној мрежи појединаца, године 1959. покушали су научно да објасне Паул Ердеш и Алфред Рењи, двојица мађарских математичара.

Американцима има ко да пише

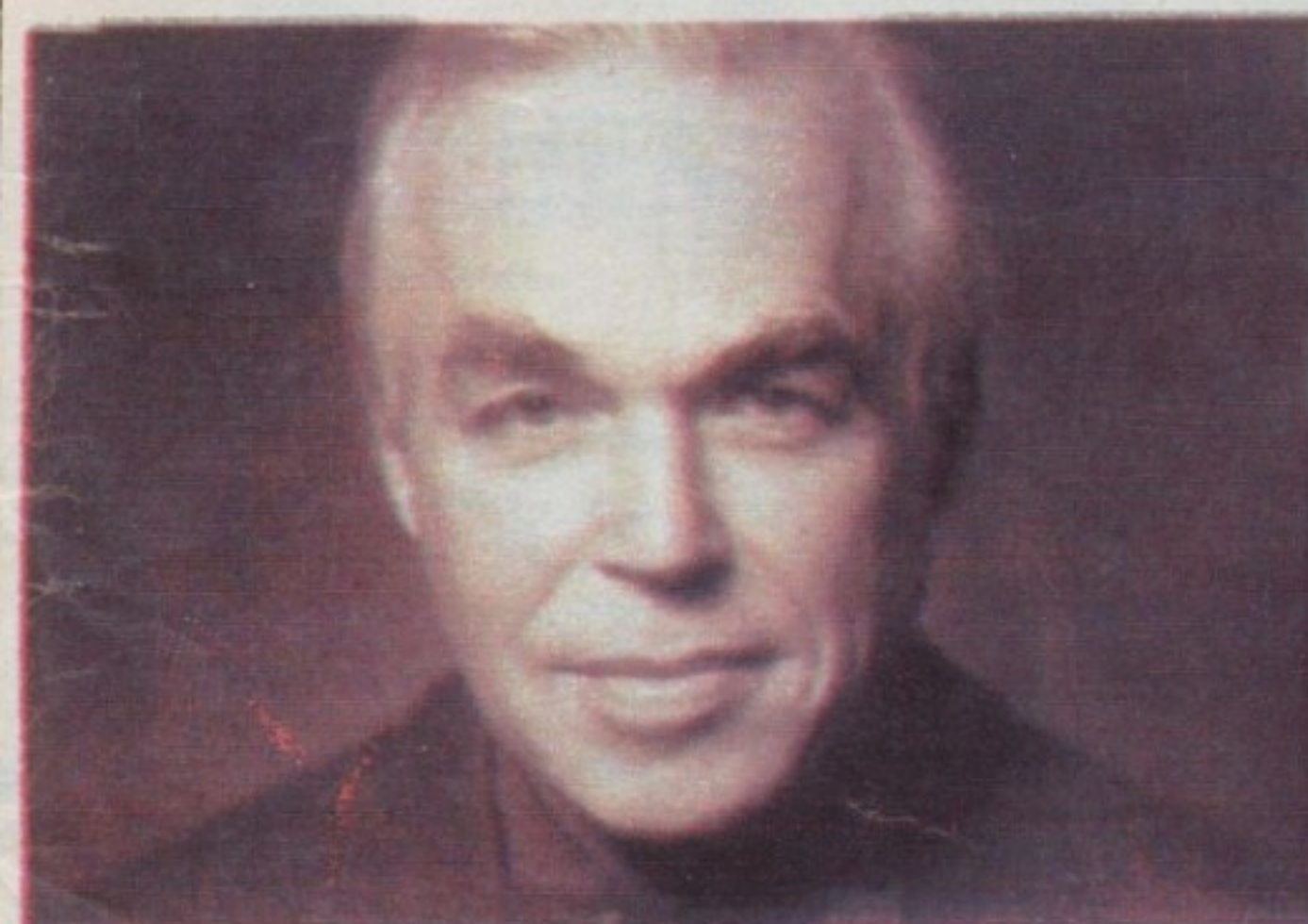
У групи од стотину људи довољно је да свако упозна десетак особа и да их потом међусобно представи. На тај начин брзо ће се познавати сви у друштву. Уколико би се сви једни другима представљали, требало би уприличити 4.950 појединачних упознавања. Јасно је да насумично одабране везе повећавају разгранатост мреже друштвених односа.

Ердеш и Рењи јесу дали неку врсту формуле која наглашава значај случајних познанстава, али и даље нису одгонетнули основно питање – зашто је свет тако мали?

Овим се 1967. године позабавио и Стенли Милгрим, о чему је „Забавник“ већ писао. Млади професор социологије са универ-

Илустровао Добросав Боб Живковић

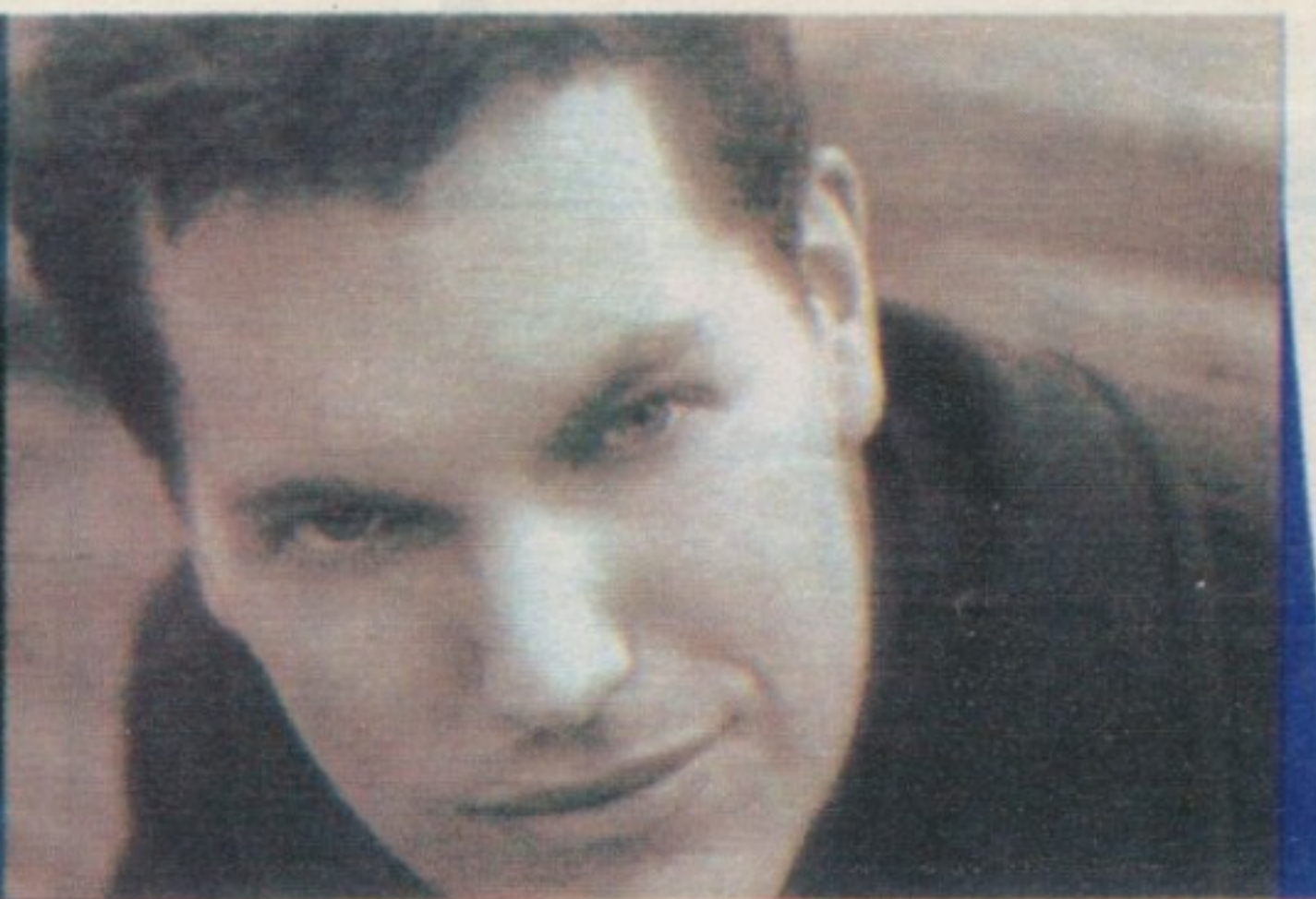
1990. Џон Гар објављује у Америци комад „Шест степени раздвајања“

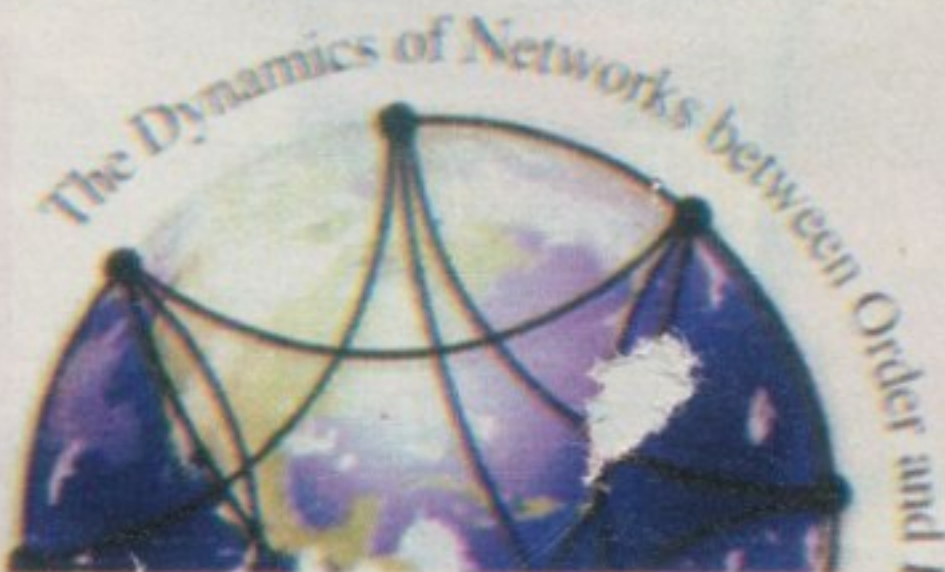
1993. Доналд Сатерленд појављује се у једној од главних улога филма снимљеног по комаду „Шест степени раздвајања“

1996. Данкан Вотс и Стив Строгац смислили су како да разреши тајну о истовременом, једногласном оглашавању цврчака

Small Worlds

1996. Брет Цаден, с групом студената Универзитета у Вирџинији, ствара компјутерску игру „Кевин Бејкон“

1998. Вотс (на слици) и Строгац у часопису „Нејчер“ објављују теорију малог света која изазива огромно занимање

1999. Вотс објављује књигу „Мали светови“ у којој сакупља све кључне теорије из ове области

Један доказ да у тврдњи како је свет мали заиста има истине.

И цврчи, цврчи цврчак...

Милгримово откриће убрзо је прерасло у неку врсту урбане легенде која се годинама препричавала. Џон Гар, амерички драмски писац, преточио је ову градску бајку у драму под називом „Шест степени раздвајања“. Један од ликова каже: „Само шест људи раздваја сваког човека на овој планети. Шест степени раздвајања. То је дубокоумна мисао... Свака особа нова су врата којима се отварају други светови.“

Дубокоумна мисао заокупила је Данкана Вотса, двадесетпетогодишњег дипломца који је на Корнел универзитету у Њујорку припремао докторску тезу. Спремајући рад 1995. године, Вотс се сусрео с нерешивом загонетком: на који начин цврчи, готово у истом тренутку, сви одједном почну да се оглашавају?

Немајући одговор на то питање, Данкан Вотс прisetио се речи свога оца. По мишљењу Данкановог оца,

председника САД од сваког човека на Земљи раздваја само шест руковања. Да ли би та урбана легенда, коју је стално цитирао Вотс Старији, могла да се примени и на цврчке? Да ли је и њима потребно да чују само шест цврчака да би се сви огласили?

Може ли помоћу овакве легенде да се разреши озбиљна биолошка тајна? Данкан Вотс био је сасвим сигуран да ће га, кад му изложи овакву могућност, Стив Строгац избацити из кабинета. А Строгац, иначе познати математичар и Данканов ментор, не само да га није избацио него је Данканову претпоставку оберучке прихватио и одлучио да на њој заједнички раде. У јуну 1998. године у научном часопису „Нејчер“ (Природа) објавили су епохално откриће: теорију малог света.

Познат као непознат

Данкан и Строгац први пут су јасно доказали колико су насумичне везе значајне јер овај на изглед огроман свет претварају у изузетно мали. Наравно, овој двојци научника погодовао је тренутак у коме су

објавили нову теорију – рачунари су им знатно олакшали посао. Користећи компјутере – што они који су започели истраживања у овој области нису могли, Данкан и Строгац лако су створили „вештачко друштво“. Дошли су до готово истих закључака до којих и Анатол Рапапорт.

У заједници од хиљаду душа свако је био члан групе од десет особа. Да би се та уско ограничена група повезала с другим члановима заједнице, требало је прећи стотине корака. Довољно је било да само један појединац од стотину склопи и насумична познанства, изван најближе околине, и могућност лакшег успостављања веза одмах би се удесетостручила.

Оно за шта су дотад постојале само претпоставке најзад је научно доказано. Јесте да је већина људи најчешће окружена само најближима, али и оно мало случајних познаника које свако има довољно је да овај свет са више од шест милијарди становника претвори у обично село у ком се сви познају.

Теорија малог света примењива је на различите

области. Данкан и Строгац доказују да је и циновски Холивуд обични лилипутанац. Ову тврдњу двојице научника искористио је Брет Цаден, професор програмирања на Универзитету у Вирџинији, и створио популарну компјутерску игру „Кевин Бејкон“.

Кевин Бејкон, холивудски глумац који је пре настанка игрице био познат по томе што није познат, сада је лице које добро знају сви заљубљеници ове врсте забаве. Основно правило игре је: повезати Бејкона са било којим глумцем не само у Холиуду. Играјући, свако схвати да је често потребно и мање од шесторо људи из света филма да би Кевин Бејкон, који се није појавио ни у једном познатијем остварењу, био повезан са било којим глумцем, редитељем, сценаристом.

Теорија малог света показује се као истинита у пословном свету у ком велике фирме такође стварају микросветове, али, нажалост, и у медицини. Болест која нападне неколико различитих појединаца брзо се прошири и може да поприми размере епидемије ■

В. Софреновић

SMALL WORLD RESEARCH PROJECT
 Department of Sociology
 Columbia University

Quick links (I know what's going on):

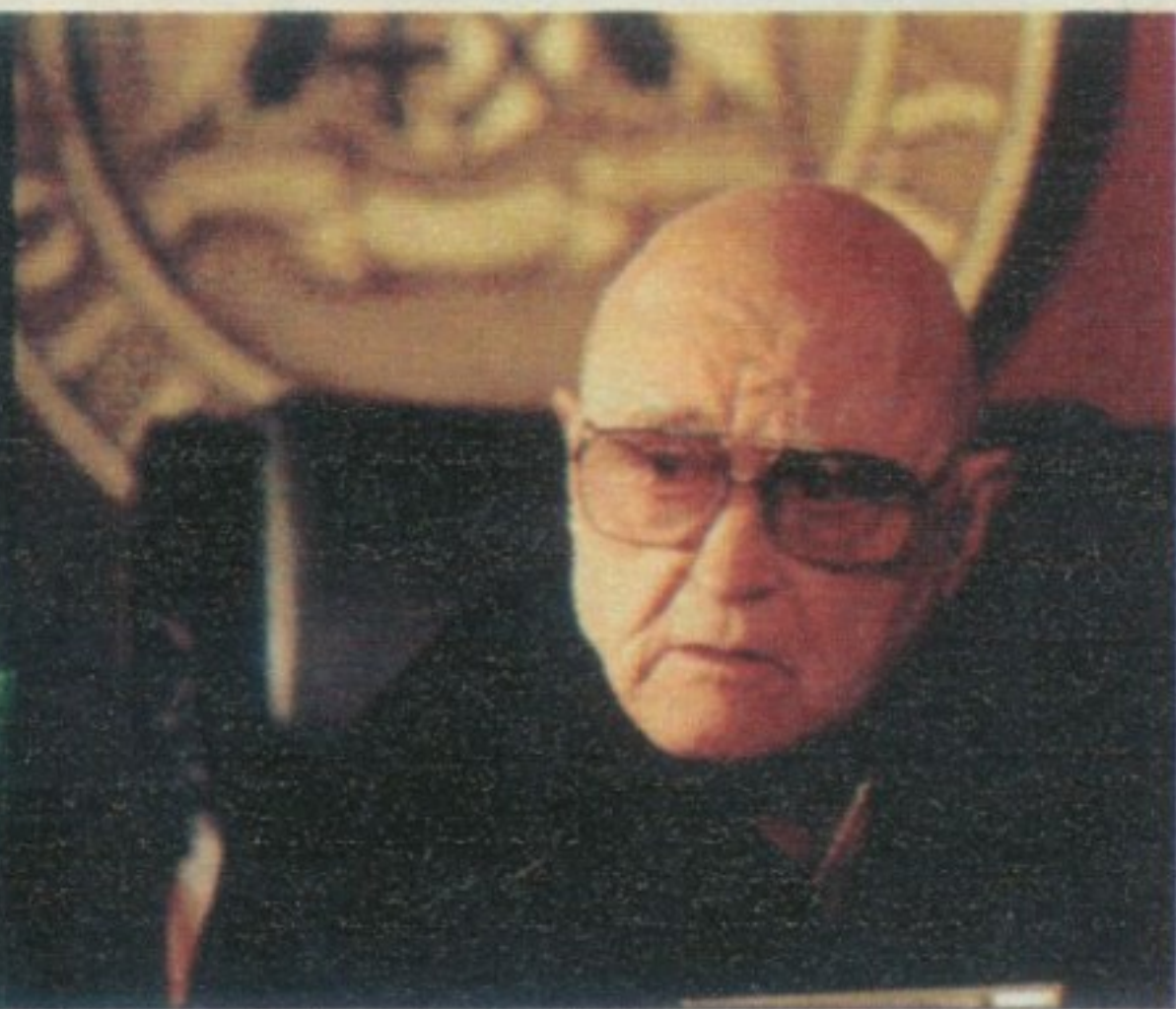
- I want to participate.
- I received an email and I already have a username and password.
- I want a new target person.

Overview of the experiment (Tell me more):

Can anyone in the world reach anyone else through a chain of only 6 friends?

With your help, we intend to find out.

We are a team of researchers at Columbia University interested in what is known as the "Small World Phenomenon." This is the idea that everyone in the world can be reached through a chain of only 6 friends.

2001. Заједно с колегама, Вотс на Интернету приређује веб-страницу о појединостима Милгримовог експеримента из 1967. године

2001. Дамијан Занет, аргентински математичар, користи теорију малог света да објасни ширење вируса сиде (на слици)

2002. Смрт Рода Стајера, који је, захваљујући мноштву разноврсних улога, можда више од свих других холивудских глумаца био повезан са сијасет људи из света филма

Војсковођа у роју кита

ЗАБАВНИКОВ
ИСТОРИЈСКИ ЗАБАВНИК

Вребајући из морских дубина, подмукли непријатељ је двадесет и пет година водио исцрпљујући рат с Византијским царством

Велики византијски војсковођа Велизар, пореклом Словен, који је за владавине Јустинијана успео да освоји државу Ванда у северној Африци и сруши државу Острогота присајединивши је, заједно с Далмацијом, Византијском царству, није могао да победи једног необичног и подмуклог непријатеља.

Тај непријатељ звао се Порфирије, а чувен је по томе што

је двадесет и пет година мучио царевину реметећи пловидбу на Босфору и Црвеном мору. Порфирије је био кит, и то једини за кога се чуло да је ушао у Средоземно море.

Није био од оних највећих, али је зато показао колико је храбар и дрзак и водио је исцрпљујући рат с Царевиним. А више од свега волео је да заузме положај у теснацу Босфора и Хелеспонта, чекајући да му струја наноси у уста јата риба.

Кад се Порфирије први пут појавио, неки одважни рибар, љутит што му је кит растргао мрежу, пројурио је поред њега у маленом чамцу и успео да на грдосију баци тешки харпун погодивши га у бок. То је била отворена објава рата! Кит, до тад мирољубив, насрнуо је на чамац и разбио га ударцем репа.

Од тада је Порфирије постао права напаст: вребао је из морских дубина и насртао на сваки чамац или бродич који му се приближи. Потопио је и два већа брода изронивши изненада испод њих и жестоко их ударајући главом.

Свакојак су тумачили Порфиријева пустошења. ПравOVERНИЦИ су држали да је послат као казна за јеретичке грехе монофизита, присталица учења о само једној, божанској, природи Христа и стога проклети на два црквена сабора. А монофизити су опет говорили да то не може бити јер Пор-

фирије једнако напада и њих и њихове неистомисљенике. И једни и други излазили су на морски жал да му држе проповеди и пуштају низ струју молбе на цедуљама у којима га преклињу да се врати у океан, одакле је и дошао.

Најзад су на Порфирија послали и највећег војсковођу царства, чувеног Велизара који је на великом броду с одговарајућим оружјем и са одредом градске милиције кренуо у лов на подмуклог непријатеља.

Једни веле да је Велизар успео да га погоди моћном стрелом, други тврде да је стрела промашила, а да су га гађали из катапулта, затим да је копље улетело право у Порфиријева уста и да ће од опасних рана сигурно скончати.

Али, од лова на Порфирија није било ништа. Дрски кит и даље је годинама успешно кидао рибарске мреже и разваљивао чамце и бродове ■

Ива Дашкић-Вићановић

Илустровао Зоран Петканић Петко

ПОЕТСКА ПРАВДА

Кад год му време дозволи, а надахнуће га послужу, педесет-четворогодишњи судија Врховног суда Пенсилваније Мајкл Икин своје пресуде римује.

Најсвежији пример његовог песничког умећа је пресуда од чак седам строфа којом је ставио (правну) тачку на спор између тешко завађених супружника Сузан и Луиса Пореко.

Захтев за поништење предбрачног уговора поднела је озлојеђена Сузан када је сазнала да дијамантски веренички прстен који јој је дволични Луис поклатио уопште није дијамантски, да, дакле, не вреди 21.000 долара као што јој је тај нитков казао и да је, наивна, на негованом прсту носила некакав безвредни минерал.

Како се ниједан уговор

склопљен на превару не може сматрати пуноважним, Сузан је – позивајући се на то да је предбрачни договор са Луисом склопила у време када ју је он безочно лагао о правој вредности прстена – устврдила да је, сходно томе, у том тренутку њихова веза у целини почивала на лажи и превари. Што би, по њој, већ само по себи морало да буде довољан основ за поништење (предбрачног) документа којим се (недужна) обавезала да се, крену ли ствари између ње и пребогатог Луиса једног дана низбрдо, одрекне права да тог гада у случају развода опељеши до голе коже...

Судија Икин пресудио је у корист тешко обмануте Сузан. У стиху, наравно. У седам строфа пресуде све врви од предивних рима.

Још док их је, дрхтећи од неизвесности у погледу коначног исхода слушала, Сузан је у стиховима судије Икина препознала лепоту непатвореног песничког надахнућа. Лажљиви Луис при том је испољио разумљиву неспремност да се бави поезијом и римом.

Судија Стивен Запала, колега Мајкла Икина, један је од многих који верују да Мајкл Икин римовањем својих пресуда наноси огромну штету угледу установе коју представља:

– Углед Врховног суда Пенсилваније сувише је озбиљна ствар да би га ико доводио у питање – верује Запала.

– Моја обавеза јесте да будем праведан, а не досадан – одговор је Мајкла Икина изречен у интервјуу „Њујорк тајмс“ ■

М. И.

ЛОШЕ ДЕЛО

Суштина учења атинског филозофа Антистена (436 – 366. пре н. е) било је схватање да је врлина највеће добро које једино води до блаженства. Осим тога, права врлина је независна од свега спољашњег и довољна сама себи. Не треба посебно наглашавати да је Антистен презирао богатство као и сва јавна признања. Једнога дана, док су га хвалили људи које је сматрао немилосрдним, таштим и злим, забринуту Антистен је рекао:

– Бојим се да сам учинио нешто веома лоше! ■

ПОДНИОНИ
ЗАБАВНИК
24. 1. 2003.

ЋУБРЕТАРИМА, С ЉУБАВЉУ

Родитељи који су довозили децу заостајали су на месту које је било назначено у позивници и освртали се као да чекају да однекуд излети телевизијска екипа и саопшти им да су упали у замку скривене камере. Тек кад би им притрчао Мајкл и уверио их да су на правом месту, паркирали би кола и бојажљиво пуштали децу да се придруже слављенику. Мајкл Вонг Сесо недавно је напунио седам година. Када су га родитељи питали где би волео да приреди рођенданску прославу, мртав озбиљан Мајкл им је саопштио да је одабрао јединствен простор – депонију наомак Гранада Хилса, калифорнијског града у коме живи с родитељима и млађом сестром. За дивно чудо родитељи се нису успротивили. Касније су објаснили да уважавају жељу свог сина који им је објаснио да, када одрасте, жели да буде ђубретар. „Толико је ова наша планета загађена и препуна отпадака да“, објаснио је одлучни малиша, „чим одрастем морам све да учиним да постане чистије и пријатније место за живот ако не свих, оно бар становника Калифорније“.

На чуђење и радост присутних ђубретара деца су се веселила на депонији све док није пао мрак. Касније се вест о несвакидашњем рођенданском слављу појавила у „Лос Анђелес Тајмсу“ ■

НЕПРИСТОЈНИ ИРВАС

Велики излог дозволио је уметницима да пуне машти на вољу. Нису ни слутили да ће Деда Мраз у природној величини, који седи у саоницама с упрегнутим ирвасима, изазвати толику буру. Један од пластичних ирваса стражњиком је био окренут погледима пролазника. Можда становници јужноафричког града Кејп Тауна не би дигли толику цеву да животиња није била та-

ко савршено анатомски извајана. Окупљени људи испред тржног центра на Кевендиш скверу прво су се подгуркивали, касније су се отворено смејали или гласно негодовали упирући прстом у оно што се јасно видело између стражњих ногу ирваса мужјака. Ништа није вредело што се директор тржног центра чак и на телевизији извињивао суграђанима, родитељи су претили да ће полупати стакла уколико бар тог непристојног ирваса сместа не уклоне из излога. Тако је и било. У Нову 2003. годину становници Кејп Тауна ушли су с једним ирвасом мање ■

НЕПЛАЋЕНИ ДУГ

Једне вечери, познати француски књижевник Оноре де Балзак (1799–1850) био је позван на вечеру у дом угледног париског адвоката. Видевши да је гост нерасположен, да читаве вечери ћути погнуте главе, домаћин је упитао Балзака шта га мучи. Писац му је признао да би следећег дана требало да плати дуг – хиљаду франака. Нажалост, није имао новца... Немајући куд, имућни адвокат предложио је да му позајми новац.

– Не морате да журите да ми вратите дуг – рекао је адвокат. – Вратићете од зараде коју ћете добити од следећег романа.

– Ах, не! – успротивио се Балзак. – Не од следећег, већ од најбољег дела – казao је књижевник.

И тако је време пролазило: Балзак је објављивао нове књиге, али дуг никако није враћао. Адвокат је тражио новац, а писац је сваки пут одговарао да још није објавио своје најбоље дело. И умро је, а дуг није вратио ■

НИКОГА НЕ ОТПУШТАМ!

Вредни, а надасве штедљиви министри Алфонса VI (1030–1109), краља Кастиље, једнога дана показали су свом владару два списка: први са именима слуга које су заиста биле неопходне на двору. Други списак садржао је имена оних чији боравак, као и посао на двору, није био нимало потребан. Али, оваква марљивост министара готово да је наљутила краља Алфонса будући да није намеравао никога да отпушта из дворске службе. То је и образложио:

– Они дворани без чијег се рада не може, потребни су мени, а онима који нису ни од какве користи – потребан сам ја! ■

Прича почиње у зиму 1678, две године пре него што ће комета распарати европско небо остављајући многе научнике и филозофе, као и обичне људе – да тумаче тај божански знак. За многе, божански знак беше управо музика сама. Јер, то је време када је она замишљена, идеална музика, музика сфера, огледало небеског склада – постала је земаљска.

Те зиме, 1678. године, као никада до тада, Венецију је задесио висок водостај или, како Венецијанци кажу, *acqua alta*, у дословном преводу, „висока вода“. Дуге црне гондоле клизиле су кроз измаглицу каналима града на води, али и улицама, између пиљарница и занатских радњи.

Болешљиви дечак

Срећом, Вивалдијеви су живели у делу града где море није преплавило градске плочнике: становали су у улици Сан Мартин, у кварту Кастело, недалеко од Арсенала. Дакле, Антонио Вивалди дошао је на свет 4. марта 1678. године док је највећи део престонице Републике био под водом. И он сам је већ првог дана живота осетио воду. Била је то света водица којом је крштен. О томе говори и белешка сачувана у црквеном регистру:

„Антонио Луџо, синчић господина Ђованија Батисте Августина Вивалдија, свирача, и госпође Камиле, његове супруге, рођен је 4. марта текуће године, а примио је прво причешће у своме дому због смрти што му претише...“

Смрт је заиста вребала Антонија Вивалдија током читавог живота. Болест га је, наиме, пратила у стопу иако се до данашњег дана не зна тачно шта је посредило. Бол и стално стезање у грудима, тако је сам композитор у писмима описивао своју болест. Да ли је то била астма, ангина пекторис или нека друга срчана мана? У сваком случају, добро је познато да се Вивалди лако умарао и врло тешко ходао тако да се кроз свој родни град кретао искључиво гондолом или кочијом. Па, ипак, та чињеница није утицала на његов живот који је протекао у узбудљивом и брзом ритму. И у Вивалдијевој музици тешко је назрети некакво „болесно расположење“. Напротив, у његовом делу као да влада вечито пролеће.

Ђовани Батиста, Антонијев отац, био је изгледа практи-

чан човек. Свирач – *sonador* – постао је виолиниста при Базилици светог Марка 1685. године, две године пре синовљевог рођења. Нико није користио презиме Вивалди, сви су га звали Ђовани Батиста Роси (*rosso* – на италијанском значи црвено) због риђе косе. Исту боју наследио је и његов првенац Антонио. Осим што

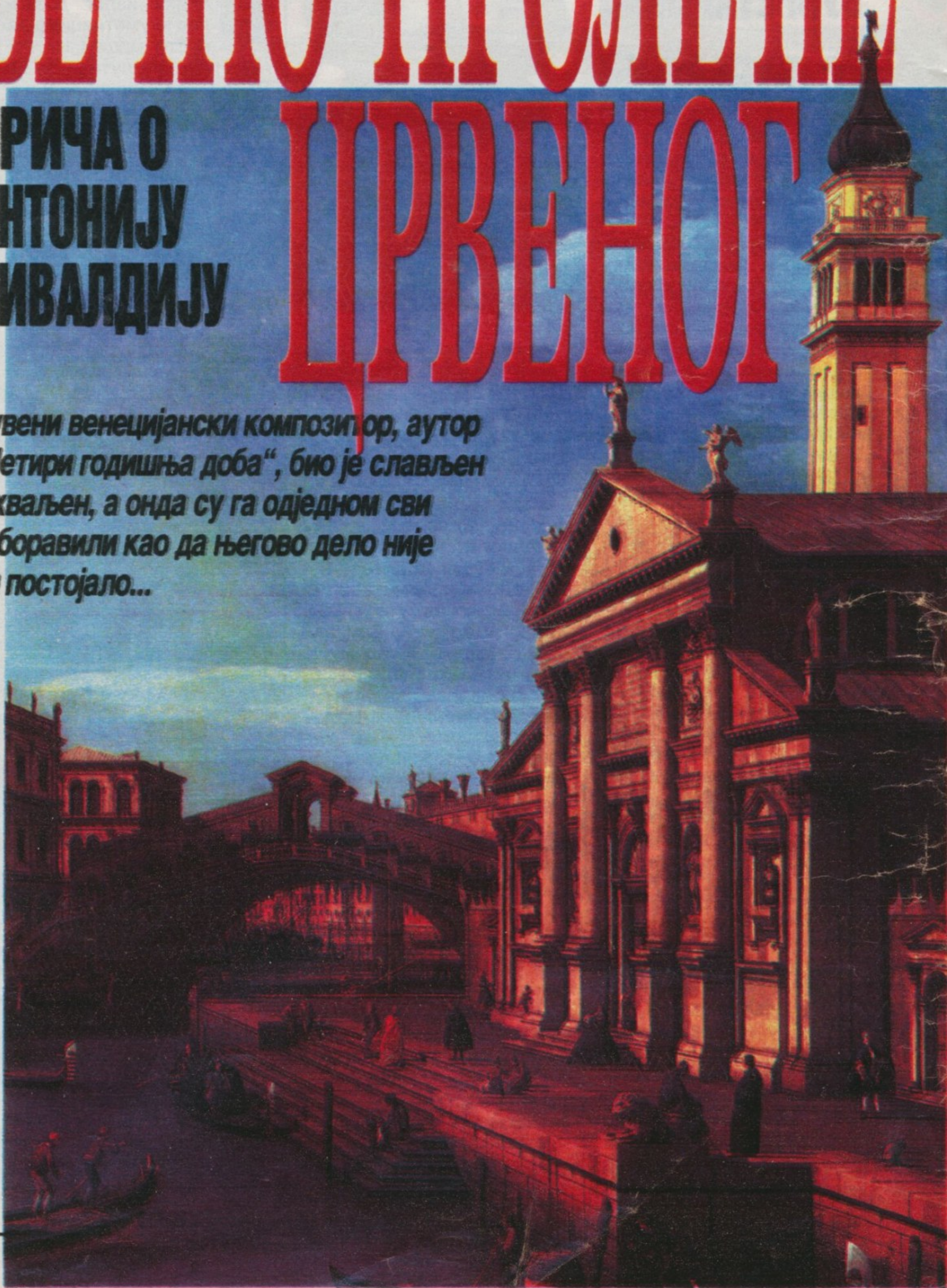
је био добар виолиниста, Ђовани Батиста бавио се и компоновањем. Године 1688. изведена је његова опера „Несрећна верност“. Пошто је добро знао колико посао музичара може бити непоуздан, Вивалдијев отац држао је поред куће берберницу где је и сам радио. Његова жена Камила потицала је из породице

кројача. Сви су били занатлије, прави Венецијанци. Видевши да му је синчић болешљив, Ђовани Батиста закључио је да је у таквом случају ипак најбољи свештенички позив. Мали Антонио није, међутим, могао ни да похађа школу. Због лошег здравља узимао је приватне часове код свештеника цркве Сан

ВЕЧНО ПРОЛЕЋЕ ЦРВЕНОГ

ПРИЧА О АНТОНИЈУ ВИВАЛДИЈУ

Чувени венецијански композитор, аутор „Четири годишња доба“, био је слављен и хваљен, а онда су га одједном сви заборавили као да његово дело није ни постојало...

Беминијано. Антонио је имао само пет година када су Турци опседали Беч. Близина опасности код житеља Млетачке Републике родила је нову жељу за животом. И не само животом, већ и уживањем. Славље као да никада није престајало. Стицао се утисак да на улицама Венеције карневал траје читаве године. По свој прилици, атмосферу тог непрекидног карневала Антонио је добро упамтио.

У културном животу Републике позоришта су имала веома важну улогу: како поетски театар, тако и онај други – музички. Позоришта су у Венецији једнако посећивали и људи племенита рода, али и лопови, приметио је један француски путописац тога времена. Уосталом, у Венецији је отворена и прва опера

Ospedale della Pieta (Милосрд-на болница). Ту ће настати многа његова дела и започети сарадња са славним писцем Карлом Голдонијем.

Црвени свештеник, како је гласио Антонијев надимак, био је професор виолине и других гудачких инструмената. А девојке на Конзерваторијуму умеле су да свирају и најразличитије инструменте, од виолине, виоле, чела, чембала, мандолине, гитаре, обое... За младог музичара какав је био Вивалди рад са овим ученицама (најстарија је могла да има највише 20 година) била је изванредна прилика да усаврши своје композиторско умеће и провери га на лицу места. Врло брзо прочуо се као добар учитељ. Његова зарада била је већа од очеве. Током вечерње мисе у венецијанским црквама

ступи у службу тамошњег принца. Постао је „maestro di capella da camera“ и на том месту остао од 1718. до 1720. године. Уговор је предвиђао компоновање и духовних и световних дела.

Љубав са певачицом

Боравак у Мантови сасвим је променио живот Црвеног свештеника. Али, не само професионални. У Мантови је упознао једну девојку, певачицу, у коју се заљубио: она ће постати његова ученица, а затим тумач бар петнаестак опера славног Венецијанца. Њено име било је Ана Жиро или Ђуро, али сви су је знали као „Анину Црвеног свештеника“. Голдони, који је добро познавао Вивалдија, тврдио је да је Вивалдијева велика љубав такође била Венеци-

муњевит и огроман. На концерту у Паризу 1728. године „Четири годишња доба“ чуо је Луј XV. Био је очаран. Вивалди му је касније свирао и на свадби, као и онда када су му се родиле наследнице, близнакиње. Тих година Вивалди је своја дела изводио пред најуглађенијим владарима Европе и донео одлуку да их више не штампа будући да тада још нису била заштићена ауторска права. Потез му се чинио финансијски исплативим, али ће се показати као лош јер су многа дела касније изгубљена.

Већ следећих година занимање за дело венецијанског

Antonio Vivaldi

СВЕШТЕНИКА

Сан Касиано. Било је то 1637. године. Од 1612. од 1643. управо је у Венецији живео композитор Клаудио Монтеверди.

Чини се да су у Венецији сви желели да се баве музиком. И занатлије и сиромашни, али и племство, на пример браћа Марчело, Алесандро и Бенедето, Томазо Албиниони... Они су себе називали дилетантима јер човеку племенита рода музика није могла да буде занимање. Четири такозване болнице, односно конзерваторијума, Република је одредила за музичко школовање сирочића, девојчица без родитеља. А у великом лучком граду какав је била Венеција, било је много сирочића. Као и музике коју је требало свирати.

Професор виолине

Антонијев отац ипак је одлучио да сина подучи виолини. Његов професор затим постаје Ђовани Легренци, капелмајстор Базилике светог Марка. Осим виолине, Антонио је самостално научио да свира и чембало, као и друге инструменте, и одмах почео да компонује. Имао је 25 година када је постао свештеник. Исте године запошљава се као професор у школи за музику

сваке недеље су одржавани концерти четири Конзерваторијума. Антонио Вивалди објавио је 1705. године своје прво дело, *Sonate da camera a tre, due violini i violone e cembalo* – посвећено грофу Анибалу Гамбари.

Осим за музику, Антонио Вивалди имао је савршен осећај и за поезију, као и за склапање послова, истицао је касније писац Голдони. Додуше, било му је већ 35 година када је компоновао „*Estro Armonico*“ (Хармонијске имажинације) посветивши дело Фердинанду од Тоскане. Био је то уједно и громогласни почетак успешне оперске каријере дон Антонија. Између 1714. и 1739. године написао је 18 опера за позориште Сант Анђело које ће потом сам почети да води. „Композитор, извођач, импресарио, званични музичар Републике... Да ли је то превише за само једног човека?“ Ово су биле речи Вивалдијевог сучарника Бенедета Марчела који у свом чувеном памфлету „Модерни театар“ није штедео чувеног композитора описујући лудост и пороке позоришта тога доба. Међутим, Марчелови написи нису узнемиравали Вивалдија. Журио је у Мантову где је требало да

јанка. Млада певачица убрзо се преселила код Антонија. Као што може да се претпостави, избио је скандал. Јавност је била још огорченија када се у њихову кућу, као гувернанта, уселила и Анина сестра Паолина. Сви су били убеђени да је реч о љубави утроје. Свештеник и две девојке, то је било недопустиво!

Успех који су већ доживели Вивалдијеви концерти у Европи сада доживљавају опере у Италији. За време представе композитор би свирао или чембало или прву виолину у оркестру. Стигао је поново позив са венецијанског конзерваторијума. Антонио се 1724. године вратио у родни град водећи са собом Ану Ђиро која ће се убрзо представити и тамошњој публици.

Годину дана касније у Амстердаму је објављено дванаест Вивалдијевих концерата из „*Cimento dell' Armonia i dell' Invenzione*“. Прва четири концерта су „Годишња доба“, музичке илустрације љупких сонета. Дело је било посвећено грофу Манцину кога је аутор сматрао италијанским музичким мајстором. Успех „Четири годишња доба“ био је

композитора постаје све мање и мање.

У пролеће 1740. године Антонио Вивалди и Ана Ђиро одлучили су да отпутују у Беч. Није познат разлог њиховог путовања. Да ли је желео да се сретне са Карлом VI коме је својевремено посветио своја дела и који је био ватрени Вивалдијев обожаваалац? Или је хтео да започне сарадњу са либретистом Метастазијом? Ана Ђиро оставила га је на пола пута да би у Грацу извела Вивалдијеве опере. Документ из 1741. године потврђује да је Вивалди у Бечу успео да прода нека дела грофу Колалту, пореклом из Венеције. Никакав други податак о животу Антонија Вивалдија у Бечу не постоји осим последњег документа. У регистру Цркве светог Стефана у Бечу забележено је:

„Закључујемо да је пречасни господин Антонио Вивалди, свештеник, стар 60 година, умро од последица унутрашње инфекције у кући породице Сатлер. Сахрањен на гробљу болнице.“

Композитор који је прославио Венецију умро је у петак 28. јула. Одлучено је да одмах буде сахрањен, и то крајње скромно,

јер је композитор био сиромашан. Била је то, заправо, слика будуће сахране Волфганга Амадеуса Моцарта. Ни његово тело, баш као ни Моцартово, више никада није нађено јер је болничко гробље напуштено, а касније прекопано. У венецијанским хроникама остало је забележено: „Опат дон Антонио Вивалди, неупоредиви свирач виолине, звани Црвени свештеник, вољен због својих композиција и концерата, протрајио је то-

ре музичке списе уочи поправке здања, завирио у заборављени део библиотеке. Видевши да је музичка збирка више него обимна, одлучио је да је прода претходно се обративши музиколозима за савет. Тада је сазнао какво су благо чували: три стотине Вивалдијевих концерата, осам соната, четрнаест опера, пет свезака духовних композиција и две свеске световне вокалне музике... Значајан део Вивалдијевог дела нађен је ка-

ВИВАЛДИ ЗА ГИНИСА

Најпродаванија грамофонска плоча, односно

компакт-диск класичне музике, свих времена, управо је музика Антонија Вивалдија. То су „Четири годишња доба“, која као солиста тумачи енглески виолиниста Најџел Кенеди, познат по свом крајње неубицајеном темпераментном читању партитуре плодотворног Венецијанца. Најџел Кенеди је ових дана, поводом 25. годишњице својих концертних наступања, започео светску концертну турнеју, а на програму су „Четири годишња доба“ која су иначе, уз помоћ Кенедија, ушла и у „Гинисову“ књигу рекорда као најпродаванија плоча – више од 2 милиона примерака (не рачунајући пиратска издања којих је несумњиво још толико).

„Нашла сам многа ремек-дела која су сувише дуго била скривена и то је било фантастично, али и запањујуће путовање уз чаробни свет Вивалдијевих опера“, рекла је Ђефилија Бартоли, славна оперска певачица данашњице, „заразивши“ својим тумачењем Вивалдијевих арија (уз пратњу оркестра „Il Gardino Armonico“) готово читав музички свет. Од када је диск објављен, 2000. године, у самом је врху најтраженијих издања уметничке музике.

ком живота 50.000 дуката, а умро као сиромашан човек у Бечу...”

Није познато да ли је Вивалдијева велика љубав, темпераментна певачица Ана Ђиро била са њим када је отишао са овог света нити колико га је надживела. Зна се да је 1744. године наступила у једној опери у Милану, а затим јој се изгубио сваки траг...

Истражујући дела великог Јохана Себастијана Баха, средином 19. века, међу његовим партитурама нашли су се и Бахови преписи Вивалдијевих концерата. Али, то је био тек делић његовог стваралаштва. И тако је у забораву лежало славно дело. Све до 1926. године када је свештеник салазијанског манастира Сан Мартино Монферато, спремајући ста-

сније и у палати Дурацо у Ђенови.

Две стотине педесет година касније један други, такође славни, композитор – његово име било је Игор Стравински – написао је: „Вивалди је прецењен. То је досадна особа којој је пошло за руком да шест стотина пута напише исти концерт“. Ова опаска Игора Стравинског остала је упамћена као израз љубоморе. Јер, Стравински, композитор рођен у Венецији севера – Санкт Петербургу – музичар који је живот окончао као емигрант у Калифорнији, желео је ипак да буде сахрањен у Венецији, на гробљу Сан Микеле. У граду чију је лепоту и сјај у музику претворио Црвени свештеник – Антонио Вивалди.

Припремила
Мирјана Опњановић

четрнаест

Подухвати будућности

Према замисли америчког инжењера и изумитеља Нормана Никсона, стотинак стручњака већ осам година ради на изградњи Брода слободе, пловећег града који би, према замисли, обилазио целу планету. Надахнуће је Никсон нашао у враћању Хонгконга под окриље Кине пре неколико година када су многи становници тог острвског града пожелели да живот и посао наставе на неком сличном месту.

Брод слободе ће, ако икада буде довршен, бити велик као четири носача авиона: дугачак 1.317 метара, широк 221 и висок 103 метра. Имаће 25 спратова, а на крову ће се налазити писта у дужини од 1.158 метара, довољна за узлетање малих приватних авиона, али и нешто већих путничких летелица са четрдесетак седишта. Његове бродске пропелере покретаће стотину дизел-мотора, сваки јачине 3.700 коњских снага. И поред тога, овај брод неће моћи да се креће нарочито брзо – његова највећа брзина била би 10 чворова. Није ни предвиђено да буде посебно покретан јер би његов пут око света трајао две године. За то време обишао би све најпознатије светске луке и задржао се у близини сваке од њих онолико колико то буде потребно. Наравно, тако велик брод никада не би могао да пристане у неку луку. Уместо тога, укотвио би се на 20 километара од луке, а путници би се до ње превозили фериботима и глисерима. Понеки би могли да користе и авионе јер је предвиђен непрестани авио-саобраћај.

Црква,
трамваји,
водопади...

Брод слободе требало би у ствари да буде пловећи град. На њему ће бити места за 50.000 становника и 15.000 запослених, а бројни хотели моћи ће да угосте 20.000 посетилаца дневно. Предвиђене су болнице, библиотеке, банке, ресторани, казина, црква, биоскопи, позоришта, видео-клубови, школе, чак и колеџ! Наравно, на овом „пловећем

Дизниленду“, како га већ сада називају, највише ће бити места за забаву и продавнице – од савремених супермаркета до малих занатлијских радњи. Ту су и канцеларије за пословне људе, радионице за све врсте поправки... За кретање од једног до другог краја километарског брода предвиђен је трамвајски превоз.

Стамбени простор неће се налазити испод палубе, као што је то уобичајено код великих бродова, већ изнад, с предивним погледом на пучину. Имаће приступ сателитским ТВ каналима, од којих ће стотинак бити стални док ће се други мењати зависно од домета и државе у чијим се водама брод нађе. Подразумева се да ће бити обезбеђен непрестани приступ Интернету и мрежи мобилне телефоније. Поред тога, богата бродска енциклопедија биће на располагању сваком станару у сваком тренутку. Ту је и могућност увида у слободна места и резервације у било ком ресторану, клубу или дискотеци путем бродске рачунарске мреже.

Поред свега овога, предвиђени су и паркови, језерца, омањи водопади, циновски акваријуми... Највећи видиковац биће широк 30 метара, а поред њега и шест мањих ширине 20 метара. Ту су и игралишта за тенис, кошарку, дворане за куглање, базени, сауне, теретане, чак и бицикличка стаза. А страствени риболовци могу да се спусте до марине Брода слободе где имућнији „становници“ држе своје јахте. Ту ће увек бити и места да се „забаци удица“. Друга могућност је да се бродићем изађе ван домањаја пловећег града и тамо ухвати

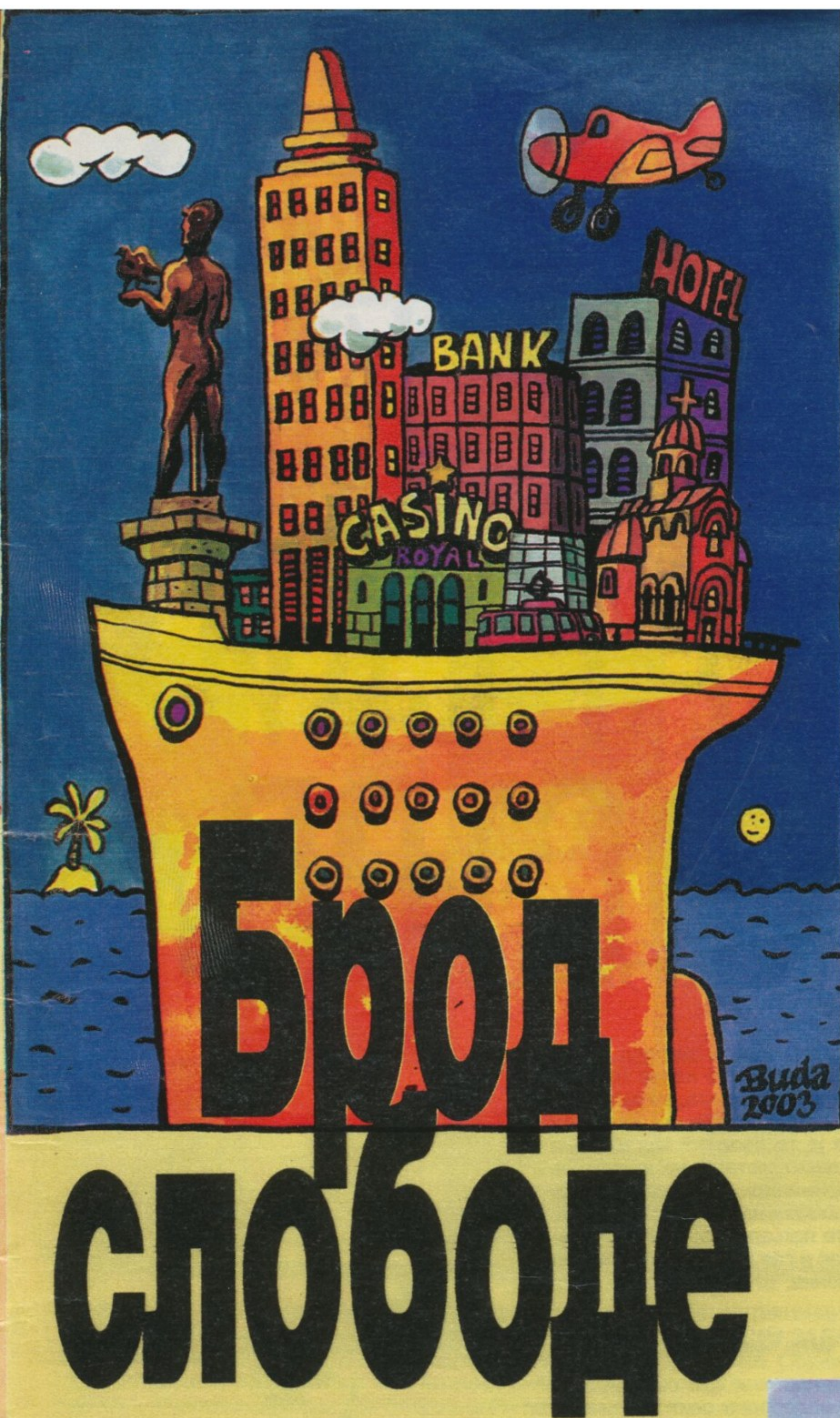

у коштац с већим рибама, на пример сабљарком.

Брод слободе досићаће гориво наспред пучине, право из

ПОПУТНИК
ЗАБАВНИК

24. 1. 2003.

**Замислите
њујоршке
облакодере
нанизане
у дужини од
готово
километар и
по. А онда их
замислите
како плутају
насред
океана. Пред
очима имате
највећи брод
икада
саграђен –
Брод слободе**

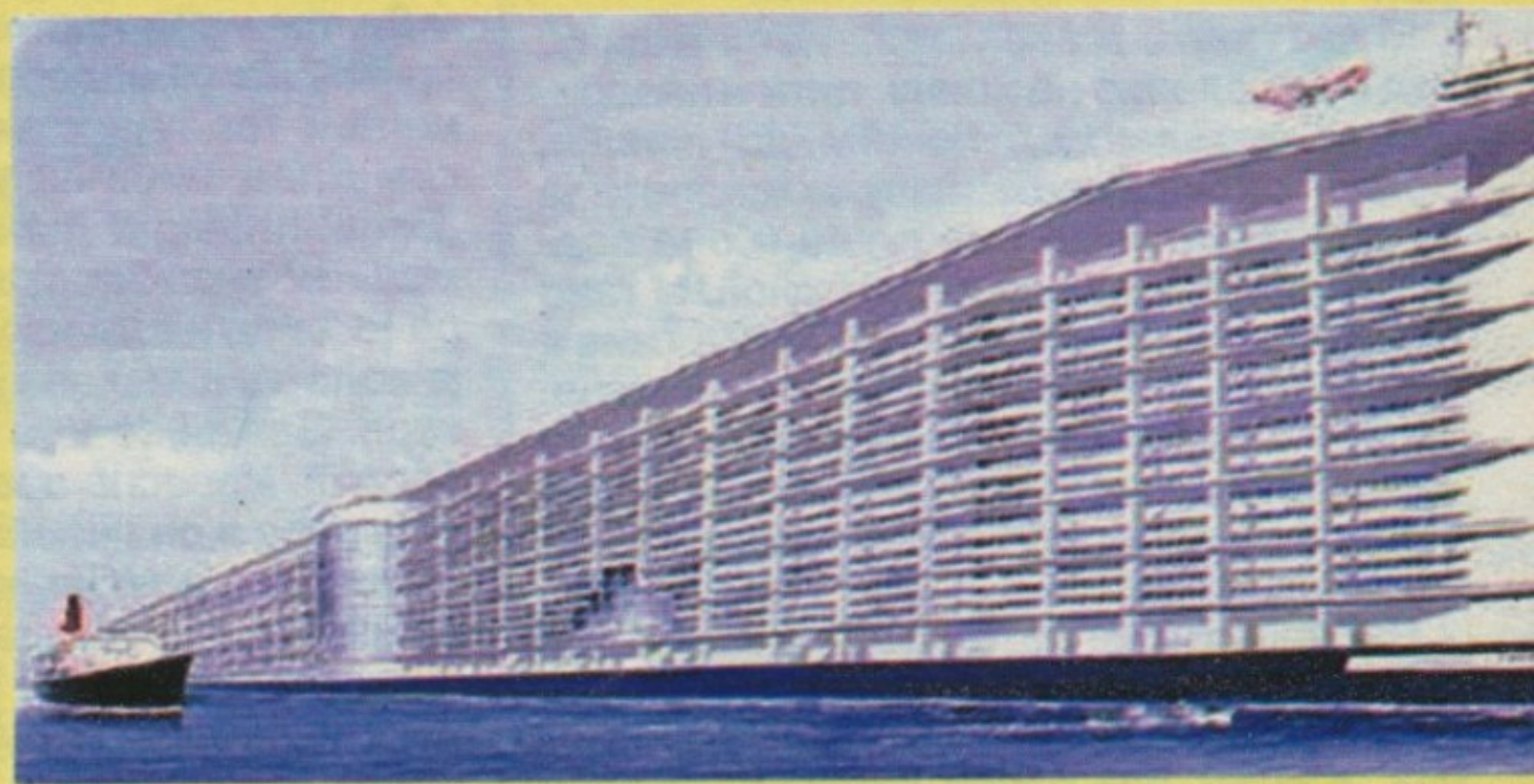
танкера. У големој утроби у стању је да смести залихе за шест месеци своје споре пловидбе. Пројектанти тврде и да неће бити загађења животне околине – отпаци се наводно неће испуштати у океан, хартија, стакло, метал ће се прерађивати док ће се све друго спаљивати или користити као допунско гориво.

Био један непотопиви...

Овако велика заједница мора водити рачуна и о безбедности. Без обзира на назив, на броду слободе биће ипак и полицијских станица,

камера за надзор, па чак и затвор!

У пројектантским плановима предвиђене су и нарочите мере безбедности за случај природних непогода. Премда се процењује да ће, захваљујући сталном метеоролошком надзору и сателитским снимцима, увек моћи да се избегне олуја или ураган на пучини, благовременим скретањем с његовог пута, Никсон тврди да чак и у том случају нема разлога за бригу – свих сто бродских пропелера усмериће се ка унутрашњости брода обезбеђујући му стабилност. Ни таласи не би требало да буду опасност. На пример, удар таласа висине

30 метара, који би у свакој другој прилици био смртоносан, померио би Брод слободе за свега два центиметра.

Због свега тога на Броду слободе нису предвиђени чамци за спасавање. Његови

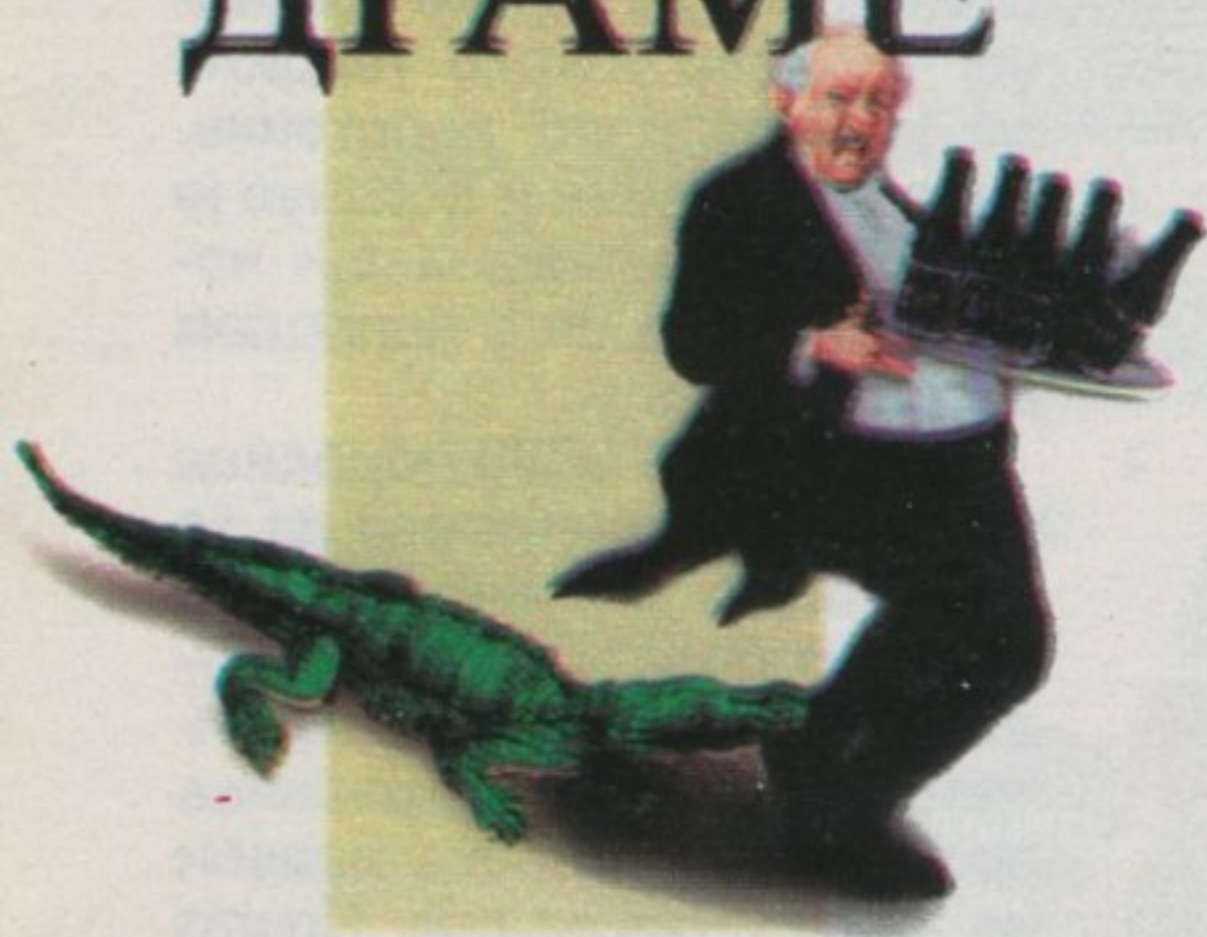
творци сматрају га практично непотопивим. То, наравно, веома подсећа на причу о једном другом прекоокеанском броду за који се пре једног столећа такође тврдило да је практично непотопив. Звао се Титаник и потонуо је 1912. године показавши човечанству да се с природом не треба играти.

До сада се 3000 породица широм света пријавило да се укрца 2006. године када би Брод слободе требало да буде завршен. Пет стотина инжењера и безброј радника провешће 44 месеца радећи на његовој изградњи. Пошто овакав брод не може да се изгради ни у једном бродоградилушту на свету, најпре ће се правити коморе висине 24 метра, ширине 15–30 и дужине 15–37 метара. Оне ће се спајати у веће целине које ће се затим изнети на отворено море и тамо потпуно обликовати основу брода. У ствари, Брод слободе је сплав сачињен од 600 комора који ће послужити као основа за изградњу 25 спратова. При томе ће се користити материјали отпорни на рђу.

Ово модерно светско чудо, које многи већ називају наследником древних пирамида и храмова, истиснуће, по Архимедовом закону, готово три милиона тона воде. Поређења ради, највећи савремени нафтни танкер истисне 500.000 тона воде када се порине.

Све то има и одговарајућу цену – око девет милијарди долара. Очекује се да део трошкова буде враћен продајом станова и пословног простора на Броду слободе. Стамбена јединица без кухиње стајаће 120.000 долара. На другом крају су скупочени апартмани са „балконима изнад океана“ чија цена достиже и до 7,3 милиона дола-

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

У свануће, 1. јануара 1967. године били смо око четрдесет миља јужније од Никобарских острва (архипелаг у Бенгалском заливу). Знао сам да је то последње гусарско гнездо на нашој рути, па сам рекао Ренати:

— Само још двадесет и четири сата пловидбе на запад и заувек ћемо напустити подручја којима харају гусари. Сад смо близу Никобарских острва, и то је последњи дан када морамо бити на опрезу.

Наздрављаћу цео дан

Први брод који смо срели био је совјетски танкер. Дуго смо се мучили док смо одгонетнули како се зове. Не због тога што су слова на прамцу и крми била мала, него зато што није тако лако у руској ћирилици сложити и саставити „Ћузепе Верди“. Спустили смо „Бесу“ нешто јужније од руте великих бродова како бисмо једрили што безбрижније. Освануо је сунчан дан, дувао је благ, повољан ветар са североистока. Море је попримило плаву боју неба. Пред нама је лепо време и пријатна пловидба, новогодишњи дар неба посади „Бесе“. Ускоро су се и Владо и Марко извукли из својих кабина, па су још једном, овај пут на светлости дана, заређале честитке. Девет је сати. Код куће је сада четири ујутру, песма и плес у пуном су јеку, баш право време да у новогодишњој ноћи нико више не буде трезан.

Марко каже да ће идућу Нову годину, кад буде славио на копну, пити и наздрављати цео дан, од поноћи до поноћи. Сваког сата дигнуће чашу и искапити је уз добре жеље за оне људе и она подручја који у том часу имају поноћ. И тако ће изређати све временске зоне, а тиме и све океане, све острвске групе, теснаце, заливе и луке, наздравити свима и тако двадесет и четири сата непрестано бити у поноћ на крају старе и на почетку нове године.

Насмејали смо се томе. Око једанаест сати ухватили смо златоскушу, не нарочито велику, али довољну за свечани ручак. А онда, већ близу поднева, поткрај моје страже, појавио се, са наше леве стране, усамљени бродиф...

У почетку му нисмо посвећивали особиту пажњу, али како је време протицало, у мени се све више јављао немир. Кад год бих бацио поглед на тај бродиф, приметио бих да нам је све ближи. Узнемирио ме његов необични облик.

шеснаест

ИСКУШЕЊЕ

Стегао сам карабин и осетио како ми се руке зноје. Мучила ме мисао у ком тренутку да отворим ватру и кога ћу од њих првога узети на нишан

КОД

ГУСАРСКИХ ОСТРВА

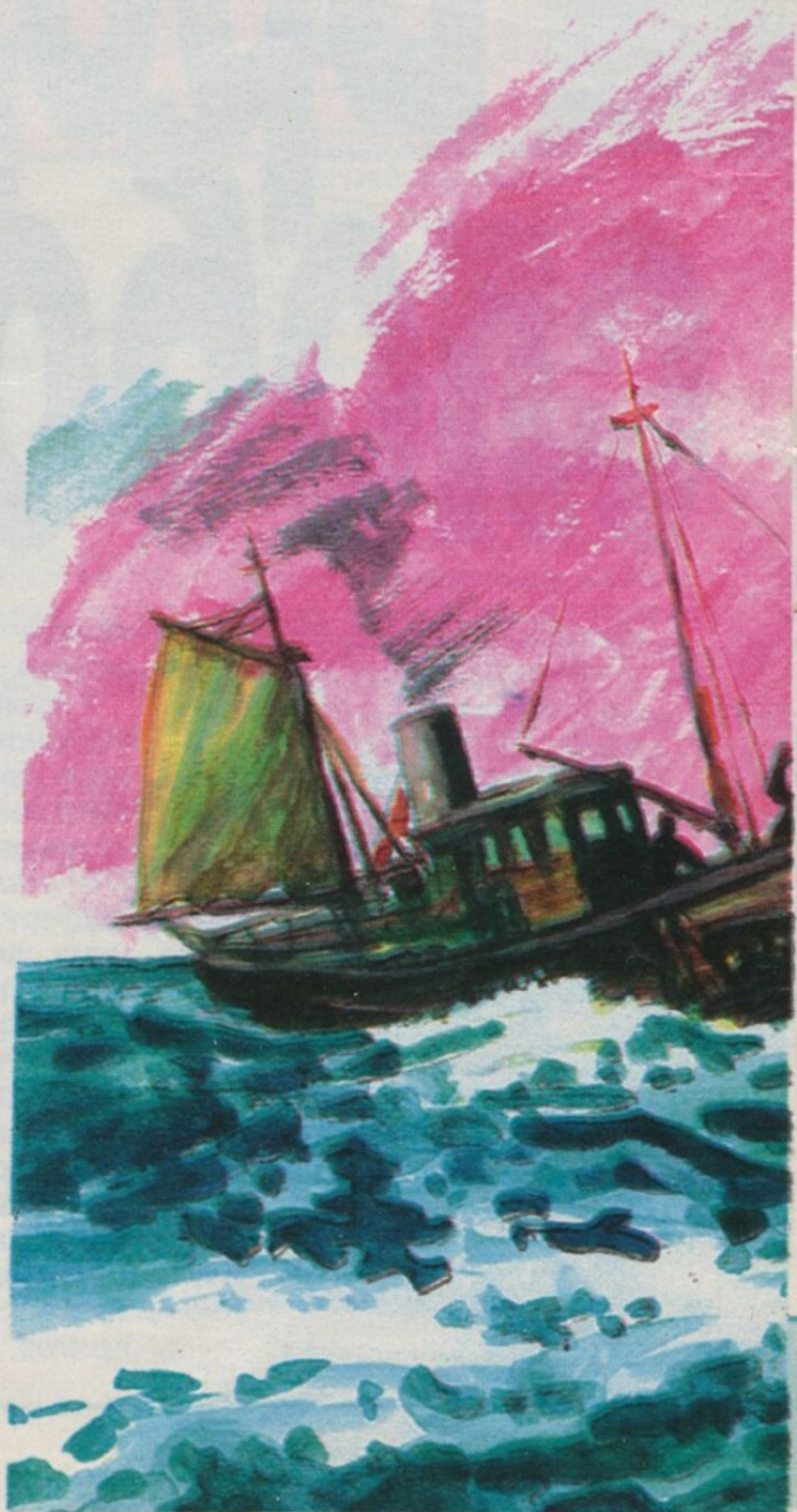
Посматрао сам га кроз двоглед и приметио необично надграђе какво нема ни једрилица, ни моторна јахта, ни рибарски бродиф, ни кинеска џунка, ни малајска бутра. Какав је то бродиф? Могао је да има око двадесет метара, на касару се уздизала кормиларска кућица, имао је два ниска јарбола и на крми разапето мало троугласто прљаво једро. Мучило ме одакле долази и где иде. На југу нема ни острва, ни копна. Шта он ту ради, кога тражи?

Шта чекате?

До тог часа пловили смо само под једрима. Да се ослободим свих тих недоумица и тог тајанственог брода, замолио сам Владимира да упали мотор како би „Беса“ пловила двоструко брже и непожељног знанца оставила за нама. Ускоро је затутњала наша „коњица“ и „Беса“ је полетела ношена једрима и снагом мотора. Пажљиво сам посматрао сумњиви бродиф. Извесно време је заостајао, али је ускоро и он повећао број окретаја свог мотора, променио курс и поново јурио право на нас. Као за инат, на хоризонту нигде другог брода да му скренемо пажњу и да нам, ако устреба, прискочи у помоћ.

Тајанствени бродиф полако је смањивао раздаљину која нас је делила. Више није било никакве сумње — то су гусари. Дошао је најзад онај тужни, кобни и неумитни час кад треба бранити брод и голи живот.

Рената, Владо и Марко стајали су поред мене и у тишини посматрали црни,

непознати брод коме смо већ и без двогледа распознавали надграђе и детаље по палуби, лимену бурад за нафту, конопце, ограду, сидро... Ћутање је прекинула Рената прекоревши нас:

– Шта чекате?! Изнесите оружје!

Марко се спустио у салон и одмах ми додао ловачки снајпер „маузер“. При руци ми је била још дефанзивна бомба и пиштољ, 9 mm, „берета“. Да донесем и други карабин калибра 9,7 mm, који сам понео за крупну афричку дивљач, за то више није било времена. Колико сам могао разабрати, посаду бродића који нам се примицао сачињавала су тројица мушкараца: белац, неки Малајац и високи, снажни црнац. Стајали су на палуби и мирно нас посматрали као што прогонитељи посматрају жртву за коју знају да им не може побећи. Нисмо на копну и то није партизански рат да се негде склониш у јарузи или сакријеш у шумарку. На пучини немаш где, бржи те увек сустиже... А они су бржи, ево их све ближе и ближе.

С којим правом?

Стегао сам карабин и осетио како ми се руке зноје. Мучила ме мисао: у ком тренутку да отворим ватру и кога ћу од њих првога узети на нишан? Сад су нам се примакли на седамдесетак метара. На овој удаљености упркос таласима тешко да ћу промашити. Можда би било најбоље устрелити најпре белца, он је вероватно шеф. Али, с којим правом

да дигнем пушку на човека који до сада ничим није показао зле намере? Пустимо ли их ближе, можда ће бити касно да се бранимо.

Тутње мотори, испред њиховог и нашег прамца одваљују се моћни таласи, око „Бесе“ се пени море. Узалуд, утећи им не можемо. Очајни удари срца. Још један поглед на пучину, нигде великог брода, свуда око нас пустош, само таласи, небо, море... и плава гробница.

На педесетак су метара. Да дигнем карабин, да им бар покажем оружје? И учинио сам тако. Усправио сам се до те висине да су морали у мојим рукама да виде пушку. У том тренутку на њиховом броду је настало комешање, сва тројица трчала су тамо-амо, као да нешто траже или као да припремају неки посебан маневар. Да можда не желе да пристану и заробе наш брод? Онај високи црнац скаче на прамца, успиње се на неке мреже, на смотани конопац, шта ли и, да надгласа буку мотора, виче из свег грла, шаље нам неку поруку на енглеском језику, престано то понавља и урла. Питам сина:

– Шта нам довикују? Шта хоће? Да се предамо?

Марко је напрегнуто послушнвао. На једном се ухватио рукама за главу, развукао лице у неку чудну гримасу, па ми кроз смех и сузе саопшти:

– Барба... они вичу... они вичу... Срећна нова година!

ПУТ ОКО СВЕТА НА БРОДИЋУ „БЕСА“

Јожа Хорват, књижевник из Загреба, шездесетих година, са супругом Ренатом, сином Марком и пријатељем Владимиром Хрлићем, опловио је свет на спортском једрењаку дугом само петнаест метара. Током тог необичног путовања Хорват је водио бродски дневник који је касније објављен у виду обимне књиге под насловом „Беса“, како се звао и брод на коме је ова мала посада пловила ■

Сад се већ и Марко снашао, дохватио је наш гласноговорник и заурлао као и они:

– Happy New Year!

Разумели су га, па су сва тројица почели радосно да се смеју. Пратили су нас још десетак метара, а онда окренули брод непрекидно нам домахујући и полако се удаљавајући према југу, одакле су и дошли.

Потпуно исцрпљен, једва сам се држао на ногама. Оставио сам карабин. Срећна нова година! Да, срећна нова година! ■

ИЛУСТРОВАО
ДРАГУТИН
ЊЕЖИЋ

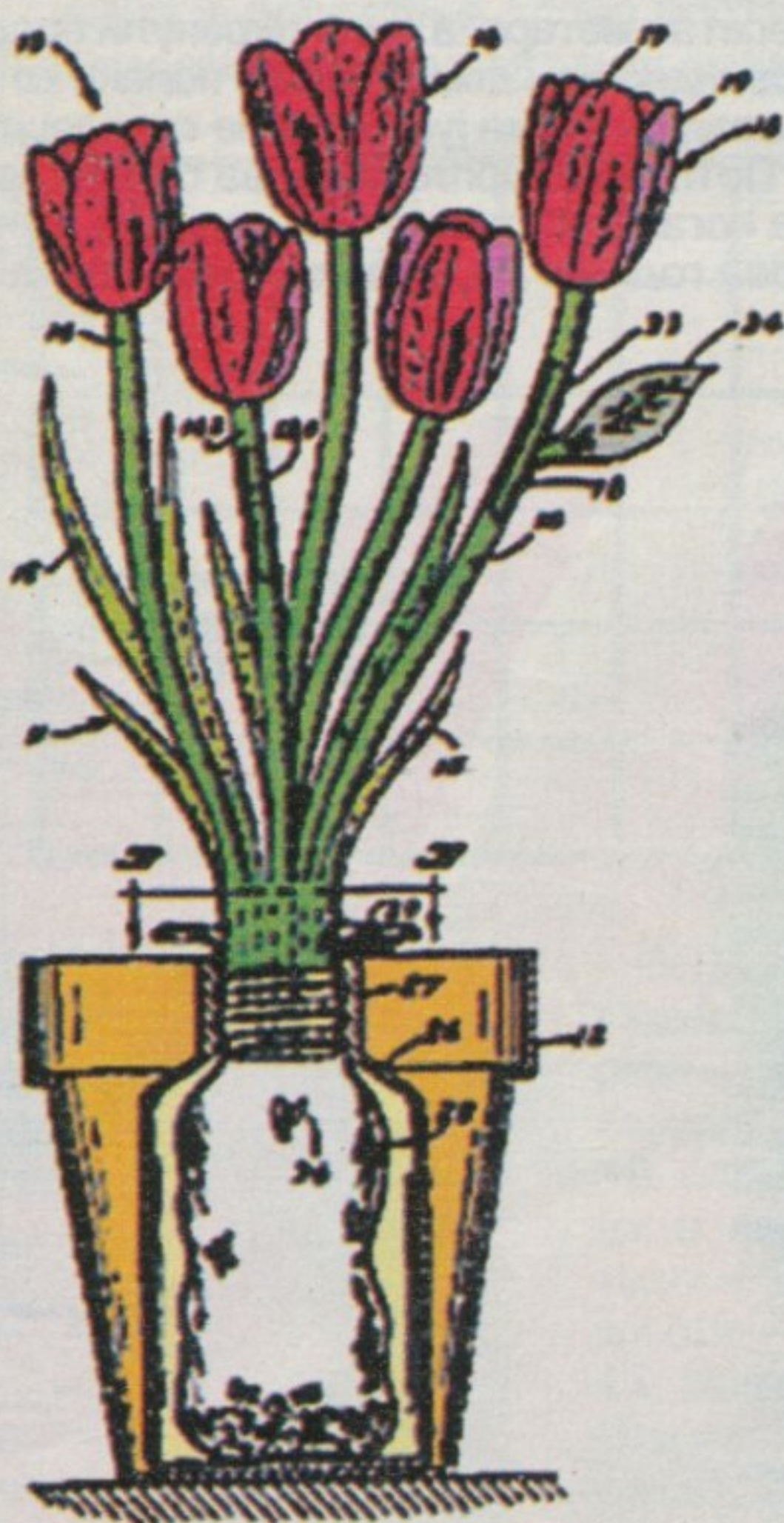

ШАШАВИ ПРОНАЛАСЦИ

МУХОЛОВКА

(патентиран 1993. године у САД под бројем 5.391.302)

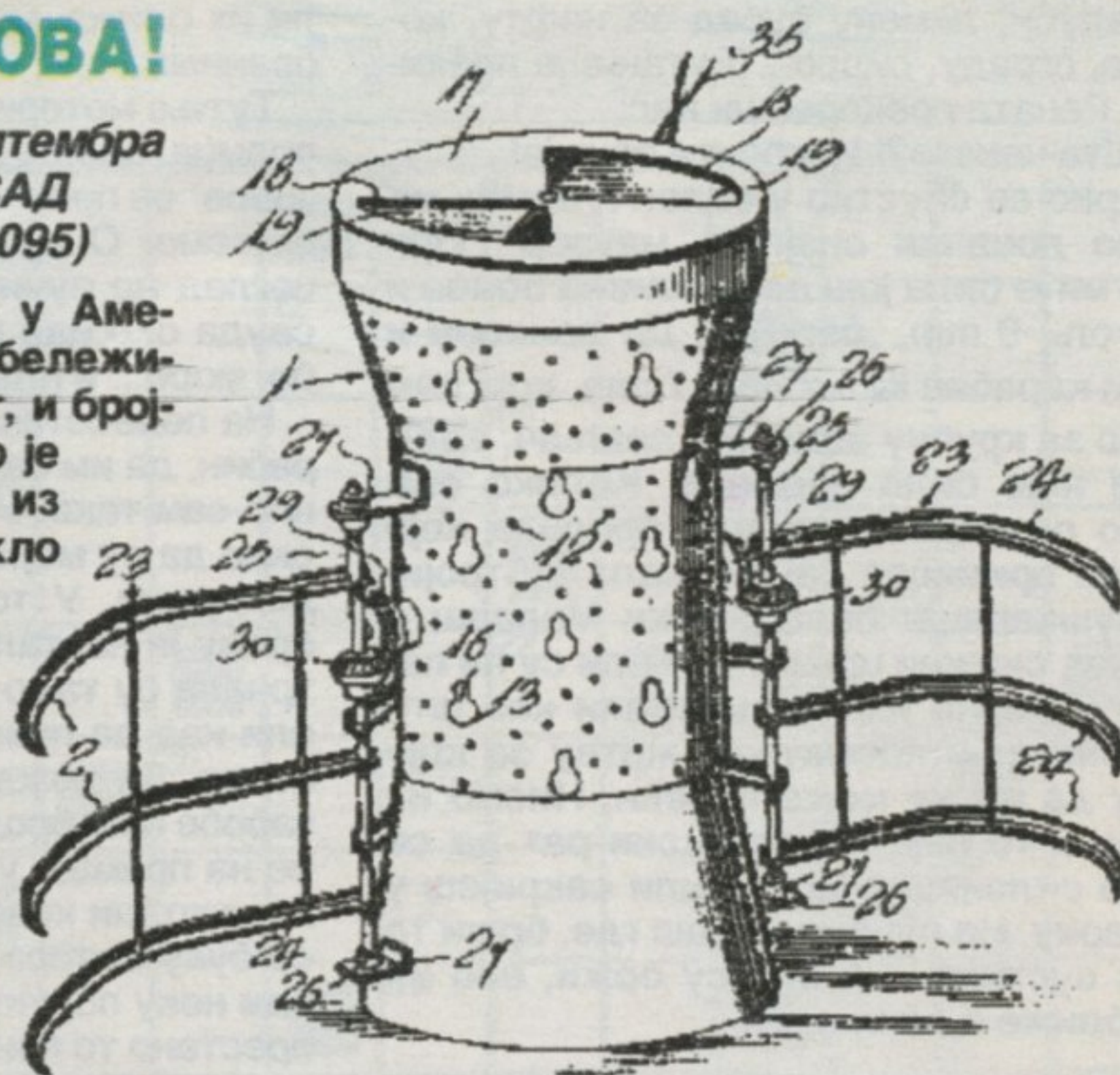
Шта све људи не смишљају како би мувама дошли главе. Један од занимљивијих предлога је и ова мухоловка маскирана као ваза с цвећем. Пупољци су шупљи и премазани мамцем. Када мува слети, пратиће премаз и кренути стазом без повратка јер су стабљике сачињене од микронских кончића попут шиљака који су окренути надоле. Мува може да иде само напред, у овом случају надоле, ка пластичној кеси која се, када се напуни, баци и замени новом ■

ДРЖ'ТЕ ЛОПОВА!

(патентирано 27. септембра 1921. године у САД под бројем 1.392.095)

„Бурне двадесете“ у Америци прошлог века обележиле су, између осталог, и бројне пљачке банака. То је Стенлија Валинског из Пенсилваније подстакло да осмисли савршену заштиту за чуваре банака – ваљкасту кућицу од непробојног оклопа са неколико важних додатака. Први су рупице избушене на неколико места кроз које би стражар, сакривен у унутрашњости, мотрио шта се напољу догађа. У случају пљачке могао би да пуца кроз отворе направљене нарочито за цев пиштоља (на цртежу изгледају као кључаонице). Поред тога, мотор на дну

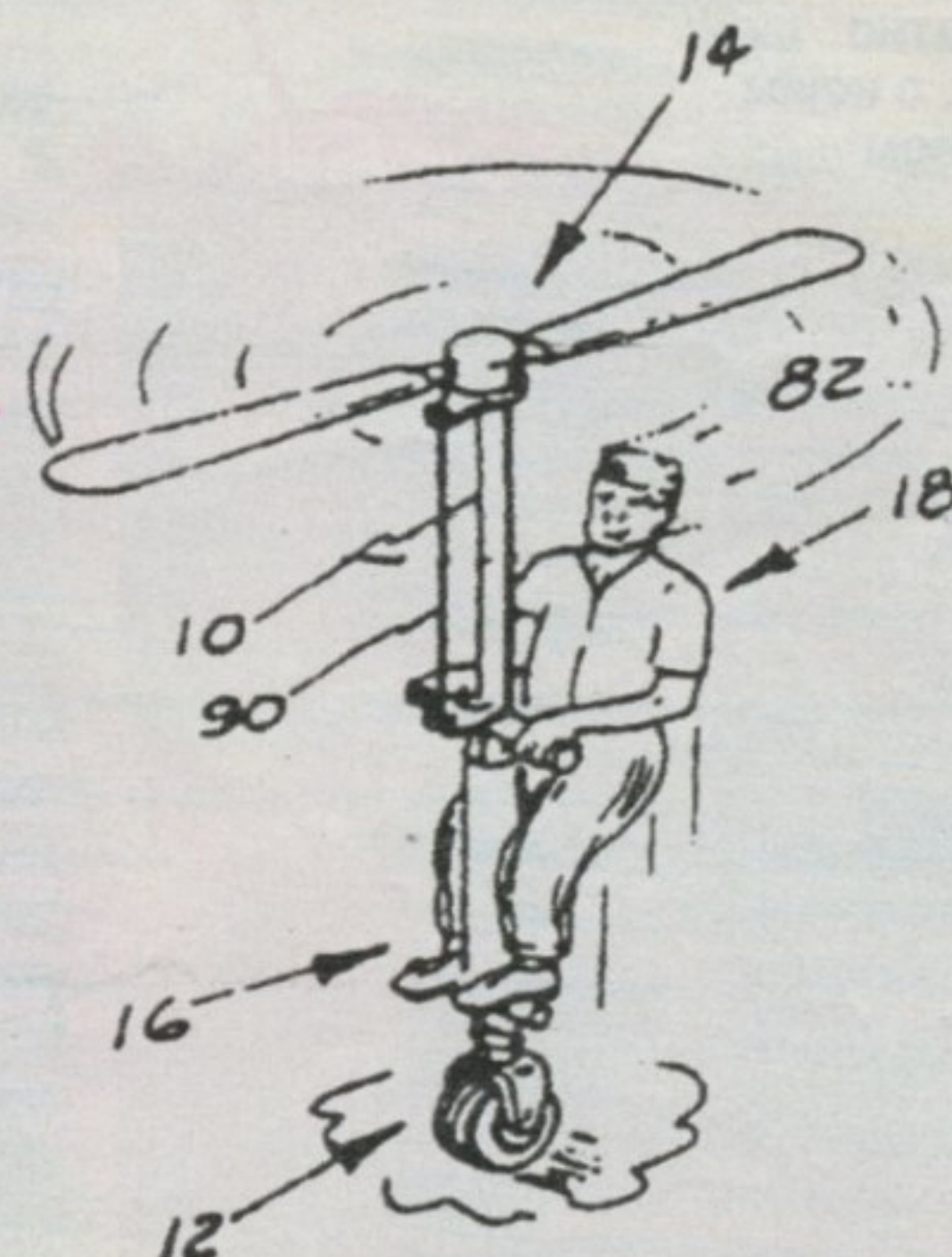

покретао би точкове на којима би оклопна кућица могла да се приближи пљачкашима, а решеткастим хватаљкама било би могуће и згребити неког од њих. Још кад не би брзо бежали... ■

СКАКАЧ С ПРОПЕЛЕРОМ

(патентиран 1969. године у САД под бројем 3.467.375)

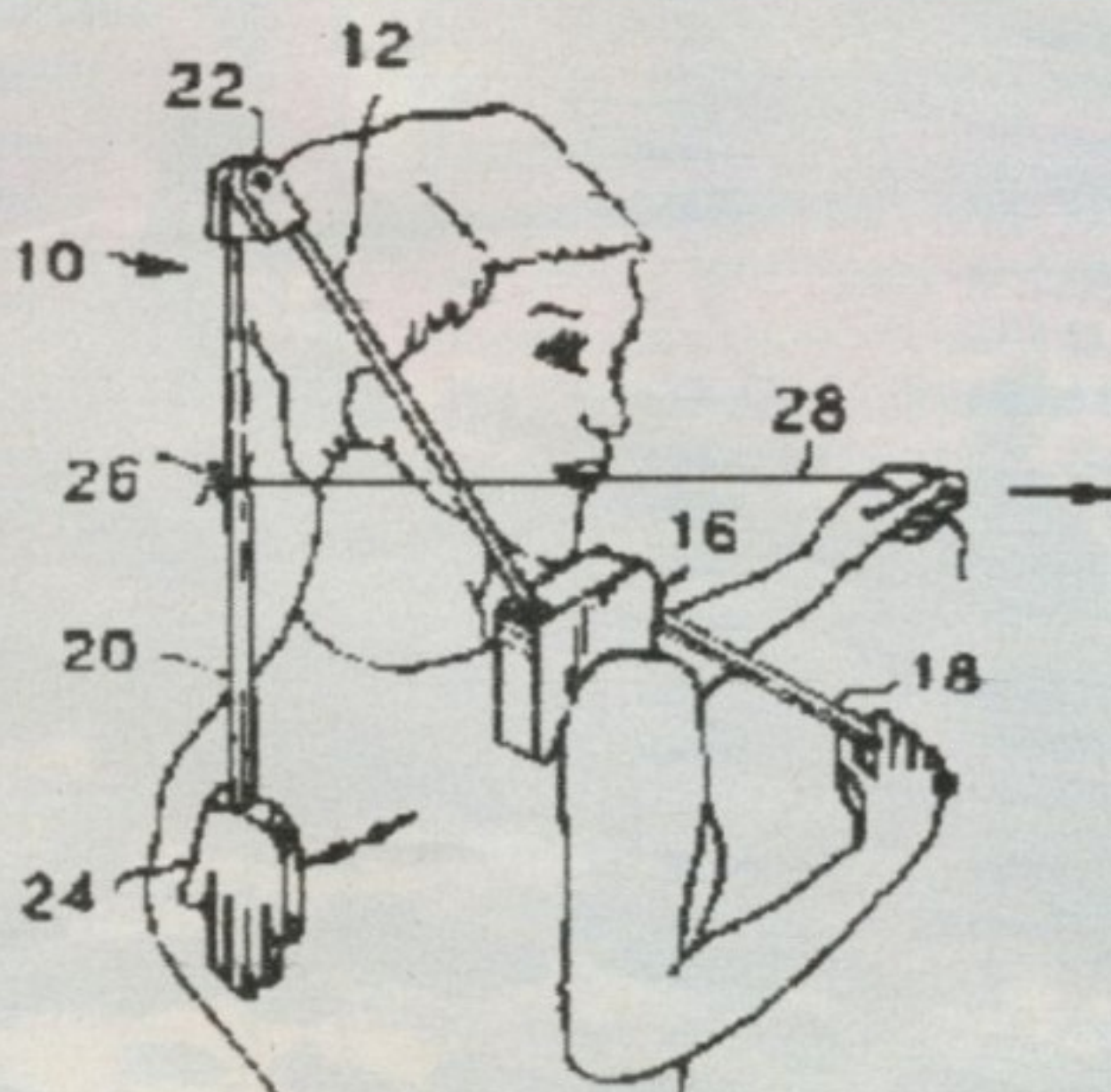
Половином минулог века једна играчка освојила је свет – пого шипка која је, захваљујући опрузи на дну, омогућавала деци да се бескрајно забављају и скакућу по игралишту. Недостатак основне варијанте пого шипке био је краткотрајан боравак у ваздуху, између два скока. Тако бар сматра подносилац патента за нову, напреднију пого шипку за коју је причвршћен нарочито прилагођени пропелер. Доња опруга сада не само што служи за одскок, већ и намотава пропелер – када се играч нађе у ваздуху, пропелер се одмотава и задржава играча много дуже у ваздуху! ■

ТАПШАЧ РАМЕНА

(патентиран 2. септембра 1986. године у САД под бројем 4.608.967)

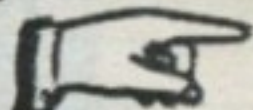
Свакоме од нас понекад је потребно да нас неко потапше по рамену да бисмо повратили изгубљено самопоуздање или добили охрабрење за оно што радимо. Али, шта ако нико из наше околине не увиди потребу за таквим тапшањем? Па, ништа. Побринутемо се сами. Американац Ралф Пајро смислио је право решење – механизам за тапшање по рамену. У прилогу свог патента госпо-

дин Ралф на шест густо куцаних страница образлаже природу проналаска: наслон обележен бројем 16 поставља се на раме тако да се механички зглоб с пластичном руком нађе иза леђа. Равнотеже ради, једном руком потребно је држати шипку која служи као противтег, а другом руком узети предмет обележен бројем 28. У питању је обично парче канапа чији је циљ недвосмислен – да приближи вештачку руку рамену које чезне за тапшањем. Поступак, каже Ралф Пајро, може да се понавља колико год пута клонете духом ■

КОЛ'КО ТИ ЈЕ САТИ?

Спавање или будно стање, време за љубав или главобољу... Као и многи други сложени механизми, и ови, који одређују наш животни ритам, као да су код сваког човека „навијени“ на посебан начин. Постоје, међутим, и нека општа правила

Најновија научна открића указују да у организму човека не постоји само један, главни часовник, смештен у мозгу, већ и у неким другим органима,

Сати: 0–3

Рад лимфоцита Т (белих крвних зрнаца задужених за отпорност организма) на највишем је нивоу. Мало-помало почињу да раде хипоталамус (средиште за проток хормона, а налази се у мозгу) и надбубрежне жлезде (смештене су изнад бубрега и производе супстанце које организам штите од стреса). Око два сата по поноћи највише се луче хормони раста ■

ОД ПОНОЋИ ДО РУЧКА

Сати: 3–6

Четири сата ујутру време је када астматичари најчешће имају нападе кашља. Око шест сати мелатонин опада, а код жена често почиње менструални циклус. Како се приближава час буђења, ритам рада срца се убрзава, а крвни притисак расте ■

Сати: 6–9

То је тренутак када се хормон тестостерон највише излучује, те је самим тим и најбољи час за вођење љубави. Опасност, међутим, вреба дијабетичаре будући да се повећава лучење хормона кортикостерона који умањује дејство инсулина, па је шећер у порасту. Они који пате од артрозе осетиће се због дугог лежања помало „зарђало“ и тешко ће направити прве покрете. У првим јутарњим сатима треба повести рачуна о срцу: то је најопаснији део дана за добијање инфаркта, као и за оболеле од ангине пекторис ■

Сати: 9–12

За оне који пате од главобоље или алергијских кијавица, ово је најгори тренутак. Међутим, мозак сада доживљава врхунац својих способности. Сва истраживања показују да је човек у ово доба дана најживахнији, најусклађенији покрета и с најбољом концентрацијом. Од 9 до 12 сати ђаци и студенти највише могу да науче, у то време догађа се најмање саобраћајних удеса, као и незгода у фабрикама или на градилиштима. За то свеукупно добро стање треба пре свега захвалити лучењу кортизола, адреналина и алдостерона (хормона који повећавају способност организма да одговори надражајима), као и присуству веће количине неких неуропреносника (на пример, серотонина), супстанци које „убрзавају“ спремност мозга да одговори свим задацима ■

пре свега јетри. Овај „стомачни“ људски часовник понекад може и да се поремети.

Кључ за разматрање ових двоструких временских токова садржан је у дезокси-

рибонуклеинској кiselини која утиче на наше органе да се увек ускладе и прилагоде раду целог тела. Постоји бар десет хиљада гена који утичу на рад срца и јетре. Гени тако подесе

рад срца да је на врхунцу увек у исто време. Током ноћи се умири. Кад је реч о јетри, она следи време уношења хране. Ме-

ђутим, часовник јетре није исти за све људе и зависи од њихових навика, то јест да ли су ноћобдије или више раде дању ■

ОД РУЧКА ДО ПОНОЋИ

Сати: 12-15

Око подне „ужурбани“ мозак полако почиње да посустаје, а самим тим и општа способност човека. Понестаје горива које пружа храна. Али, уношење намирница не доноси побољшање јер се после ручка ступа у фазу психомоторне умртвљености. Човек постаје дремљив тако да у рано поподне постоји велика опасност од, рецимо, саобраћајних несрећа ■

Сати: 15-18

Поново се обнавља производња хормона и враћа снага за умни рад, али с једном разликом: ово доба дана боље је за оне који се баве уметношћу или музиком. Осим тога, обнавља се стварање инсулина који, захваљујући повећаном присуству, подстиче мишиће на бољи рад, што значи да је ово добро време за бављење спортом. Око 15 часова на врхунцу су ритам дисања, оштрина рефлекса и снага којом могу да се ухвате предмети. Око 16 часова постиже се максимум у висини телесне температуре и крвног притиска као и у брзини срчаних откуцаја. Неки кажу да је ово најбоље време за обраћање рекорда у атлетици ■

Сати: 18-24

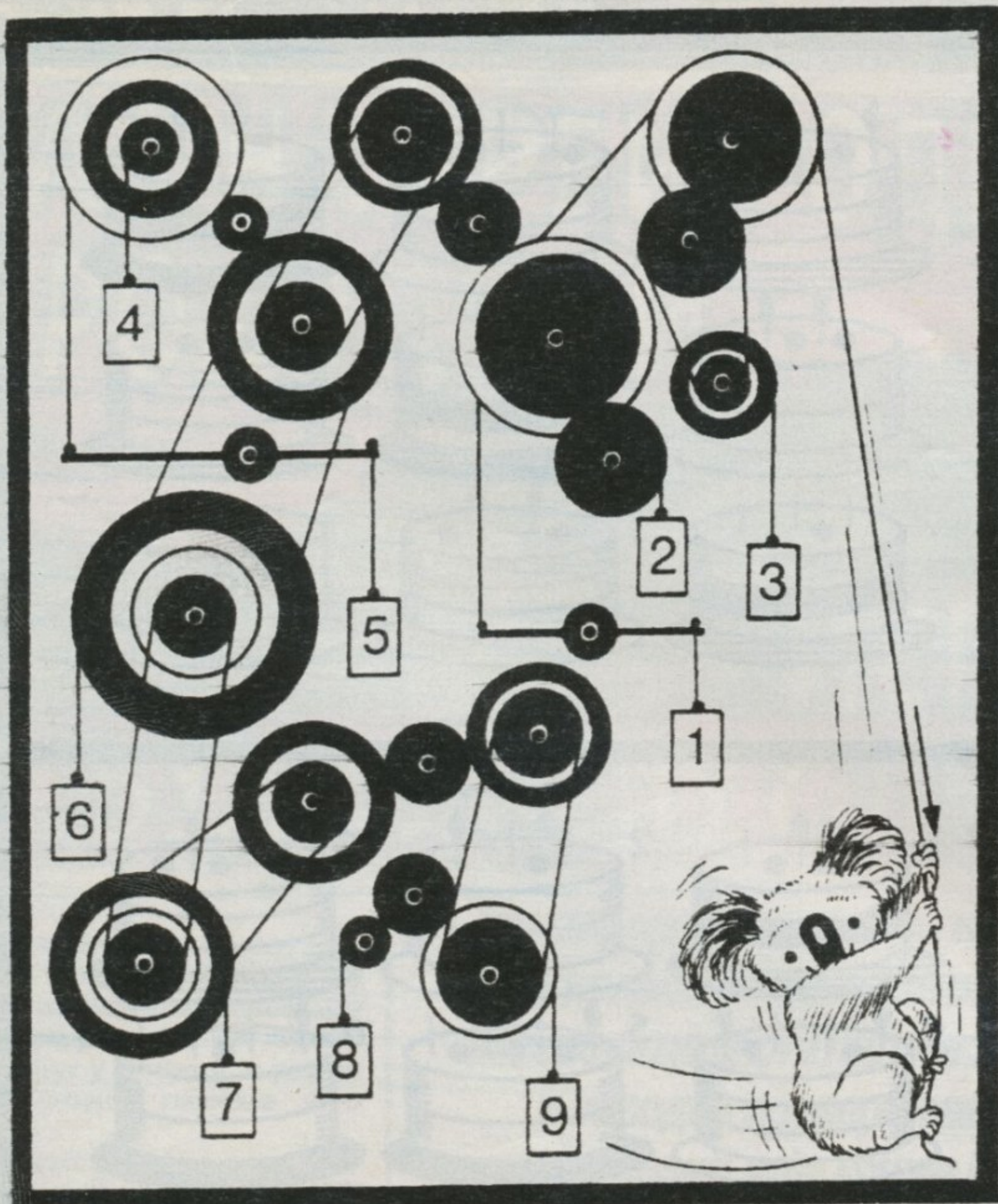
Постепено опадају физичке и умне способности, осећа се и утицај вечере. У 18 сати бележи се највеће лучење мокраће док је у 21 сат најмањи праг бола. У 23 часа најчешће се појављују алергијске реакције. С доласком мрака смањује се лучење хормона. То је фаза постепеног опуштања коју прати успоравање откуцаја срца ■

КОАЛА ЈАЧА ОД ТРЕЊА

Када ова симпатична животи-
њица повуче конопц, пажљиво
пратите кретање свих коту-
рова, каишева и шипки које ви-
дите на слици и покушајте да
одредите који тегови – сви су
обележени бројевима – иду на-
горе, а који надоле. Стрелицу ↑
или ↓, већ како одлучите, на-
цртајте код сваког тега да би-
сте, када погледате решење,
знали шта сте урадили. Мора-
те, наравно, претпоставити да
је тежина коале довољна да
превазиђе трење свих коту-
ро-ва и тегова.

За девет тачних одговора
оцена је **одличан**; за седам до-
бар, а за пет **довољан**

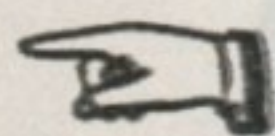

ЛЕТЊИ ОДСЈАЈ

Уметник је желео да
наслика ову мртву при-
роду и њен тачан одраз
у води, али је због сун-
ца направио неколико
омашки. Можете ли да
уочите 10 разлика из-
међу горње слике и ње-
ног одраза? Да би било
лакше, та места заок-
ружите. Време износи
5 минута■

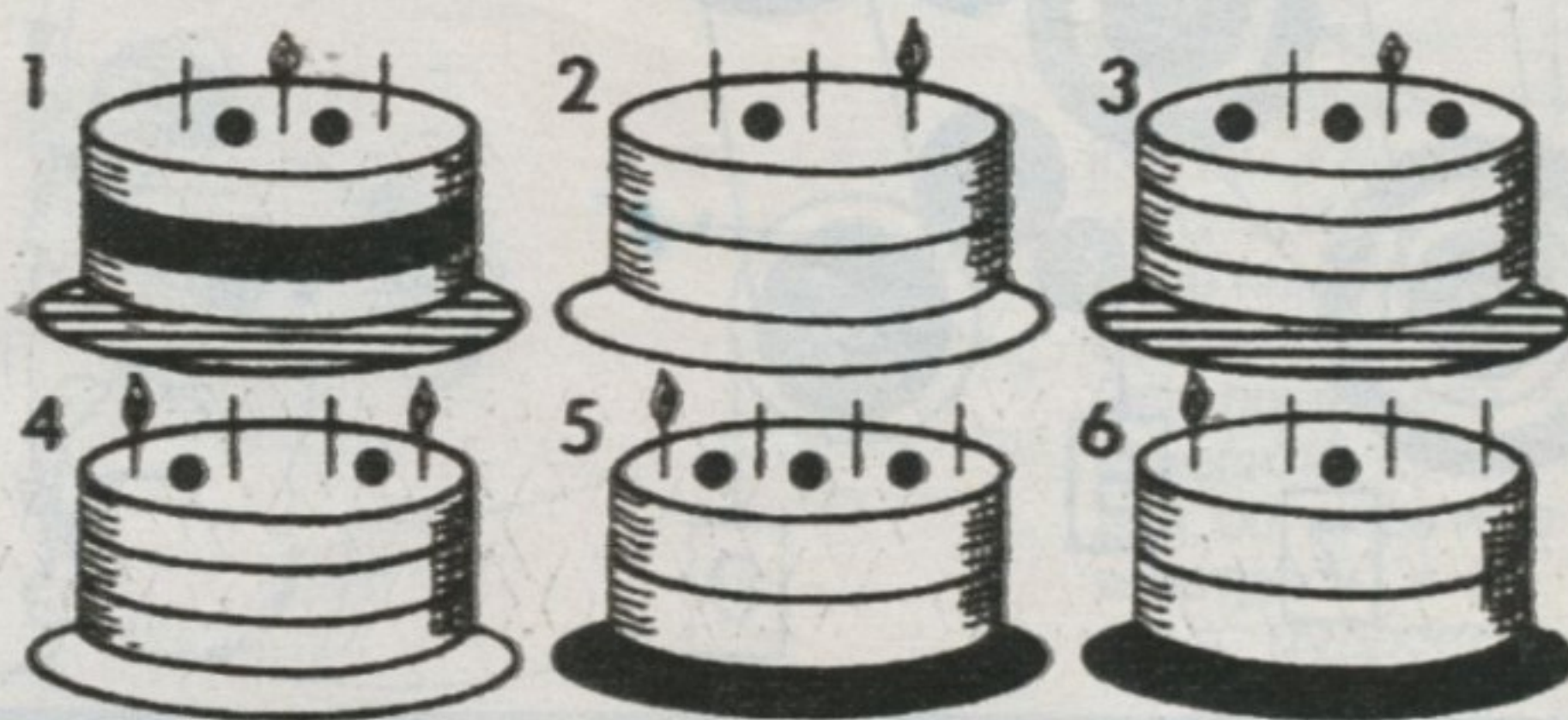
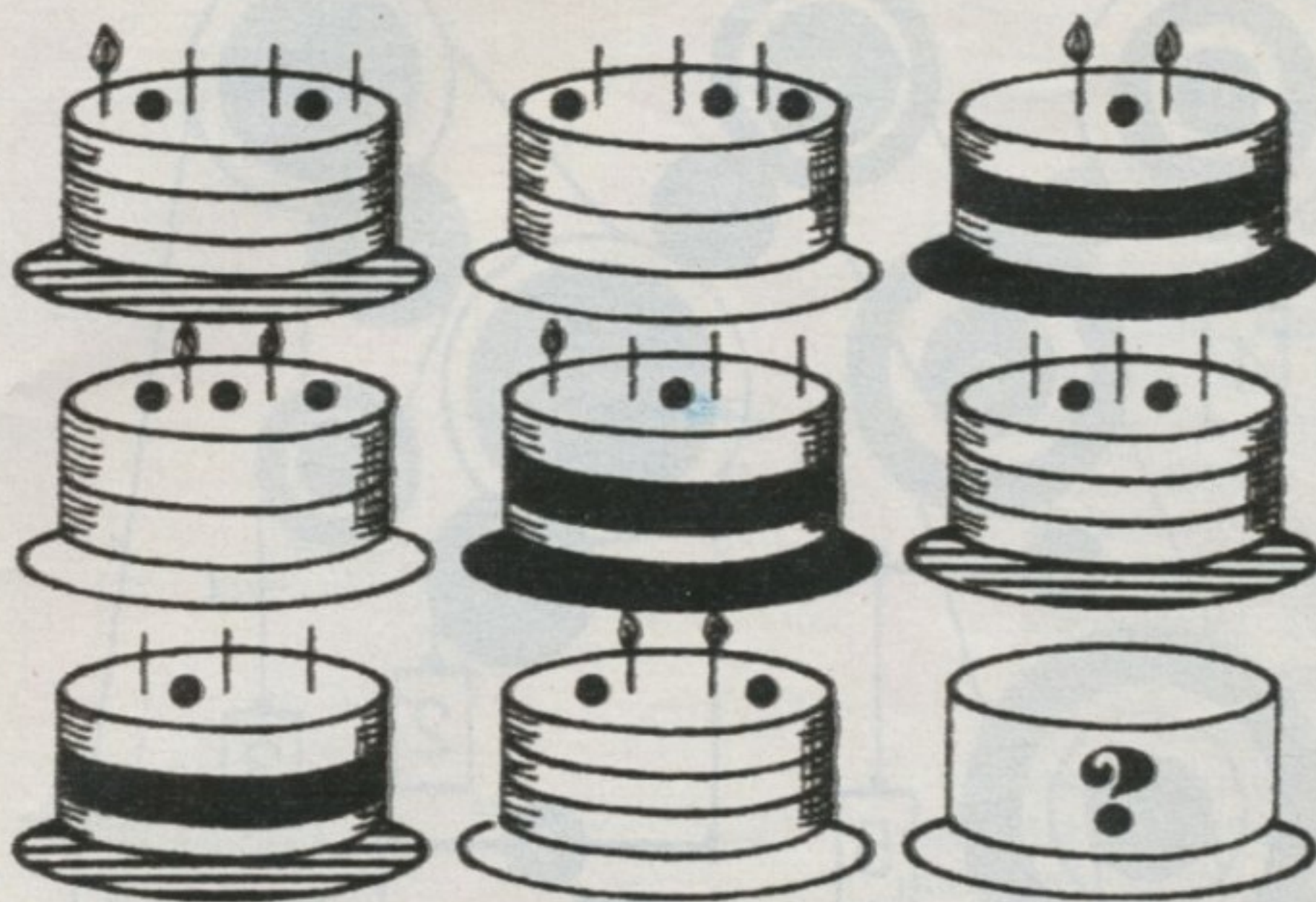

СЛАТКА ЛОГИКА

Добро погледајте рођенданске торте у два горња водоравна реда. Када им провалите шему, одредите која торта – од 1 до 6 – у доњем правоугаонику завршава трећи ред у горњем.

Оцените сами себе: за 15 секунди размишљања торта је ваша; за 1 минут можете само да угасите свећице; за 5 минута треба заиста неког да замолите да вам парче торте исече на залогаје!

16 17 38

0 3 6 8 9

A

2 5 10 12 13

B

1 4 7 11 14

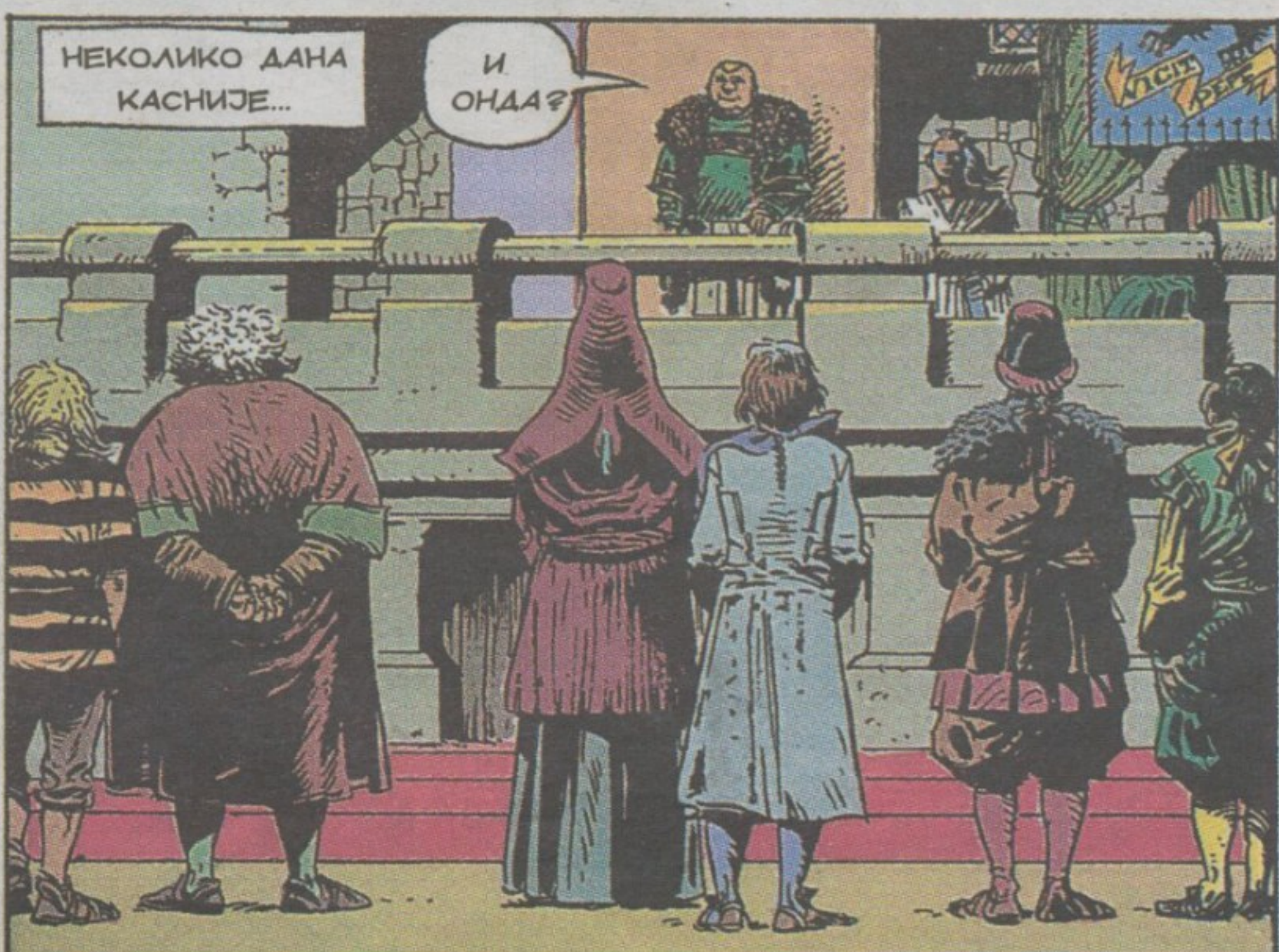
C

САМО БЕЗ ДИВЉАЊА

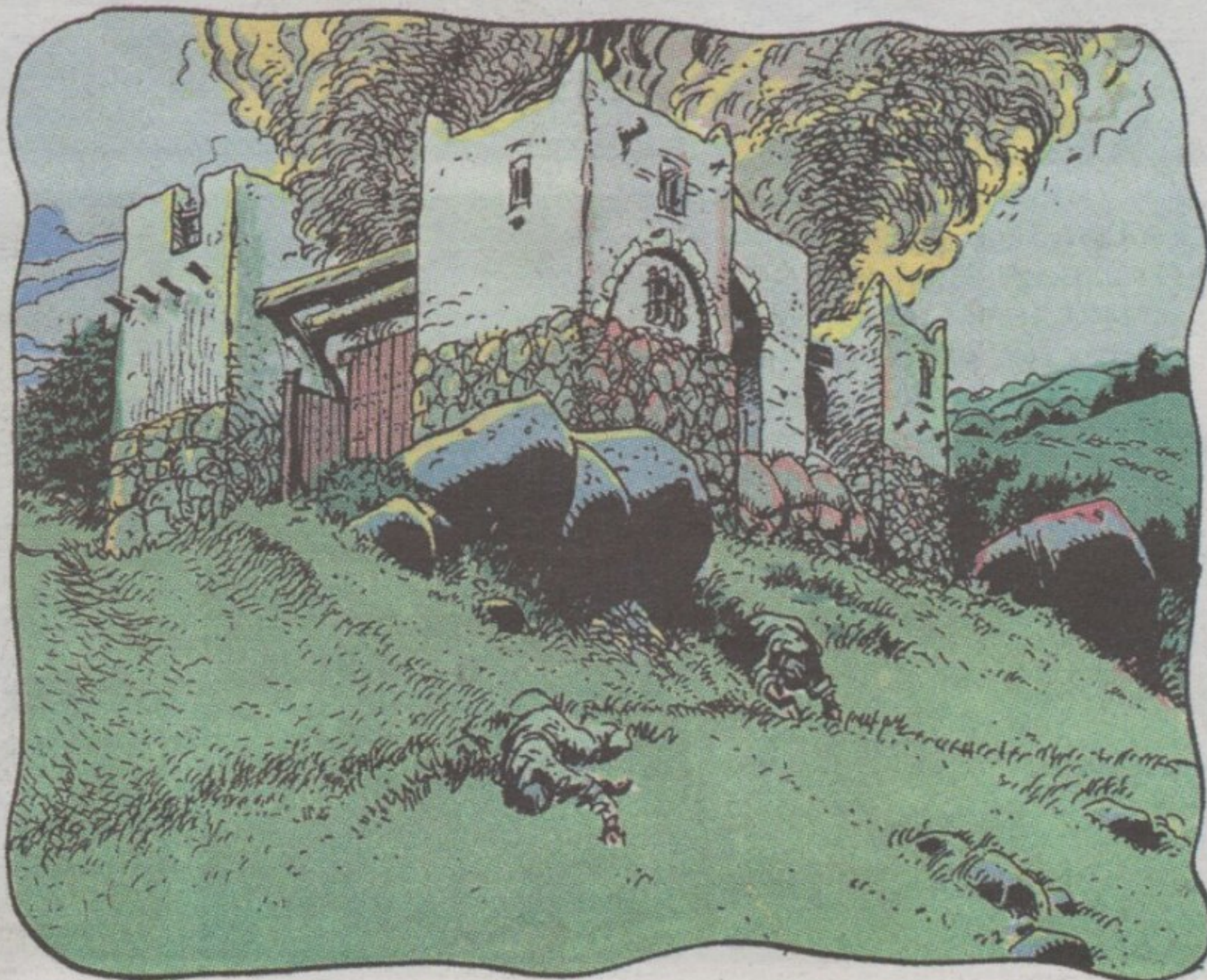
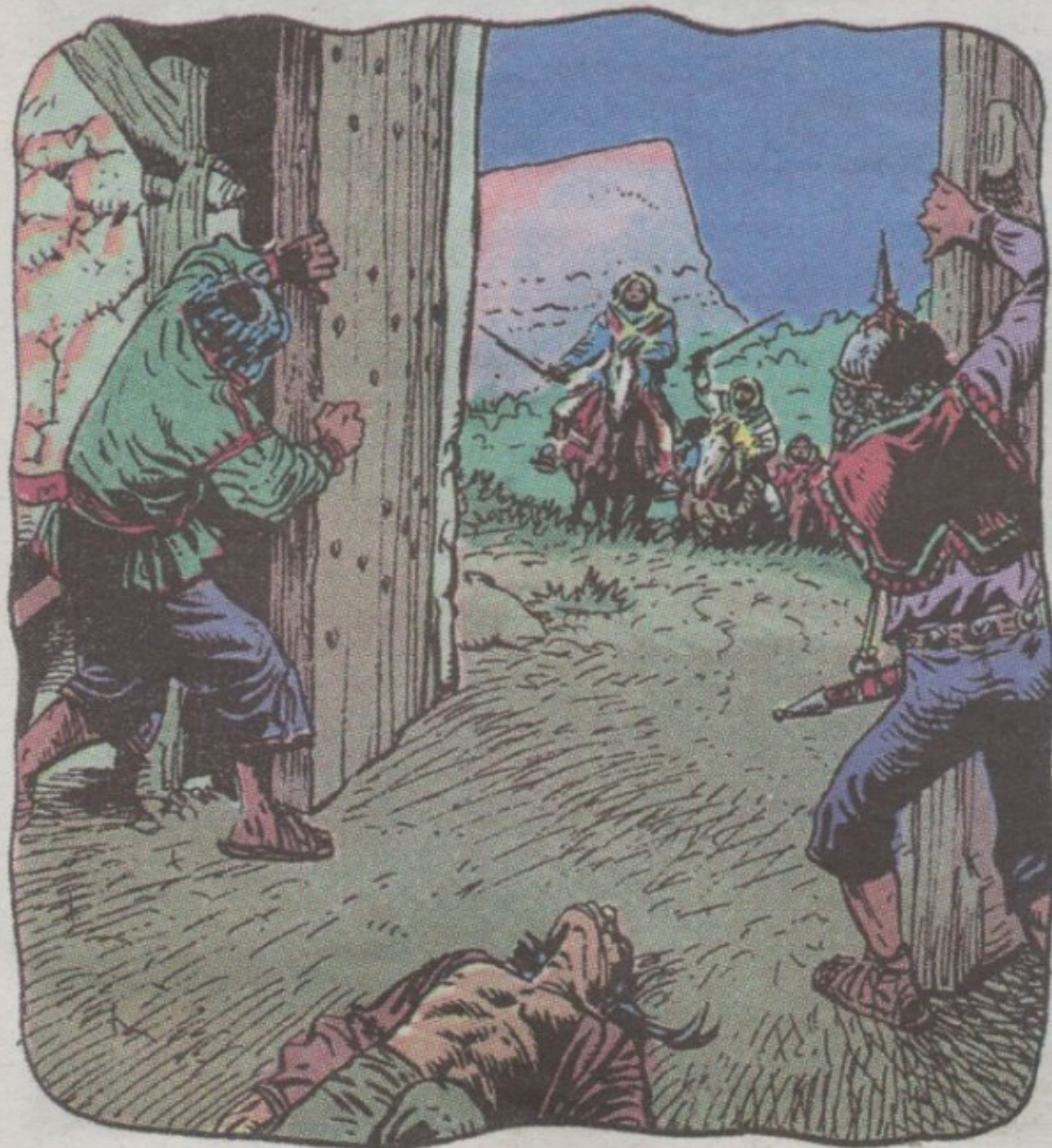
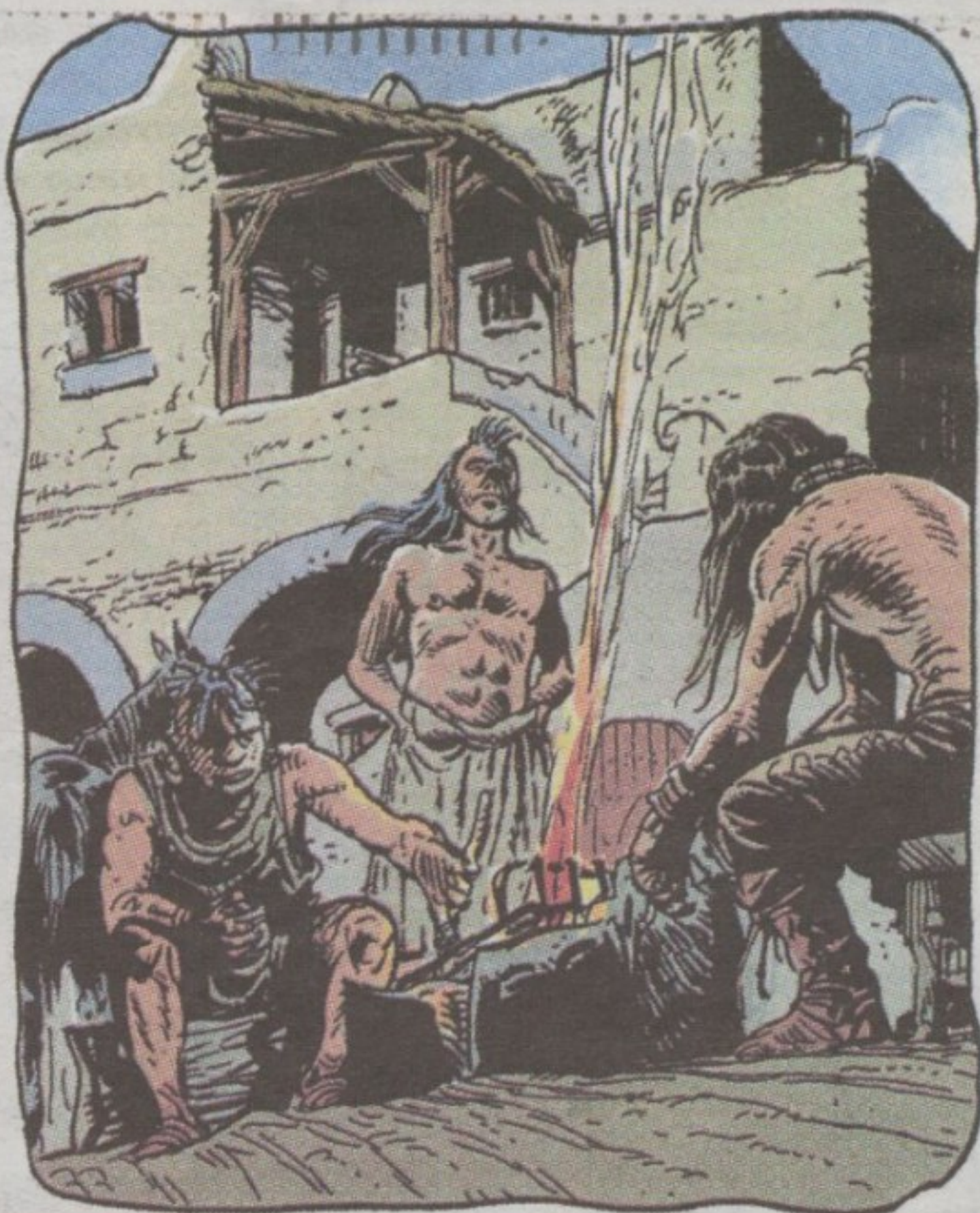
Покушајте да унесете ред у ове набацане бројеве. У три групе – А, В, С – бројеви су поређани насумице. Којој од тих група по некој логици припадају горњи бројеви? Свакој, разуме се, припада по један.

Чим то одредите, а време је 2 минута, дајте ову мозгалицу свом највећем непријатељу и посматрајте како се нервира ■

ПРЕТЊА С ЈУГА! II ДЕО

ЕТО,
ТАКВИ СУ
ОНИ!

ВИ СТЕ БАШ
ДОБРО
УПУЂЕНИ У
ТО! КАКО СВЕ
ТО ЗНАТЕ,
ГОСПОДИНЕ
ПЛАВИ?

ГЛБ!

ШТА ТАЈ МАЛИ ГАД
ХОЋЕ ДА КАЖЕ? РАСТР-
ГАКУ ГА ЗУБИМА!

НЕ ТРЕБА ДИРАТИ НИ УЧИТЕЉЕ
НИ УЧЕНИКЕ! МОГУ ДА НАМ
ПОСЛУЖЕ! ЗАТО БУДИТЕ СТР-
ПЉИВИ!

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ШТА ТИ БИ, ДЕТЕ?
ИМАО СИ СРЕЌЕ
ДА ЈЕ ГОСПОДАР
БИО ДОБРЕ ВОЉЕ!

НИСАМ НИШТА
ЛОШЕ РЕКАО!
ПИТАЊЕ МИ
СЕ ЧИНИЛО
ОЧИГЛЕДНИМ...

САМА ЧИЊЕНИЦА
ДА СИ ГА
ПОСТАВИО, БИЛА
ЈЕ ГРЕШКА...

ТАЧНО! ПЛАВОМ СЕ НЕ СМЕ
ОБРАЌАТИ! ЊЕМУ СЕ МОЖЕ
САМО ОДГОВОРТИ УКОЛИКО
ИМАШ ЧАСТ ДА ТИ СЕ
ОБРАТИ!

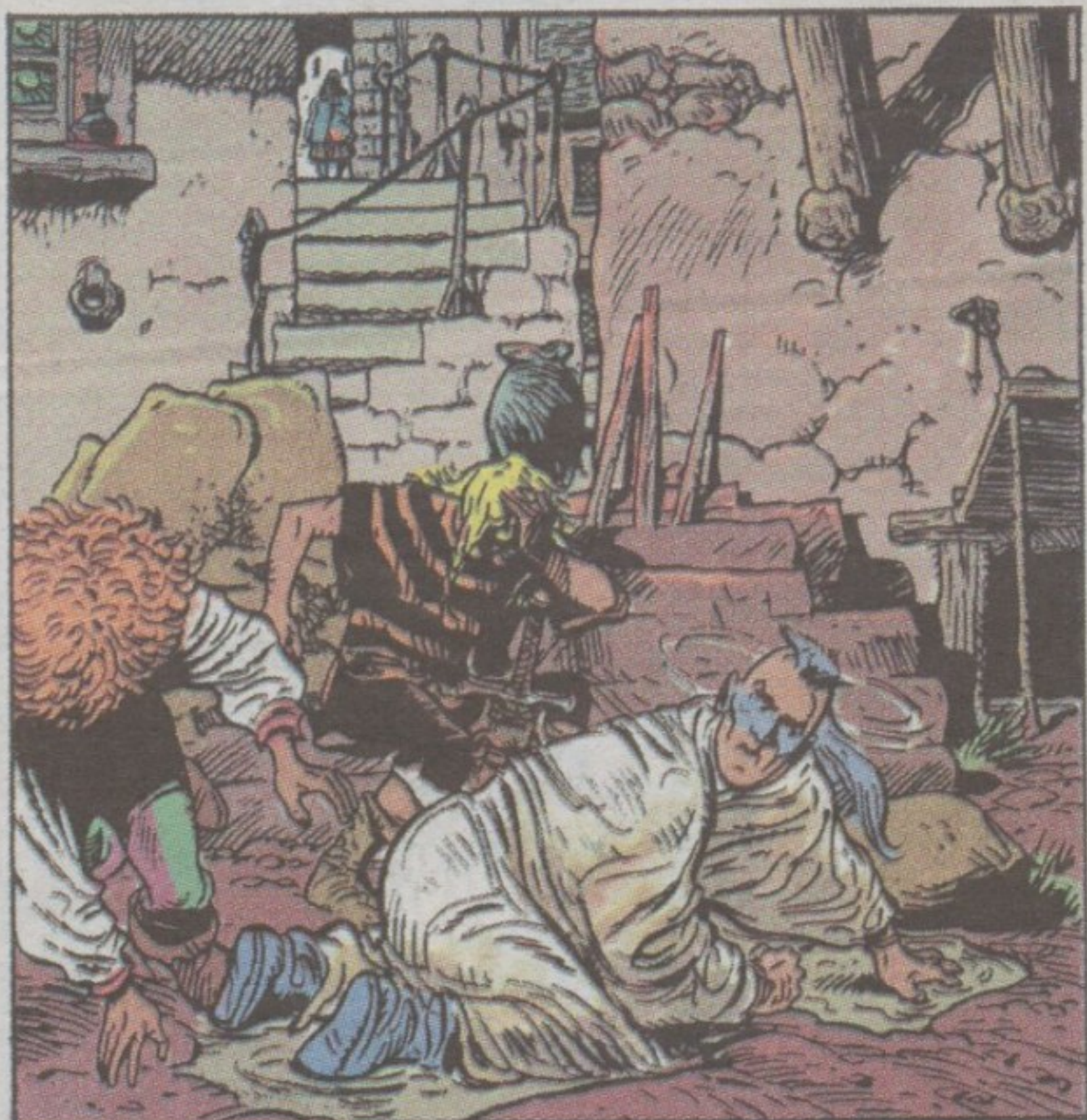

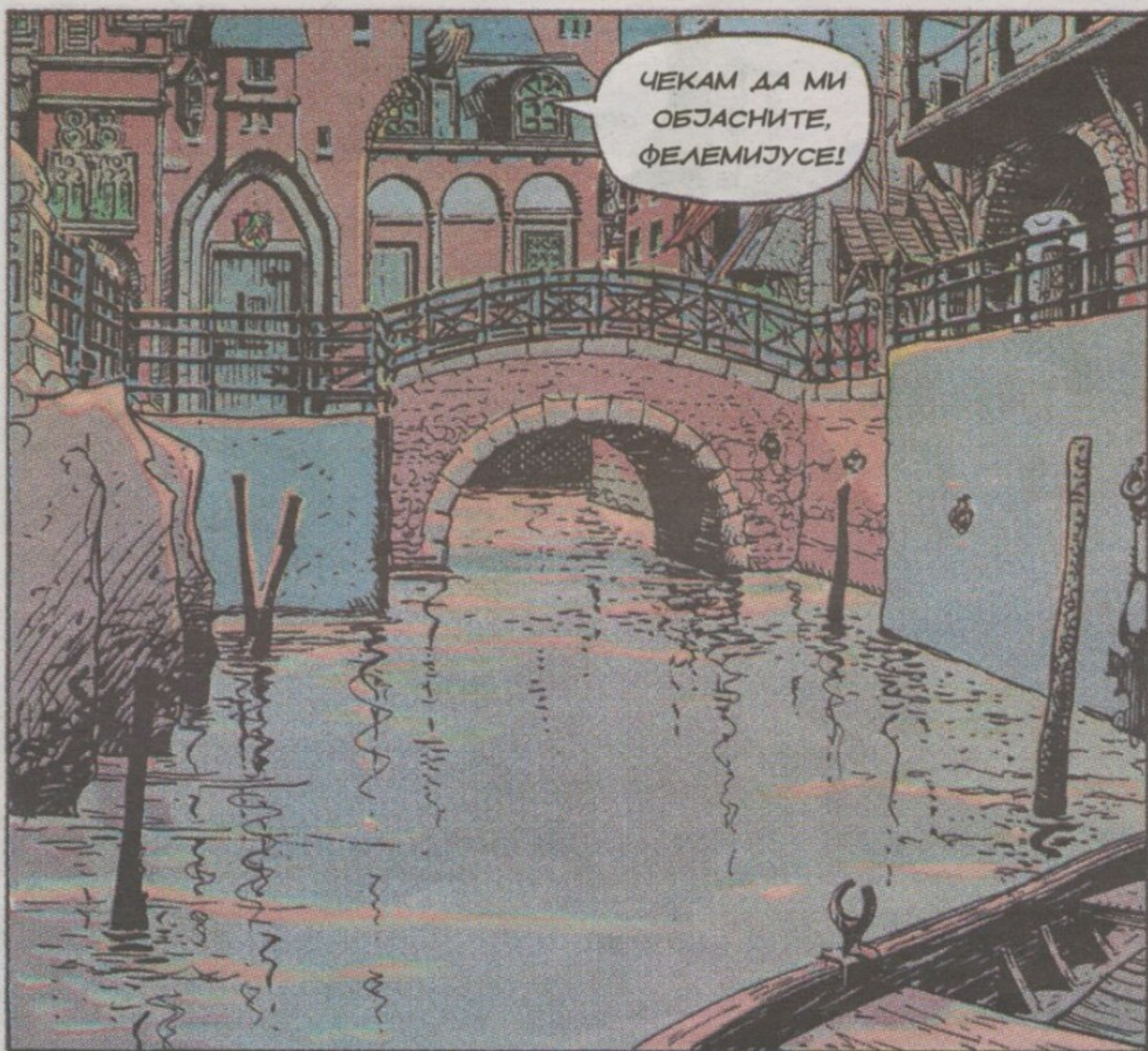
ДИКАДЕ! ТРЧИ БРЗО КОД ФОРТЕ-
НА ДРВОСЕЧЕ, ПА КОД БАКОСА
КОВАЧА... НЕКА БУДУ КОД МЕНЕ
СУТРА ПРЕ НЕГО ШТО ИЗАЂЕ
СУНЦЕ!

ОВАЈ ГРАД НИЈЕ СВЕСТАН ШТА МОЖЕ
ДА МУ СЕ ДОГОДИ! ТРЕБАЛО БИ
НЕШТО ДА ГА УДАРИ ПО ГЛАВИ
ДА БИ РЕАГОВАО!

И, ЈЕСИ
ЛИ
СРЕЊАН?

НЕ, АЛИ... ЗАР СИ
ЖЕЛЕЛА ДА
ОСТАНЕШ У
ЧЕЛУСТИМА ОНОГ
ЧУДОВИШТА?

НЕ ПРИЧАЈ ГЛУ-
ПОСТИ!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

ОХ!
ОХ!

ИСПРАТИТЕ ГА И ПАЗИТЕ ДА
ВАС НЕ ВИДЕ! ПРОЋИТЕ
КРОЗ БАШТУ КАО КАД СТЕ
ИШЛИ ДА ГЛЕДАТЕ ДЕВОЈКЕ
БЕЗ МОЈЕ ДОЗВОЛЕ!

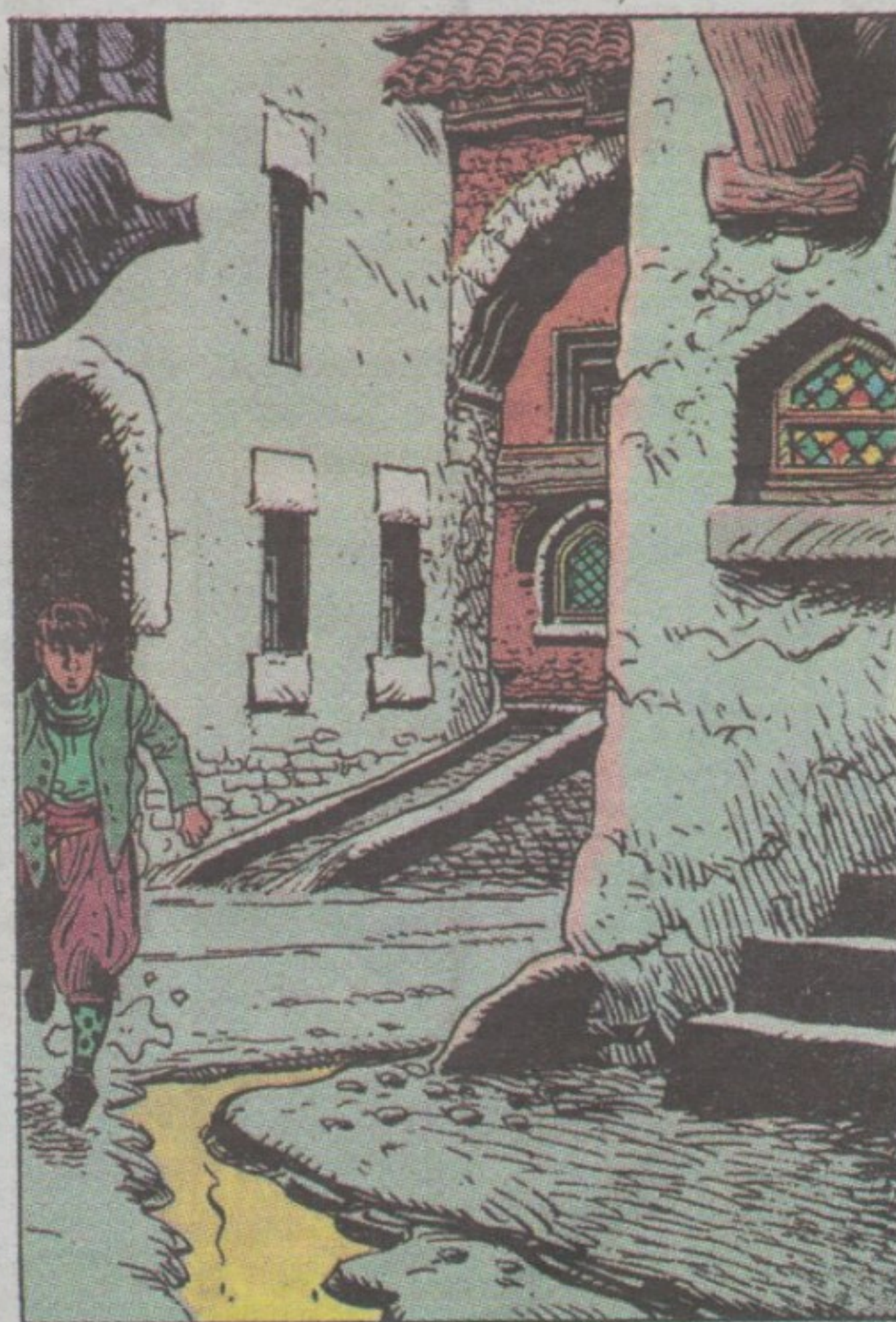
„СМАТРАМ ДА СУ ВАШИ
ШТИКЕНИЦИ СНАЛАЖЉИВИ
И ПОУЗДАНИ! ПОШАЉИТЕ
ИХ НА ЈУГ БРУГА ДА
ОТКРИЈУ ШТА СЕ СПРЕМА!

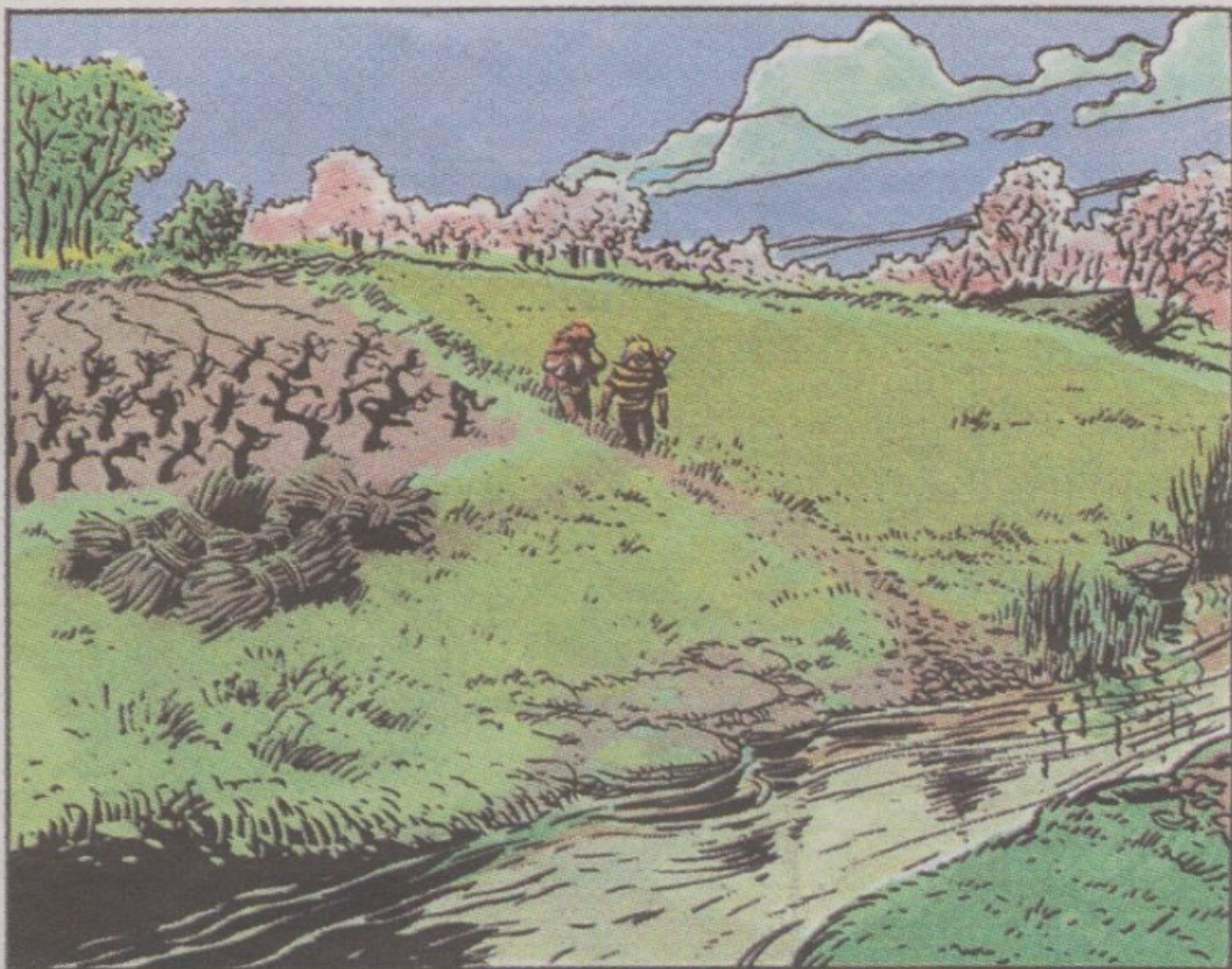
НИКОМЕ НИ РЕЧИ О ОВОМЕ!
ПОРУКУ УНИШТИТЕ ЧИМ ЈЕ
ПРОЧИТАТЕ!”

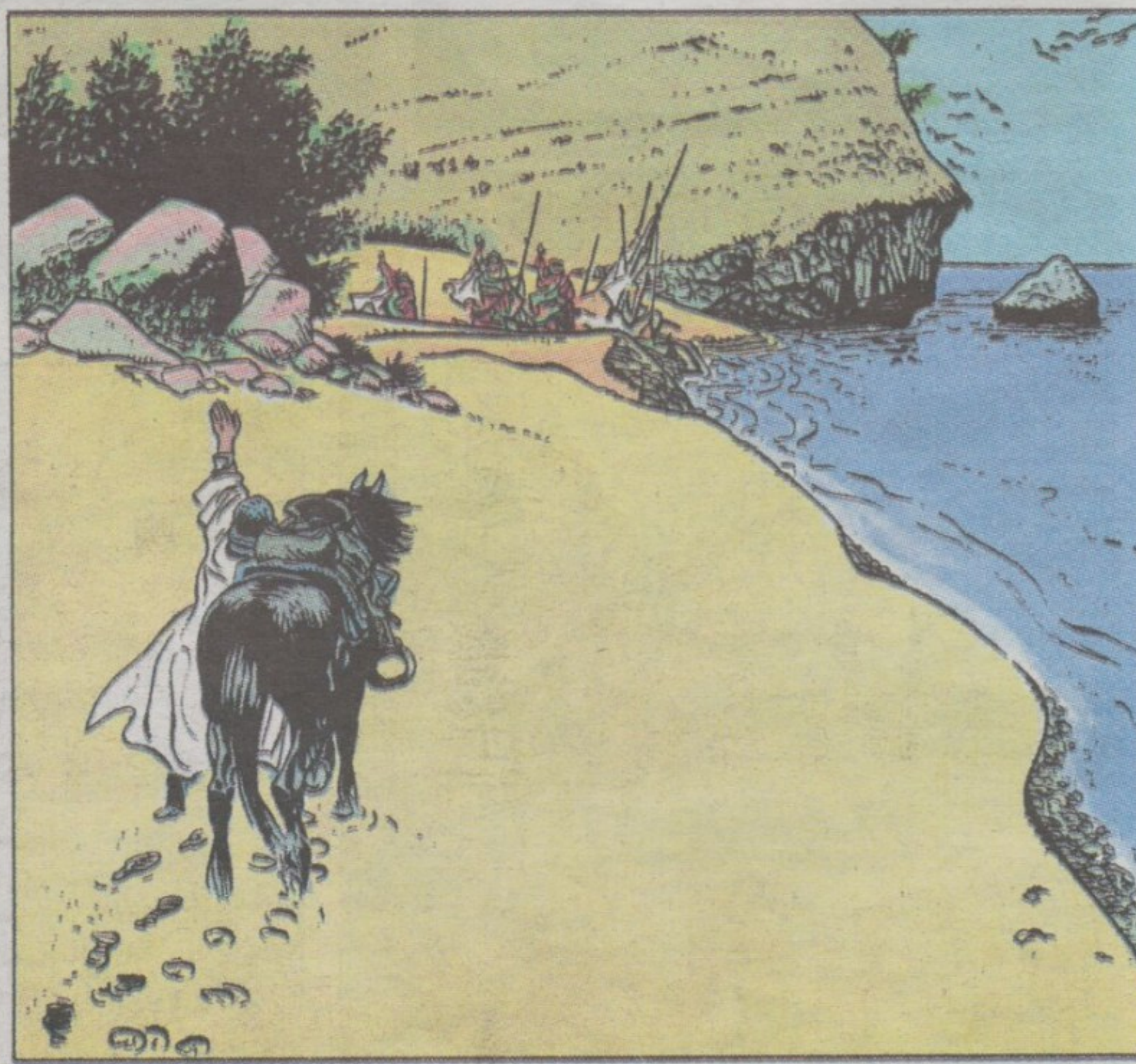
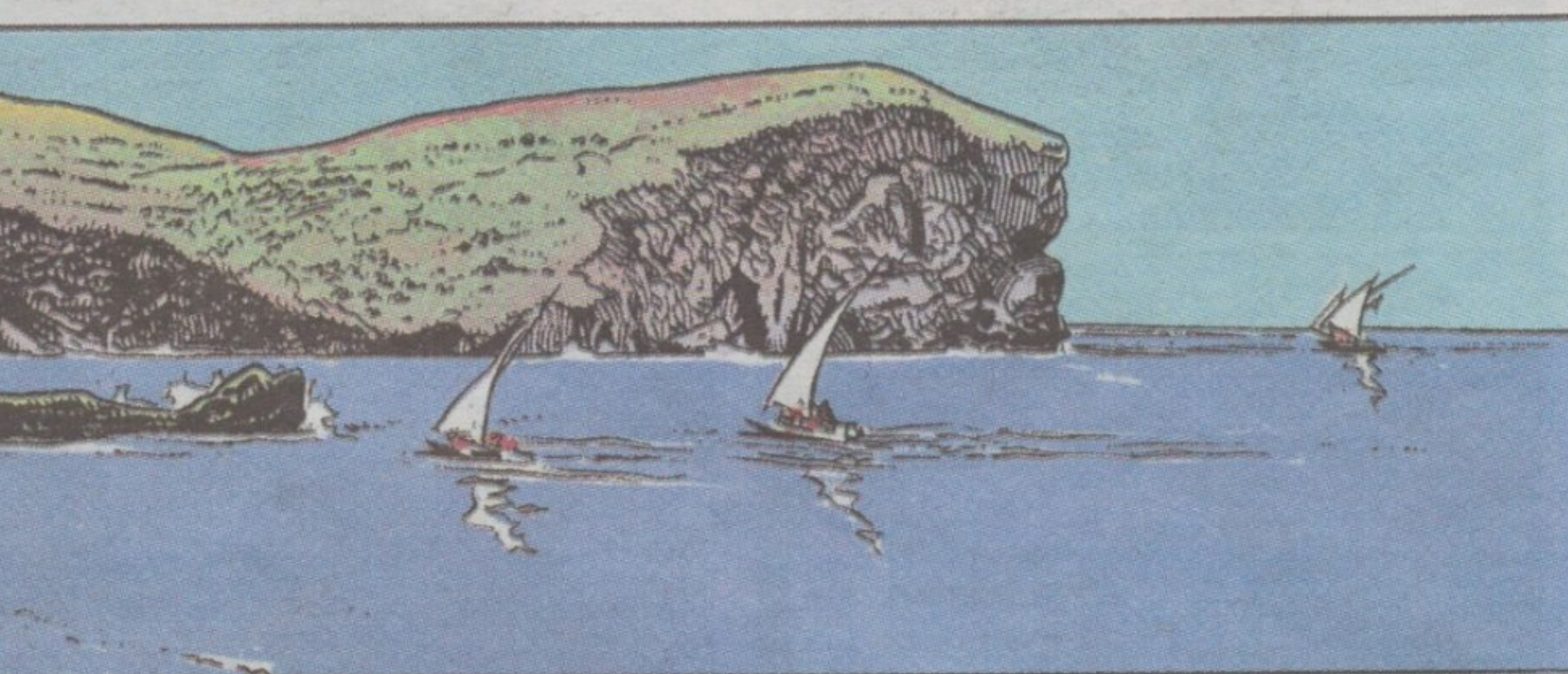
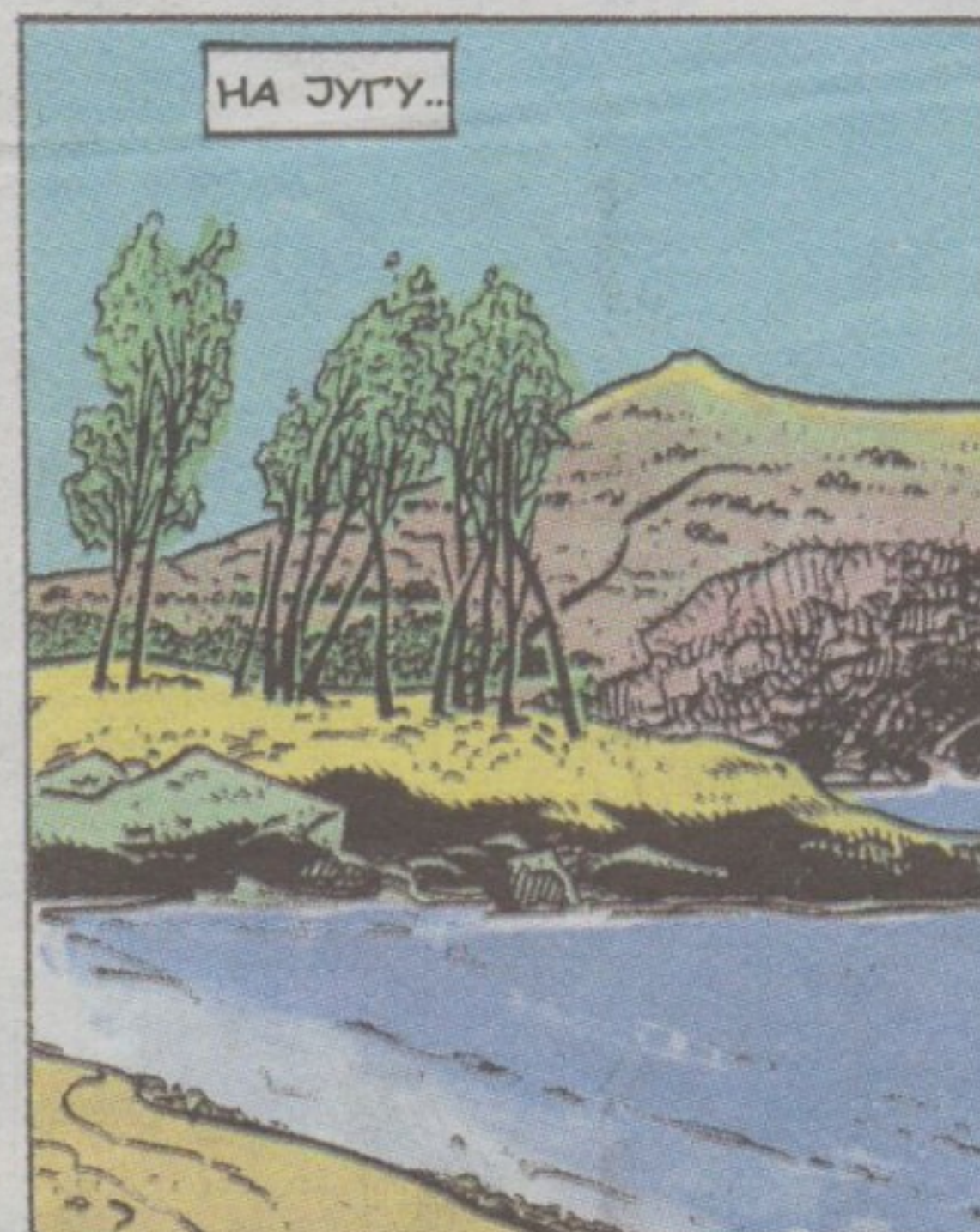
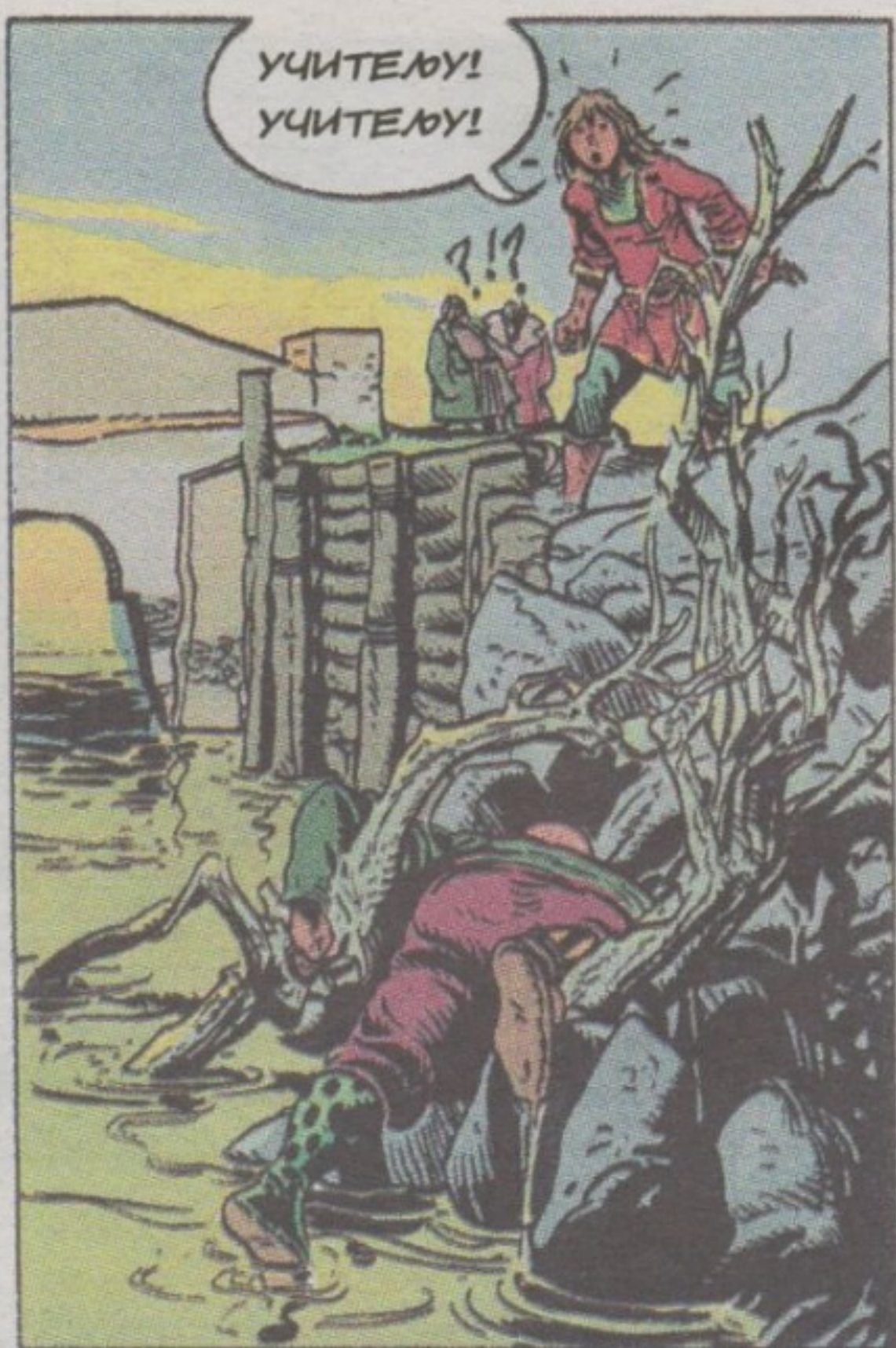

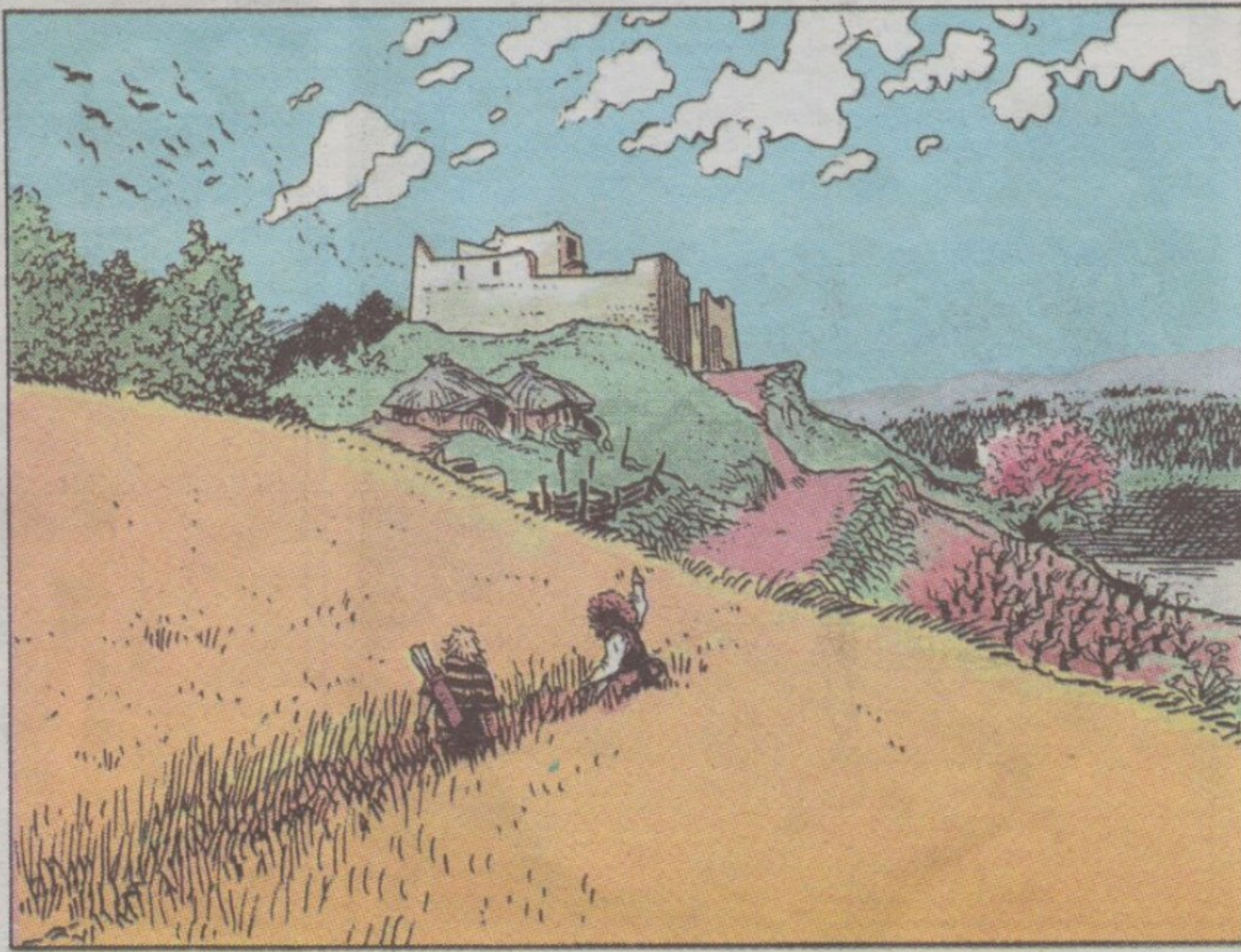
МИЛИ
БОЖЕ!

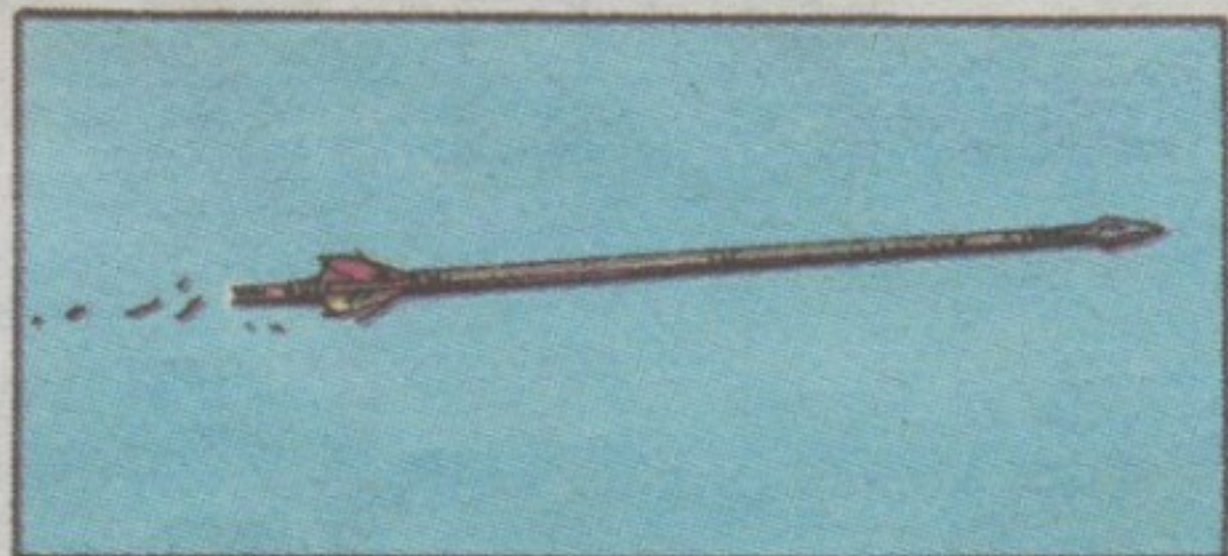
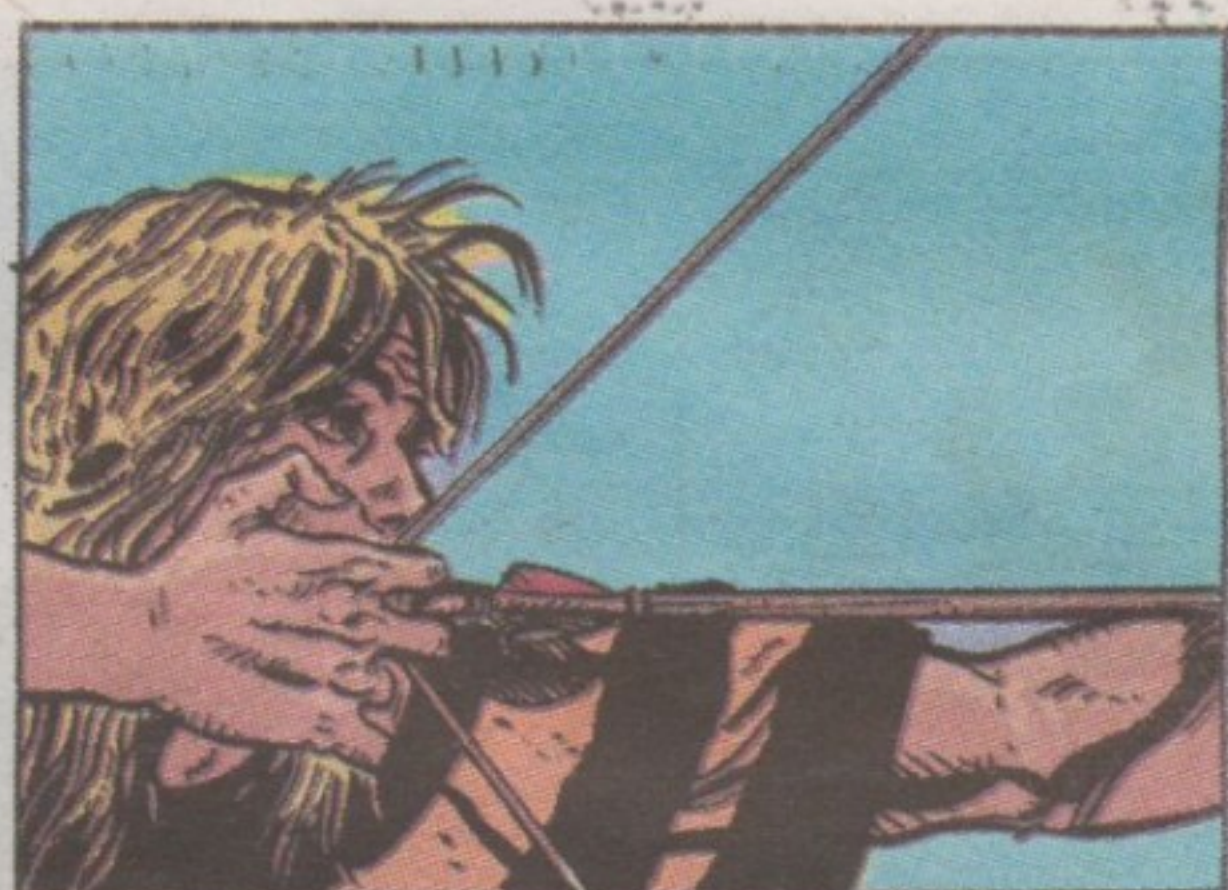
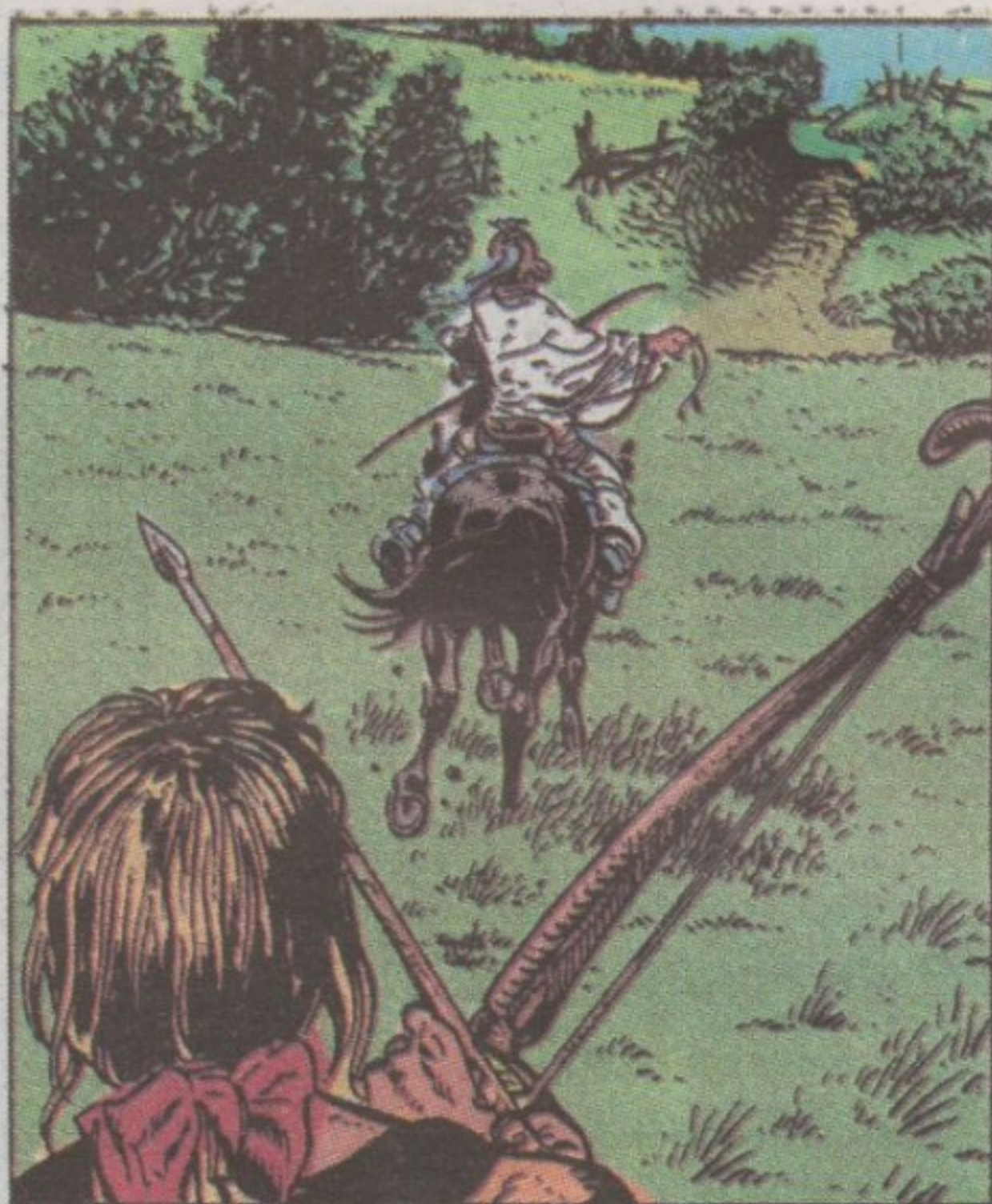

КРАЈ У СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ

КАД НА ВРБИ РОДИ ГРОЖЋЕ,
КРОКОДИЛИ

ИСПЛАЗЕ ЈЕЗИК,
А ЉУДИ ЛИЗНУ СОПСТВЕНИ ЛАКАТ

За почетак:

- У просеку, годишње на свету од давлeња хемијском оловком умре чак 100 људи.
- Опет у просеку, људи се више плаше паукова него смрти.
- Само једна од две милијарде особа доживеће 166. или коју годину преко тога.
- Тридесет пет одсто мушкараца који састанке са женама заказују посредством малих огласа ожењени су.
- Жене трепћу готово два пута чешће од мушкараца.
- Статистички сабрани, Американци у просеку дневно поједу 1350 ари пице.
- За само 10 минута ураган ослободи више разорне

**Ми смо приметили, а ви нам дојавите:
колико је тога у риплијевски
невероватним статистичким подацима
и наводно провереним научним
чињеницама који круже Интернетом
заправо тачно?!**

снаге него што је тренутно похрањено у постојећем нуклеарном наоружању широм планете.

- Пачије квакање не ствара ехо, нико не зна зашто...
- Слонови су једине животиње које нису у стању да скоче.

● Пуж зна да спава и по три године.

● Људима је физички неводљиво да лизну сопствени лакат.

● За разлику од очију које остају исте, нос и уши никада не престају да нам расту. (УЖАС!)

● Сви поларни медведи су леваци.

● Око ноја веће је од мозића незграпне птичурине.

● Крокодил не може да исплази језик.

И, под разно:

● Упаљач за цигарете измишљен је много пре шибица.

● TYPEWRITER (писаћа машина) најдужа је енглеска реч састављена од слова из само једног реда на тастатури.

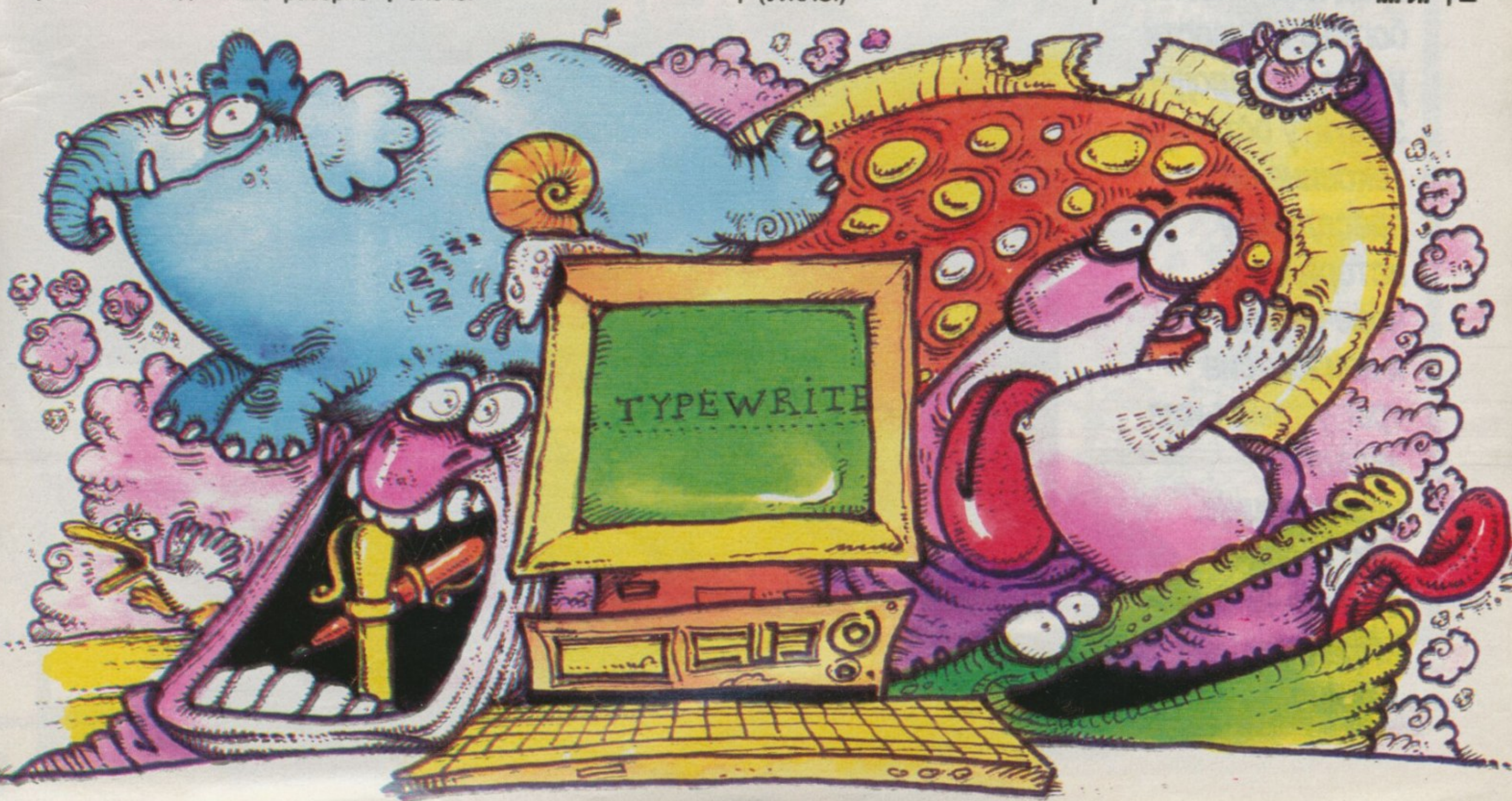
● У енглеском не постоји реч која се римује са речју MONTH (месец).

● Електричну столицу изумео је зубар.

(Што се лакта тиче, проба-ли смо. Ми нисмо успели...) ■

М. И.

Илустровао Добросав Боб Живковић

Приче са хоризонта европске цивилизације

АТИНА -ГРАД ПОД ЗАШТИТОМ БОГИЊЕ МУДРОСТИ

Град који је моћна богиња мудрости узела под своју заштиту оставиће тековине без преседана у историји човечанства и неизбрисив траг у темељима западне цивилизације. Ово је прича о његовим најранијим данима

Један од првих краљева полуострва Атике био је Кекроп, син богиње земље Геје. На узвишењу на коме се данас налази атински Акропољ он је подигао прво утврђење - Кекропију. Сматра се да је овај владар први увео моногамију, утемељио обичај сахрањивања мртвих и забранио, до тада уобичајене, жртве боговима у крви заменивши их јечменим погачама.

У време Кекропове владавине олимпијски богови већ су владали светом, али још нису били расподелили међу собом области и градове који ће бити под њиховом непосредном заштитом. Око превласти над Атиком сукобили су се Посејдон, бог мора и земљотреса, и богиња мудрости

Палада Атина. Били су то моћни богови – Посејдон брат Зевса, владара богова и свега што постоји, а Атина његова кћер. Сукоб је био жесток, али Зевс их је приволео да спор ипак изнесу пред веће богова. За сведока је позван краљ Кекроп. Он је требало да саопшти који је од богова више задужио становнике Атике.

Посејдон је својим трозупцем отворио бунар слане воде на Акропољу, а Атина је заболела своје копље у земљу и из њега је израсла прва маслина. Кекроп је без колебања рекао да је неупоредиво вреднији дар маслина са својим

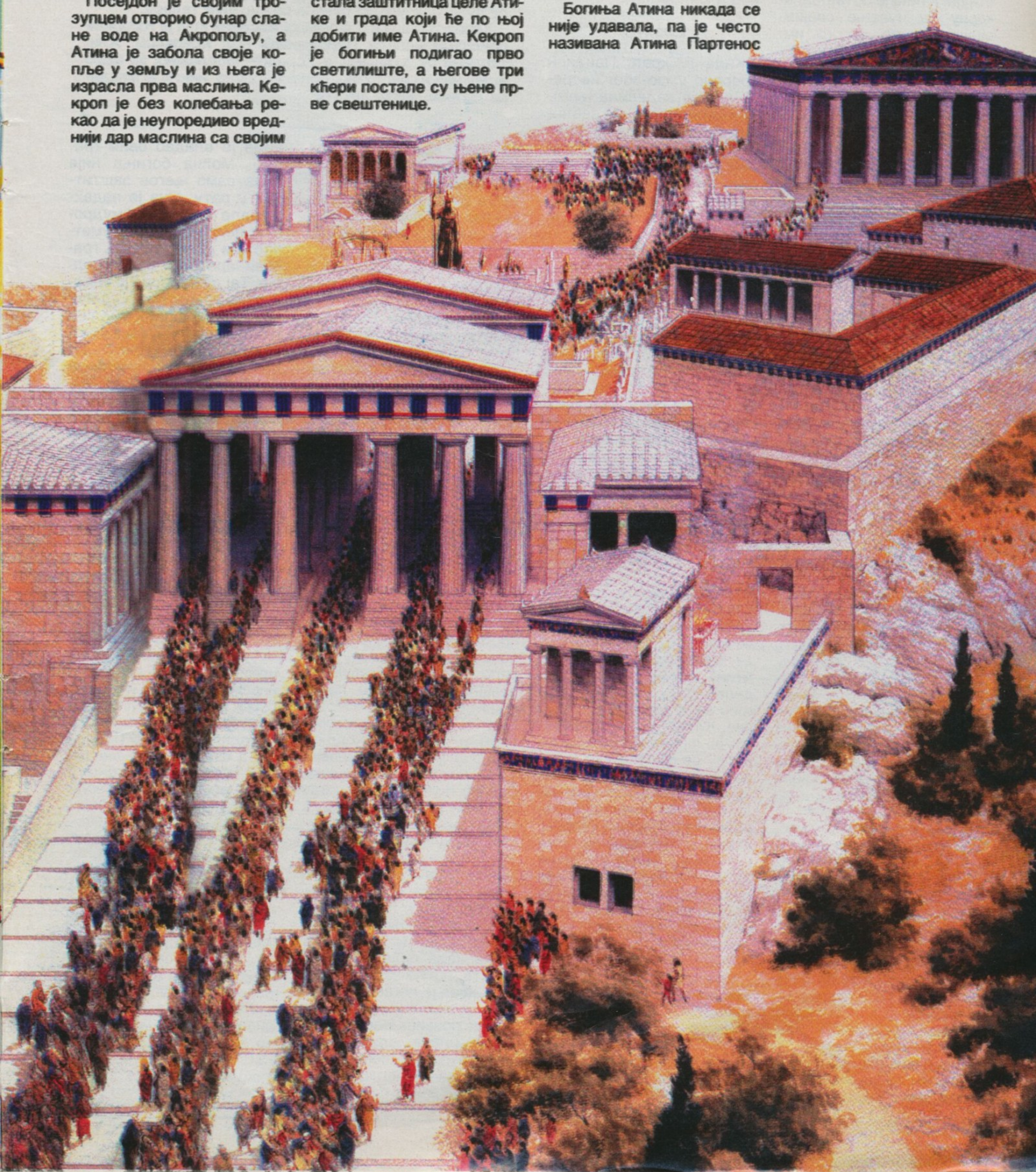
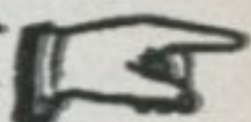
корисним плодовима, него бунар слане воде које на претек има у оближњем мору. Ипак, гласови у већу богова су се поделили. Све богиње гласале су у Атину корист, а богови су предност дали Посејдону. Пресудио је Зевс изјаснивши се за богињу Атину. Тако је богиња мудрости за сва времена постала заштитница целе Атике и града који ће по њој добити име Атина. Кекроп је богињи подигао прво светилиште, а његове три кћери постале су њене прве свештенице.

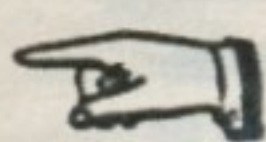
Посејдон, дубоко повређен, из освете је послао на Атику огроман талас који је изазвао страшне поплаве. Да би умирили гнев расрђеног бога, женама су у Атини одузели право гласа, а мушкарци су престали да носе имена својих мајки, што је до тада био обичај.

Ерихтоније

Богиња Атина никада се није удавала, па је често називана Атина Партенос

(Девичанска Атина). Велику љубав према њој гајио је Хефест, а ту страст потпиривао је Посејдон лажним причама о Атинујој наклоности. Игром случаја дете које је Хефест желео са Атином занела је Геја, богиња Земље. Када је родила сина Ерихтонија, љутито је одбила да брине о детету које је Хефест

прижељкивао од друге. Тада је богиња Атина преузела дете и зарекла се да ће се старати о њему. Ставила је Ерихтонија у плетену корпу с поклопцем, а унутра две змије да чувају дете. Могуће је да је баш то био разлог што су уметници приказивали Ерихтонија са змијским телом.

Када је морала да одсуствује, Атина је остављала корпу на чување својим свештеницама строго им забрањујући да је отварају. Али, забрана је још више распаљивала женску радозналост и Кекропове кћери искористиле су прву прилику да дигну поклопац. Кад су угледале змије склупчане око детета, толико су се уплашиле да су се са Акропоља бациле у понор. За ову несрећу Атина је сазнала од једне врране, и то у тренутку када је носила читаво брдо да би га поставила на Акропољ и тако ојачала његову одбрану. Ужаснута, али и разљућена због непоштовања своје наредбе, испустила је брдо и оно је пало недалеко од Акропоља где се и данас налази и назива Ликабет.

Када је Ерихтоније одрастао, постао је атински краљ и његови ће наследници владати Атином све

до Егеја и Тезеја, а и касније. Кажу да је Ерихтоније први упрегао коње у кола, да је научио своје поданике како да ору земљу плугом и да је увео ковање новца. На престолу га је наследио син Пандион упамћен по свом наследнику Ерехтеју и по трагедији која се догодила с његовим кћерима Прокном и Филомелом.

Ерехтеј

Када је краљ Пандион прерано умро због несреће која је задесила његове кћери, Атином је завладао Ерехтеј чији је брат близанац Бут постао Атинин и Посејдонов врховни свештеник. За његове владавине на Атици су први пут засадили и пожњели жито.

У то време дошло је до рата између Атине и Елеусине, а у помоћ Елеусињанима дошли су и Трачани на челу с краљем Еумолпом, Посејдоновим сином.

Како су противници били бројнији, Ерехтеј се обратио пророчишту за савет. Пророчанство је гласило: Атина ће се одбранити само ако краљ жртвује богovima једну од својих кћери. Страшније речи није могао

ИСТОРИЈА И МИТ

Староседеоци полуострва Атике били су Пелазги, а насељавали су га још 4000 година пре наше ере. Када су дошли Јоњани и надвладали староседеоце, изградили су прво утврђење на високој литици и назвали га Акропољ или Горњи град.

Историчар Херодот из шестог века пре наше ере и путописац Пausанија из другог века, забележили су да на Акропољу постоји бунар са сланом водом. Бунар се налазио у храму Ерехтеон где су могли да се виде и отисци Посејдоновог трозупца. Када би на мору дувао јак југо, из бунара се чуо шум таласа.

Херодот пише и о Атининој маслини која је изгорела приликом напада Персијанаца под Ксерксом. Али, тврдили су Атињани, а Херодот забележио, за само једну ноћ из нагорелог пања маслине никла је младица дугачка читав лакат.

да чује. Када је његова кћер Хтонија сазнала за пророчанство, одлучила је да се добровољно жртвује за спас домовине, а са њом су у смрт пошле и њене две сестре.

Атињани су победили у одсудној бици, а Ерехтеј је убио трачанског краља Еумолпа. Расрђени Посејдон осветио је сина усмртивши Ерехтеја ударцем свог трозупца. Ерехтеј је први атински краљ који је погинуо за отаџбину, а захвални Атињани касније ће му на Акропољу подићи величанствено светилиште названо Ерехтеон.

Дух богиње Атине веко-

вима је владао овим градом. Моћна богиња није била само његов заштитник у рату. Она је надахњивала као богиња мудрости, покровитељица уметности и лепих заната, грађевинарства и бродоградње. Тај дух ударио је темеље демократског уређења, филозофских мисли и подарио свету чувена уметничка и архитектонска дела. Из захвалности богињи, велики скулптор Фидија направио је три величанствене статуе за Акропољ: Атину Промахос, Атину Лемнију и најпознатију од свих Атину Партенос.

А. Дудуковић

НЕПРИКТОЈНА ПОНУДА

Кефал је био унук првог атинског краља Кекропа, син Кекропове кћери Херсе и бога Хермеса. Био је леп, волео је живот и уживао у њему и није чезнуо за влашћу нити за престолом свога деде. Напротив, заљубио се у кћерку атинског краља Арехтеја, у прелепу Прокриду. Живели су у срећном браку све док Кефала није заволела богиња зоре Еос.

Еос је била богиња лепоте и нежности, налик на јутарње руменило. Некада раније волела је бога рата Ареса који је био Афродитин љубавник. Да би напакостила својој супарници, Афродита је у срце богиње Еос улила страст према смртницима у које се богиња зоре од тада стално заљубљивала.

Кефал није подлегао дражима богиње јутарњег руменила, већ је упорно остајао веран својој жени Прокриди, чак и када га је Еос

уграбила и силом однела у удаљене крајеве.

Несрећна због неузвраћене љубави, Еос је пристала да врати Кефала назад у Атину, али му је вешто усадила сумњу у верност његове жене. Да би то проверио, Кефал је уз богињину помоћ променио лик и на двору се појавио као стрелац, путник намерник. Прокрида је, према његовим надањима и очекивањима, одбијала удварања упорног странца. Но, када је пред њу ставио накит изузетне лепоте и вредности, Прокрида је попустила. Тада је Еос вратила Кефалу стваран и лик, а Прокрида је од срама побегла из двора у планину.

Кефал је дуго туговао, али љубав је временом надвладала и он је пошао да тражи своју жену. Нашао је у пратњи богиње Артемиде која је са својим пратиљама ловила по планини. Богиња лова радо је дозволила да

се Прокрида врати Кефалу, чак га је и даривала чаробним копљем које никада не промашује и ловачким псом. Ипак, на двору није било као пре. Догађаји из прошлости нису се помињали, али нису ни заборављени. Краљ је са својим псом и чаробним копљем скоро сваког дана одлазио у лов, што је у Прокриди побудило љубомору и сумњу да се он у планини виђа са неком од планинских нимфи. Њену љубомору поткрепила су и казивања неког пастира који је чуо како краљ дозива жену или девојку по имену Нефела.

Тако је Прокрида одлучила да прати и уходи свог мужа када пође у лов. И заиста, после заморног лова Кефал је легао да се одмори и нежним гласом почео да призива Нефелу, богињу облака. Али, то није био љубавни позив, већ молба да га облацима заштити од јарког сунца. Про-

крида је чула његово дозивање, па се кроз жбуње прикрала да види с ким се њен муж потајно састаје. Чувши шуштање, Кефал је помислио да се нека звер спрема на скок и хитнуо своје чаробно копље које никада није промашивало. Погодило је сироту Прокриду, а све што је очајни Кефал могао да уради било је да јој објасни кобну заблуду и олакша бар душевни бол.

Иако се радило о несрећном случају, Кефал је, по тадашњим обичајима, морао да напусти Атину. Извесно време провео је у Теби, а затим се настанио на једно острво у Јонском мору. Жалост за љубљеном женом, али и осећај гриже савести, нису му давали мира, па се једног дана бацио са стена у море. Острво је по њему добило име Кефалонија, а и данас се тако зове.

Најпознатија сачувана
скулптура Атине
за коју се верује
да је дело чувеног
вајара Фидије

ТРАГЕДИЈА ПРОКНЕ И ФИЛОМЕЛЕ

За владавине краља Пандиона, када су варвари опседали Атину, у помоћ му је притекао краљ Тереј са својим трупамa. Пандион му је из захвалности за жену дао своју кћер Прокну. Младенци су живели срећно на свом двору у Тракији, а њихова љубав крунисана је и рођењем сина. Али, Тракија је била далеко и после пет година Прокна се зажелела своје породице, а посебно млађе сестре Филомеле.

Да би удовољио својој жени, Тереј је отпловио за Атину како би Филомелу довео у посету сестри. Али... на атинском двору Тереј је угледао Филомелу која је из девојчурка израсла у девојку необичне лепоте. Да ли је то била моћ судбине или неслана шала враголастог Ероса, тек Тереј се страсно заљубио у Филомелу.

Пандион је тешка срца дозволио Филомели да с Терејем пође у посету сестри. Његова лоша предосећања су се обистинила: то је био почетак трагедије коју су забележили Софокле и Овидије.

Тереј није могао да обузда своје страсти, па је током пловидбе упорно покушавао да заведе Филомелу. Девојка се, ужаснута, опирала и он је применио силу. Кад су пристали у Тракији, смишљао је како да прикрије своје недело, па је Филомелу затворио у шумску кућу. Једно недело изазива друго и Тереј је све дубље тонуо у злочине. Када је Филомела запретила да ће свима рећи истину о његовом насиљу, одсекао јој је језик. Вративши се на свој двор, саопштио је Прокни да јој доноси тужну вест о смрти млађе сестре.

Док је Прокна оплакивала вољену сестру, осакаћена Филомела није се предавала. Изаткала је прекривач на коме је приказала шта се догодило, а затим успела да га пошаље краљици. Схвативши поруку, Прокна је искористила одсуство Тереја, отишла у шуму и ослободила сестру, а затим су заједнички осмислиле најгрознију могућу освету. Убиле су Терејевог сина љубимца и од њега припремиле језиви обед.

Кад се Тереј вратио, Прокна му је изнела вечеру, сачекала да обедује, а затим му саопштила истину. Ужаснути Тереј зграбио је мач да посече краљицу, али тада се умешао Зевс. За чедоморство и за све друго што су сестре учиниле морале су да буду кажњене, али ни Тереј није могао да остане некажњен. Зевс је свима одузео људско обличје претворивши их у птице: Прокну у славуја, Филомелу у ластавицу, а Тереја у пупавца чији је чуперак на глави остао од Терејеве перјанице.

Када је краљ Пандион чуо за трагедију, пресвиснуо је од туге, а на престолу га је наследио син Ереклеј ■

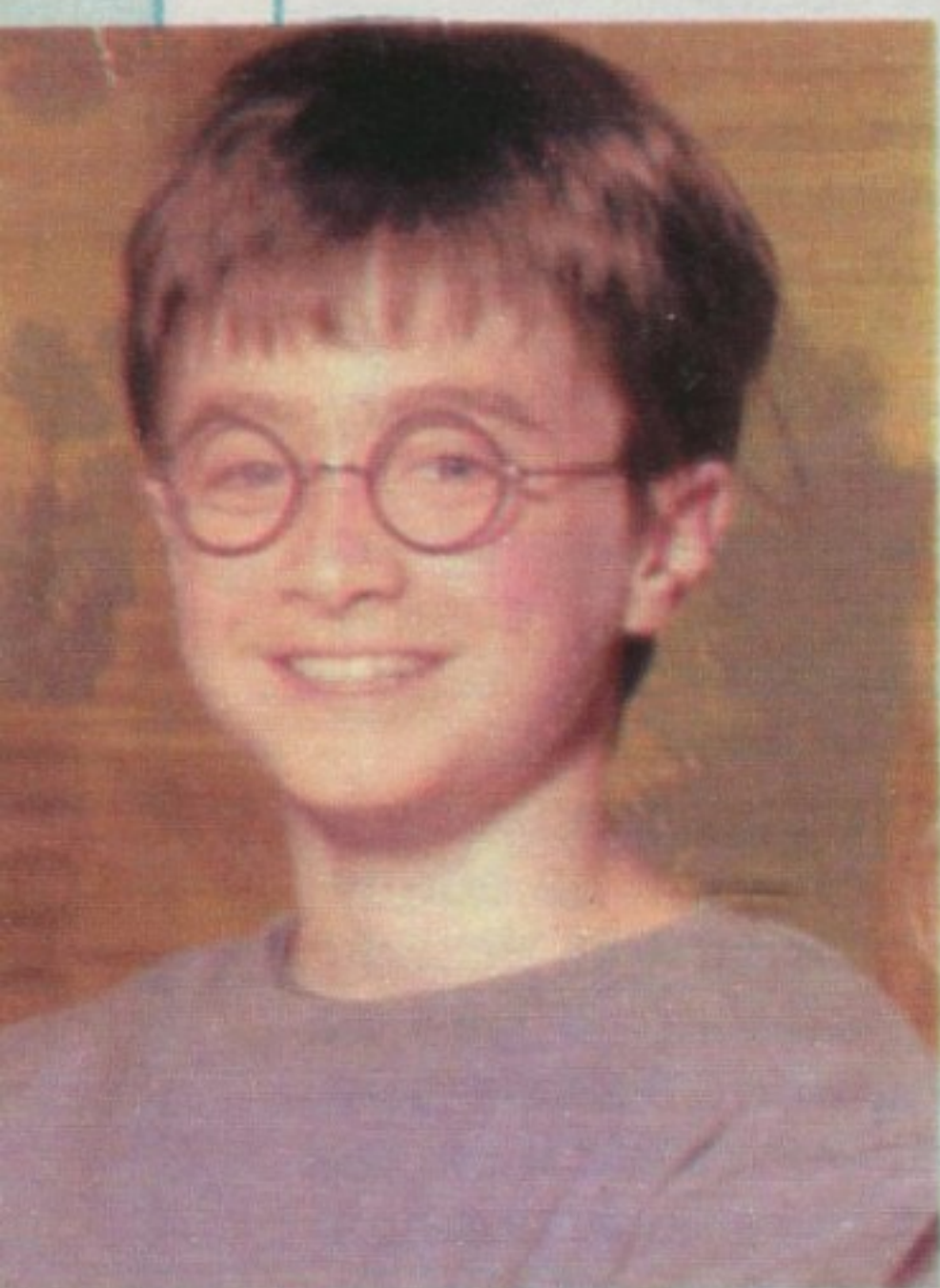

УКРШТЕНИЦА БЕЗ ЦРНИХ ПОЉА

У овој укрштеници нема црних поља. Ако у неком реду има више од једне речи, онда је последње слово претходног уједно и прво слово наредног појма.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10								
11								
12								
13								
14								

ВОДОРАВНО: 1. Подни део просторије – **Име младог глумца са слике**, 10. Стручњак у науци о животној околини – Треће слово грчког алфабета, 11. Лик који тумачи млади глумац са слике, 12. Ситан индијски новац – Име певачице Монтијел, 13. Презиме младог глумца са слике – Нежан, углађен, 14. Старо име Виса – Аријан одмила – Било како ■

УСПРАВНО: 1. Куп који се додељује победнику (мн.), 2. Риба буљеш – Филмски детектив, Елиот, 3. Дорађивање, 4. Име музичара Купера – Скраћеница за скраћеницу, 5. Символ нобелијума – Врста драгог камена (мн.), 6. Име композитора Стравинског – Име глумца Шредера, 7. Наш авио-превозник – Надимак певача Младена Војичића, 8. Средство за повраћање, емет, 9. Женско име, Лариса – Чешка афирмација ■

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12				13	
14					15		16		
17				18		19			
20				21		22		23	
24			25				26		27
		28						29	
	30				31			32	
33				34		35		36	
37					38		39		
40				41		42			
43							44		

ВОДОРАВНО: 1. Геометријски лик омеђен кружницом, 5. Зимски спорт, 11. Дуг и танак комад леда који виси, ледена свећа, 13. Место код Задра, 14. Име глумице Мухић, 15. Додатак уговору (мн.), 17. Зовино дрво, 19. Fino плетена растегљива тканина, 20. Бивши боксер, Мухамед, 21. Електромоторна сила (скр.), 23. Боца од пола литра, 24. 17. и 22. слово азбуке, 25. Наука о равнотежи сила, 28. Крива линија која чини низ једнаких завијутака, 29. Ауто-ознака за Панчево, 30. Позив телефоном, 31. Орест одмила, 32. Зимски спорт, 33. Маторо, 35. Нагло повлачити, 37. Милостиња, 39. Хладњак аутомобила (нем.), 40. Италијански писац, Умберто, 41. Индијански симбол склопљеног мира, 43. Комад газе који се ставља у рану ради заустављања крварења (мн.), 44. Град у Северној Кореји (анаграм: КАНА) ■

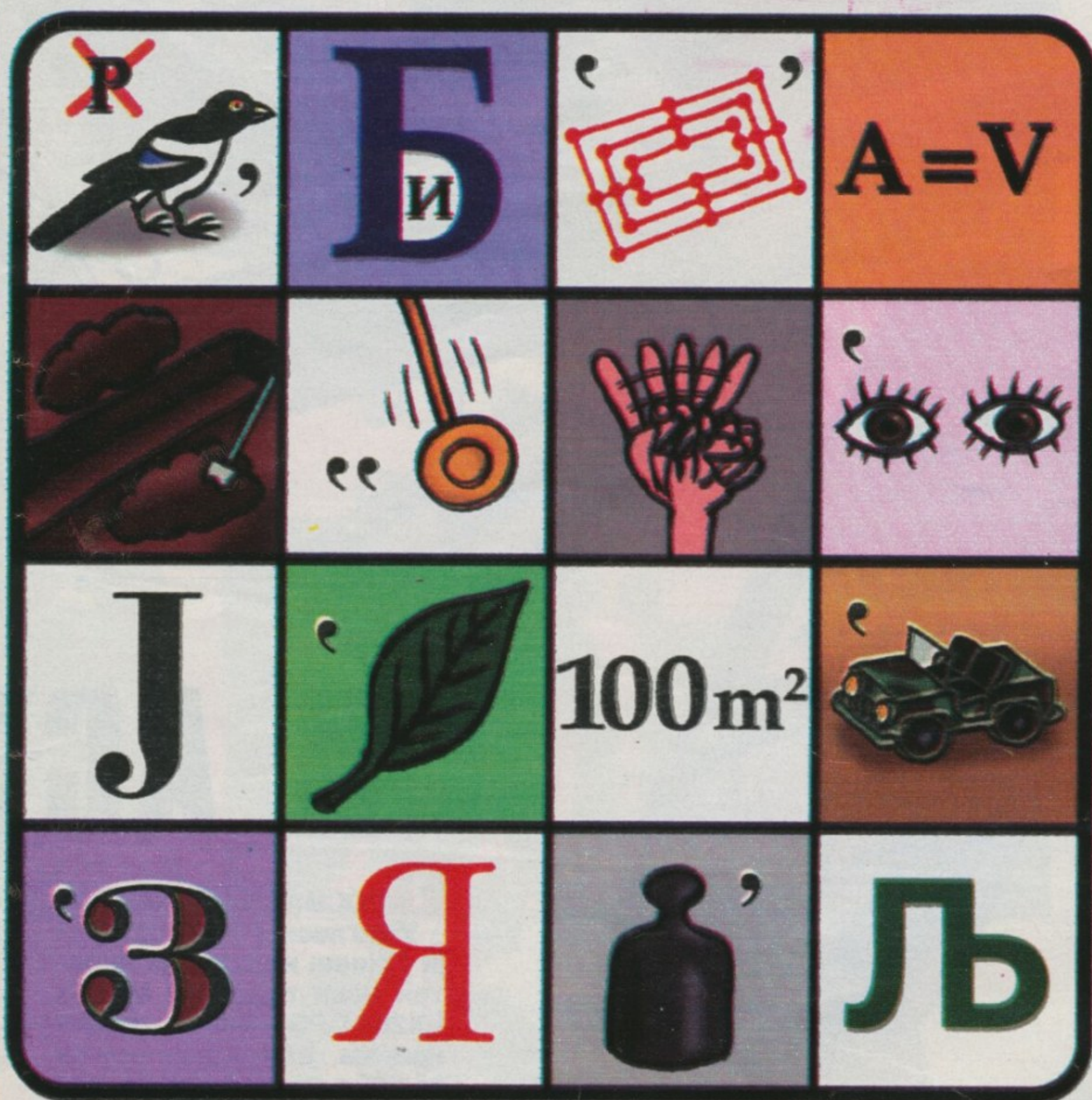
УСПРАВНО: 1. Зимски спорт, 2. Побуна, протест, 3. Велика тропска змија (мн.), 4. Преносиоци наследних особина, 5. Символ силицијума, 6. Александар одмила, 7. Град у Француској, 8. Женско име, Анка одмила, 9. Њисак, 10. Име композитора Мориконеа, 12. Донети довољну количину, 16. Име скијашице Хес, 18.

Врста ликера, 22. Почетак трке, 25. Тромо, 26. Прастановница Балкана, 27. Број који се сабира, 28. Скијашка дисциплина, 29. Гоњење онога који бежи, 30. Грчко полуострво, 32. Руски писац Александар Иванович („Олуја“), 33. Снежни нанос, 34. Главни град скандинавске државе, 36. Хладно годишње доба, 38. Град и језеро у Швајцарској, 42. Име глумца Марвина ■

ПЕТ РЕБУСА – ПЕТ НАГРАДА

ЗАБАВНИКОВ 5 НАГРАДНИ РЕБУС

Ево и петог, последњег наградног ребуса. Надамо се да сте сва решења сачували и сада можете да нам их пошаљете на адресу **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК**, Македонска 29, 11001 Београд, до 1. фебруара 2003. године. Објавили смо пет ребуса, доделићемо пет тромесечних претплата на „Политикин Забавник“. У једном од наредних бројева наћи ћете решења и... можда своје име међу именима оних којима ћемо три месеца слати „Забавник“■

ПОМИЦАЉКА

**НЕПАЛ
ПАРАГВАЈ
НИКАРАГВА
ВАТИКАН
ТУРСКА
ЕТИОПИЈА
РУСИЈА
АНДОРА**

Називе држава
помакните
лево-десно
како бисте у
две узастопне
усправне
колоне добили
називе афричке
и азијске
државе.

КРИПТОГРАМ

Александра Ивошев
Марица Стражмештер
Иван Миљковић
Снежана Дамјанац
Јанко Типсаревић

Решења на страни 57

Радио
ПОЛИТИКА

(18-25.1.2003.)

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА

бр. 82/3

(У сарадњи са Round Records-ом)

1. (4) + 3 DOORS DOWN
– When I'm Gone (5)
2. (1) + RICHARD ASHCROFT
– Science Of Silence (4)
3. (8) + ROBBIE WILLIAMS – Feel (4)
4. (5) + AUDIOSLAVE – Cochise (4)
5. (2) + NICKELBACK – Never Again (5)
6. (17) + BECK – Lost Cause (2)
7. (12) + ZWAN – Honestly (3)
8. (10) + SUM 41 – Still Waiting (3)
9. (19) + DE PHAZZ – True North (2)
10. (11) + KELLY OSBOURNE – Shut Up! (2)
11. (13) + SHANIA TWAIN
– I'm Gonna Getcha Good (3)
12. (14) + SYSTEM OF A DOWN
– Innervision (4)
13. (15) + FEEDER
– Just The Way I'm Feeling (2)
14. (–) + FOO FIGHTERS
– Times Like These (1)
15. (3) + PAUL WELLER
– Leafy Mysteries (6)
16. (–) + ASIAN DUB FOUNDATION
– Fortress Europe (1)
17. (6) + BADLY DRAWN BOY
– You Were Right (5)
18. (–) + UNDERWORLD
– Dinosaur Adventure 3D (1)
19. (9) + GROOVE ARMADA
– Purple Haze (7)
20. (18) + PETER GABRIEL
– More Than This (3)
21. (7) + SUEDE – Obsessions (6)
22. (20) + EMINEM – Lose Yourself (5)
23. (22) + KID ROCK & SHERYL CROW
– Picture (6)
23. (23) + CRAZY TOWN – Drowning (7)

Испали:

MOBY – In This World (7)

FOO FIGHTERS – All My Life (7)

BON JOVI – Misunderstood (6)

Листу уређује и води Ах-Неша.
Тонски реализатор Драган Стевановић.

105,2 и 91,5 MHz FM Stereo
Субота, 22.15 – 24.00

Хит 2002. године
THE DANDY WARHOLS – Get Off

Најпродаванији албуми
у Round Records-у:

1. THE GOTAN PROJECT – Gotan Gotan
2. AUDIOSLAVE – Audioslave
4. NICK CAVE & THE BAD SEEDS
– Nocturama
5. MASSIVE ATTACK – 100th Window
6. EMINEM – 8 MILE

Најпродаванији албум у САД:
THE BILLBOARD:

1. EMINEM – 8 Mile (soundtrack)

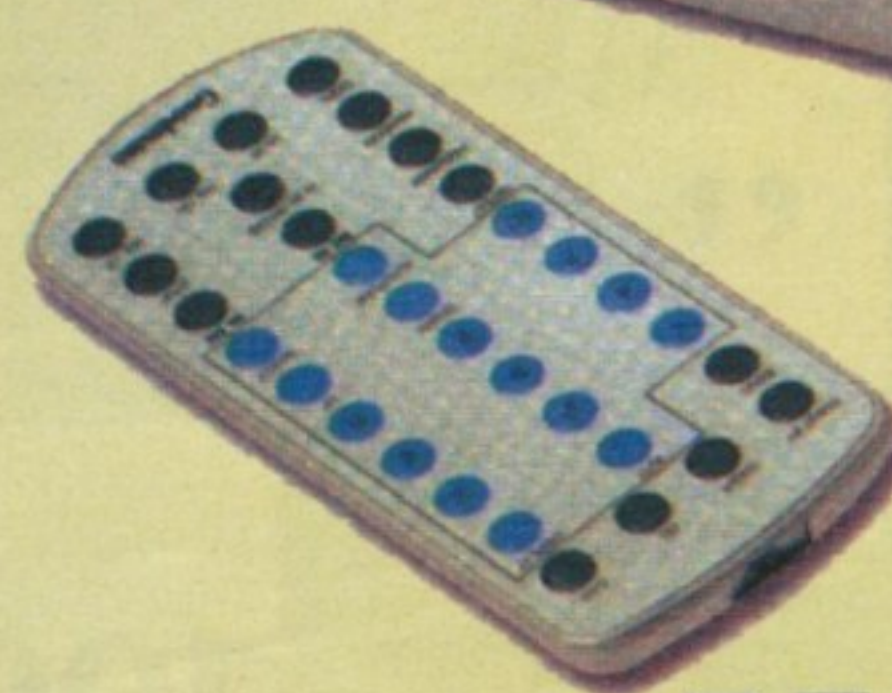
4 GOODMAN'S GPS280
Дигитални стерео звук на старом радију

3 NAVMAN GPS3400
Сигурна вожња
без
тумарања
погрешним
путевима

2 NOKIA 3650
Заборавите на писање, сликовне
поруке су у моди

И АСТ

Крајем прошле и почетком ове године на тржишту дигиталних уређаја појавило се много новитета. Готово сви су мали, а невероватно великих могућности. За сваког има понешто – савршен телескоп за звездозналце, мобилни телефон с дигиталном камером за љубитеље фотографије, навигатор сигурне вожње за аутомобилисте, портабл стерео радио и овални звучници разорне јачине за обожаваоце музике, робот-играчка за одрасле чија „личност“ се обликује васпитањем, фотоапарат са штампачем великих фотографија за нестрпљиве сниматеље

1 MEADE LX200
Посматрање звезда и небеских тела не
захтева умеће руковања телескопом

1 ПОСМАТРАЊЕ ЗВЕЗДА
У енглеској опсерваторији Гринич недавно је испитан нови телескоп Meade LX200 GPS намењен астрономима, али и аматерима заљубљеним у звезде. Телескоп има базу података од 145.000 небеских тела. Довољно је унети име планете која се жели посматрати и телескоп се сам окрене ка том делу неба и тачно одреди њен положај. За разлику од свих досадашњих модела, овај телескоп је много поузданији и прецизнији захваљујући GPS пријемнику.
Цена око 5000 евра ■

2 СЛИКОВНЕ ПОРУКЕ
Мобилним телефоном 3650 фирме Нокиа могуће је слати и сликовне поруке изузетно квалитетног изгледа.
Телефон има екран у боји и необичну тастатуру округлог облика, а на пољини уграђену дигитал-

5 KODAK LS443
Фотоапарат за
снимање, израду
фотографија, њихово
прегледање и преба-
цивање на рачунар

7 PINO
Од количине љубави коју му
власник поклони, робот ће
да „израсте“ у срдечног,
стидљивог или
безобразног „момка“

6 ECLIPSE TD 508PA
Овалан облик звучника – снажан и чист звук

РОНОМ И ВОЗАЧ

ну камеру VGA резолуције која користи дисплеј екран за приказивање оног што се слика. Камера такође може да снима и кратке видео-записе који се потом лако преносе на лични рачунар или неки други компатибилни телефон.

Иако влада велико занимање за 3650, произвођач још није одредио продајну цену ■

3 СИГУРНА ВОЖЊА БЕЗ ЛУТАЊА

GPS 3400, додаток Компаковом iPAQ ручном рачунару, права је помоћ за сваког возача, поготово ако је кренуо на далек пут. У питању је навигатор вожње који сателитски омогућава тачну путању ка одредишту. Мапа са подацима убаци се у базу, и прикаже се на екрану осетљивом на додир, а она се током путовања стално обнавља показујући преосталу деоницу. Уз сва та упутства видљива на

екрану, GPS3400 има и могућност да возача говорно упозорава на скретање, ограничење брзине и слично. Дакле, са овим дигиталним уређајем брзо, сигурно и без лутања путује се од врата до врата.

Цена око 570 евра ■

4 СТАРО + НОВО ЗА ДОБАР ЗВУК

Фирма Гудменс објединила је стару и нову технологију. GPS280 је дигитални стерео радио, у ствари спој DAB тјунера, CD плејера и обичног радија.

Звук је кристално чист, а дисплеј показује име извођача песме која се слуша. Једина мана овог старог-новог портабла је што има мали број канала. Али, то ускраћење је урађено да би се избегли нови DAB сетови.

Цена око 200 евра ■

5 МАГИЈА МЕГАПИКСЕЛА

Фирма Кодак поставила је нове циљеве свим супарницима који се баве произ-

водњом дигиталних фотоапарата. Њихов LS443 је апарат вишеструких могућности. Има резолуцију од 4 мегапиксела што омогућава израду фотографија изузетног квалитета све до величине 50 x 76 центиметара, зум промера 4,6 центиметара, LCD екран без одсјаја што омогућава прегледност фотографије и при јакој светлости, фотографије приказује готово истовремено када су снимљене и посебно сочиво за троструко увећање. Овај фотоапарат има и станицу за пребацивање фотографија на рачунар.

Цена око 600 евра ■

6 ЗВУК РАЗОРНЕ ЈАЧИНЕ TD 508PA

Звучници овалног облика високи су свега 23 центиметра као и купасто појачало које иде уз њих и погодни, су за мали простор. Ипак стерео звук који дају несразмерно је снажан њиховој величини. Ко воли гласну музику, уживаће уз њих и због посебног начина простирања звука који од-

страњују стајаће таласе и спречава превелику резонанцију простора што смањује искривљење звука. Заобљене ивице звучника спречавају мешање свих околних звукова тако да музика која се чује долази само из њих.

Цена око 1200 евра ■

7 ВИШЕ ОД РОБОТА

Робот, назван Пино, није обична играчка иако тако изгледа. Наменен је за забаву и пружиће је свом власнику само ако је он то заслужио. Наиме, Пинову свест и осећања обликује власник, додирујући и мажећи сензоре уграђене на његовим шакама као и онај светлосни, уграђен на његовом носу. Уколико је срећан, задовољан и вољен Пино ће да хода, пева и разговара. Уколико му је пажња ускраћена, понашаће се осино и безобразно, баш онако како се власник опходио према њему.

Цена око 75 евра ■

С. Делибашић

четрдесет седам

ВАЛЕНШТАЈН И ЊЕГЛОВИ

Албрехт Валенштајн

Живот за који су се опредељивали трајао је кратко и најчешће завршавао насилном смрћу. Њихови потомци, од којих су неки чувене племићке породице, и данас уживају у богатству нагомиланом пре три-четири века

Док се ратно профитерство на мору полако губило у ситничарским обрачунима, на копну се развијао занат ратничког предузетништва, најunosнија грана капитализма у зачетку. Зачетницима овог заната обично се сматрају италијански кондотијери 15. века. У сваком случају, они су му дали име иако је он до извесне мере увек постојао. Кондотијер, капетан плаћеничког одреда, жељан новца и власти окупља око себе плаћенике да ратују за сопствени рачун или у служби неке стране силе, а тога је одувек било и непрестано се кроз историју понавља.

Ово су углавном биле кратке каријере пустиолова које су се обично завршавале насилном смрћу. Убиство и заплена њихове имовине обележавају крај који их најчешће очекује. Али, до тог тренутка њихов је живот пун заплета, успеха и падова, прави живот ратног профитера. Дворци и споменици кондотијера, што још постоје по градовима северне и средње Италије, показују каквог су положаја и коликог богатства ови смели капетани плаћеничких банди за кратко време умели да се домогну. На пример, имовина млетачког кондотијера Бартоломеа Колеонија износила је у тренутку заплене 216.000 дуката,

четрдесет осам

више но што је у то време имао и сам млетачки дужд кога су сматрали изузетно богатим.

Савршено смишљена пљачка

У земљама западне Европе јачање краљевске власти спречило је стварање прекомерне моћи и имовине војсковођа, али зато у средњој Европи узимају маха ратни профитери кондотијери. Но, ратно профитерство достиже свој врхунац за време тридесетогодишњег рата (1618–1648) у личности Валенштајна чији су ратни добили били можда највећи и најразноликији од свих које су поједини ратници икада стекли.

Валенштајн није био обични вођа плаћеничког одреда који са неколико хиљада људи одлази у лов на плен, већ предузетник великих размера који даје војску са целокупном опремом. У ствари, он надзире читаво ратно предузеће огромних размера с мно-

гобројним огранцима и управом која је веома сложена.

Застарели начини којима су се служили стари кондотијери да би се обогатили, пљачка и откупнина, употпуњени су код Валенштајна читавим системом намета. Где год би стигле Валенштајнове трупе, становништво је било присиљено да, поред уобичајеног данка у роби, даје и велике своте новца, било да је посреди непријатељска, неутрална или пријатељска земља. Од тог новца издржавала се војска. Затим долазе зараде од снабдевања одреда потчињених заповедника, спекулације с нестабилношћу цена, зараде које се остварују на протурању лажног новца.

Као и у средњем веку, стицање земљишних поседа постаје главни извор богаћења, само с том разликом што се то сада ради на основама капиталистичке привреде. Пошто заплени земље својих непријатеља, Валенштајн их продаје јавним надметањем, али и сам учествује у куповини нудећи своју цену. Кад Валенштајнов изасланик понуди цену, нико се не усуђује да понуди више од њега и он тако купује будзашто. Била је то савршено смишљена пљачка.

Најбогатији

Албрехт Валенштајн, рођен 1583, пореклом из породице ситног чешког сеоског племића, схватио је да је богата жењидба добар пут да брзо постане имућан и да се успије на друштвеној лествици. Са двадесет и шест година, 1609, жени се удовицом средњих година, богатом власницом великих поседа Лукрецијом Некисовом од Ландека. Богата госпођа умрла је убрзо после удаје и млади удовац Валенштајн наслеђује њене земљишне поседе чија је вредност око 400.000 флорина.

Када су се моравски господари дигли против цара, Валенштајн је, као присталица Хабзбурговаца, у знак верности ставио 90.000 златника пред ноге свог господара у Бечу. После победе царских трупа – међу њима се нарочито истакао коњички пук који је врбовао Валенштајн – почела је заплена имовине чешких и моравских бунтовника, а они који су остали верни цару великодушно се награђују. Валенштајн добија посед неког свог рођака који се борио против цара. Но, велики новац Валенштајн зарађује купујући огромне количине намирница које је затим продавао, уз велику зараду, у граду Прагу у коме је владала глад.

Бартоломео Колеони, како га је видео ренесансни вајар

За две године пословних машинација Валенштајн је нагомилао више од шездесетседа и постао најбогатији земљопоседник.

Сакупивши велику имовину, Валенштајн је пожелео да постане и велики војсковођа. Кад се неколико година касније цар нашао у тешким приликама, Валенштајн се појавио у Бечу нудећи да сакупи читаву војску на сопствени рачун, па

питају га. Чак и од 50.000, одговара Валенштајн. И заиста, 20.000 људи одмах је било на окупу. Касније је у Валенштајновој војсци било и 100.000 људи. Трошкови које је испостављао цару износили су око три милиона талира. Беч је био у новчаним тешкоћама и није могао да плати у готовини, те се Валенштајну даје накнада у земљишним поседима и племићким титулама. Добио је вој-

Валенштајну достојанство врховног заповедника војске, овај, да би повећао своје приходе, тражи краљевски данак на солане и руднике. Али, пре свега наваљује да му дозволе да по својој вољи наметне порезе у покрајинама које буде потчинио.

До последњег чина Валенштајнове трагедије питање новца играло је главну улогу. Валенштајн је најмоћнији чо-

ко би био способан да замени Валенштајна као финансијску главу сваког ратног предузећа, а да не дође до општег слома. Чим се дирне у господара који све konce држи у рукама, катастрофа је неизбежна.

Валенштајну је јасно какву снагу има и лако му је да увери и своје потчињене како су новчане везе које их спајају неразлучиве како у срећи тако и у несрећи.

Валенштајнови војници

Околности постају све сложеније. Валенштајнови пуковници сакупили су своје пукове о сопственом трошку. И капетани су често чинили исто то са својим четама. Чitava војска састојала се сада од великих и малих ратних профитера. И за све њих Валенштајн је лични јамац. Унапред им је дао новац за врбовање људи и опрему, али је у погледу текућих трошкова често био њихов дужник. Како да се човек снађе у том метежу? Валенштајн је кудикамо моћнији од цара. На крају крајева, преостају сплетке и насилна смрт.

30 милиона дуката

Да би се ослободили Валенштајна, почињу прво с подизањем тужбе и покушајем да га стрпају у затвор. Уместо да само спроведу наређење из Беча, извршне власти одмах убијају Валенштајна јер је било неизводљиво ставити тако моћну личност иза решетака.

Кад је Валенштајн уклоњен, сложена новчана питања могла су много лакше да се решавају. Нижи заповедници који су га већ напустили награђују се из имовине која је припадала Валенштајну. Они који су му остали верни лишавани су својих добара, а неки губе и главу. Извесни делови војске се отпуштају, а остали прелазе на државни терет. Тако се угасио највећи ратни „конзорцијум“ из доба кондотијера.

Од огромне Валенштајнове личне имовине, која се на врхунцу његове славе ценила на 30 милиона дуката, знатни делови, међу којима и дворца у Прагу, остали су у поседу Валенштајнових рођака. Ово богатство обезбеђује столећима породици Валенштајн, грофовима Валдштајн, значајно место међу богатим племством аустроугарског царства.

Љубиша Вићановић

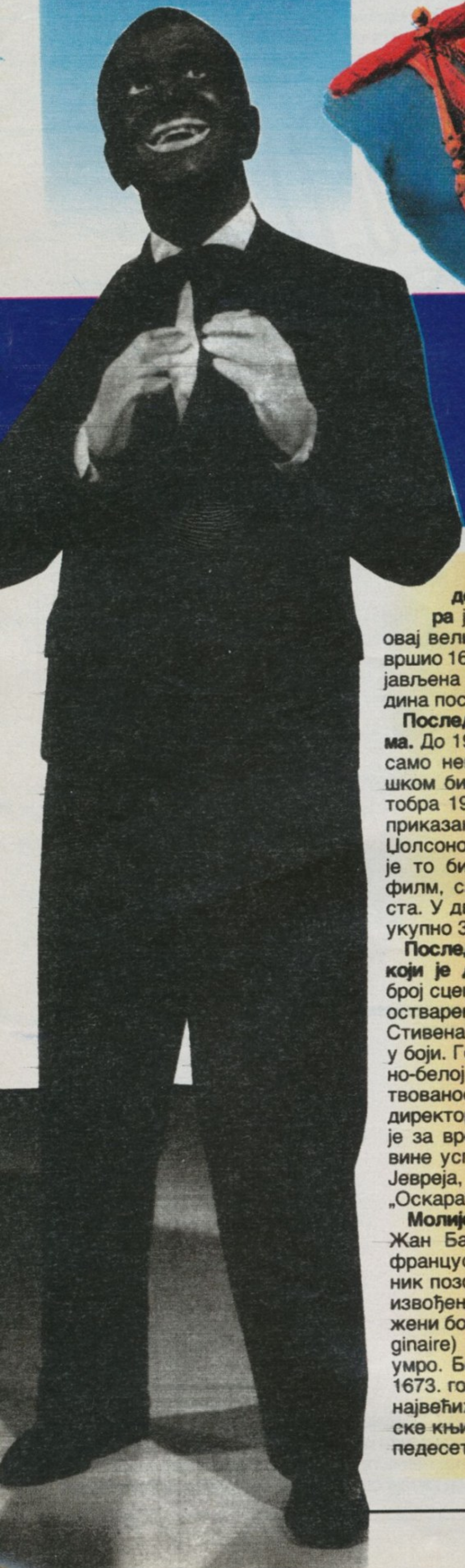
да му цар касније исплати трошкове. Да ли је могуће образовати војску од 20.000 људи,

водство Саган у Шлеској и два војводства у Мекленбургу.

Кад је после две године прекида цар поново поверио

век. Моћан до те мере да може да угрози и самог цара и зато је било немогуће једноставно га уклонити. Цар и двор питају се

ВАЖНО ЈЕ БИТИ ПОСЛЕДЊИ

ЗЕМЉЕ БЕЗ КРАЉЕВА

Последњи римски цар. Ромул Августул имао је око четрнаест година када је збачен с престола 476. године – Римско царство почело је да се распада.

Последњи астечки владар. Шпански освајачи збацују с престола Монтесуму II и убијају га у јуну 1520. године.

Последњи француски краљ. Луј Филип (1773–1850)

свргнут је с престола 1848. године. Побегло је у Енглеску под лажним именом – господин Смит.

Последњи кинески владар. Цар Ксуантонг одрекао се престола 1912. године у узео световно име Хенри Пу Ји. Према његовом животу Бернардо Бертолучи снимео је филм „Последњи кинески цар“.

Последњи руски цар. Николај II Романов убијен је, заједно с породицом, 1917. године у време Октобарске револуције ■

СА СЦЕНЕ У

Последње познато дело Вилијема Шекспира је „Бура“, драма коју је овај велики енглески писац завршио 1611. године. „Бура“ је објављена 1623. године, седам година после Шекспирове смрти.

Последња година немог филма. До 1926. године снимани су само неми филмови. У њујоршком биоскопу „Ворнер“ 6. октобра 1927. године први пут је приказан „Џез певач“ са Алом Џолсоном у главној улози. Иако је то био први тонски играни филм, садржавао је мало текста. У две сцене размењене су укупно 354 речи.

Последњи црно-бели филм који је добио „Оскара“. Мали број сцена „Шиндлерове листе“, остварења чувеног редитеља Стивена Спилберга, снимљен је у боји. Готово цео филм је у црно-белој техници. Прича о жртвованости Оскара Шиндлера, директора фабрике оружја, који је за време нацистичке владавине успео да спасе један број Јевреја, 1993. године добија „Оскара“ као најбољи филм.

Молијеров последњи наступ. Жан Батист Поклен Молијер, француски књижевник, управник позоришта и глумац, током извођења свог комада „Уображени болесник“ (Le Malade Imaginaire) пао је на позорници и умро. Било је то 17. фебруара 1673. године. Молијер, један од највећих комедиографа светске књижевности, имао је тада педесет и једну годину ■

КРИСТАЛНА ВАТРА

Последње од седам светских чуда. Делимично је страдао од руке освајача, а потпуно је уништен у земљотресу. Светионик у Александрији, у Египту, последње од седам светских чуда, изграђен је 280. године пре наше ере. Био је висок 136 метара.

Лондонски мост. Чувени Лондон бриџ, на коме су се, у низу, налазиле зграде и продавнице, полако је рушен од 1831. до 1832. године. Док су радници рушили ово чувено обележје главног града Велике Британије старо шест векова, истовремено је прављен нови мост.

Последња ноћ Кристалне палате. Ово лондонско здање од стакла, највеће на свету, новембра 1936. године захваatio је велики пожар. Ватра се видела са удаљености од 80 километара ■

Рачунајући од 1999. године, **ДА ЛИ СТЕ** најудаљенија планета од Земље због промене у орбити је Нептун, а не Плутон.

МЕСЕЦ БЕЗ МЕСЕЦА

Последњи месец без пуног Месеца. Последњи пут се догодило 1866. године. Ова астрономска појава неће се поновити наредних 2,5 милиона година, тачније до 2.501.991 године.

Последња откривена планета. Девету планету Сунчевог система 1930. године открио је Клајд Томбо, амерички астроном аматер. На мисао да се ова планета назове именом Плутона, грчког бога подземља, дошла је Венеција Барни, једна енглеска ученица.

Последњи дан првог сателита. „Спутњик 1“,

КОНЦЕРТ ЗА НЕЗАБОРАВ

Последња Страдиваријусова виолина. Антонио Страдивари (1644–1737) сматра се највећим градителем виолина свих времена. Од 1666. до 1733. године, када је направио последњу виолину, верује се да је из његове радионице изашло више од хиљаду инструмената. Од тога је сачувано око седам стотина.

Последња Бетовенова

симфонија. Девета симфонија Лудвига ван Бетовена била је и последња коју је написао пре смрти 1827. године. Бетовен је лондонским симфоничарима обећао да ће посебно за њих компоновати десету симфонију, али обећање није испунио јер га је у педесет седмој години претекла смрт.

Последњи концерт „Битлса“. Чувени „Чупавци из Ливерпула“ последњи пут

јавно су заједнички наступили 29. августа 1966. године у Кендлстик парку у Сан Франциску ■

ВЕЧНА ЛОВИШТА

РУКАВИЦА ЈЕ БАЧЕНА

Последњи сведок Линколновог убиства. Семјуел Сејмур као петогодишњак је постао сведок убиства Абрахама Линколна, шеснаестог по реду америчког председника. Линколна је 14. априла 1865. године у позоришној ложи убио Џон Вилкис Бут. Сејмур је живео до 1956. године.

Последње јавно вешање у Британији. Мајкл Берет обешен је 26. маја 1868. године код лондонског затвора Њугејт. Осуђен је због убиства Саре Ен Хоџкинсон, једне од жртава експлозије бомбе коју је Берет поставио.

Последњи двобој. Педантни Енглези забележили су окршај двојице Француза који су 1852. године изашли на двобој на територији Британије. Том приликом М. Бартелеми је метком из револвера усмртио М. Курнеа ■

ЗНАЛИ?

Пекар с „Титаника“ преживео је бродом зато што је попио толико вискија да га је, када је доспео у ледену воду, алкохол „грејао“ и одржао у животу!

први од свих сателита, изгорео је приликом повратка у Земљину атмосферу, 4. јануара 1958. године, само три месеца пошто је 4. октобра 1957. године избачен у свемир. „Спутњик 1“ направљен је у некадашњем Совјетском Савезу.

Последњи људи на Месецу. Јуџин Чернан и Харисон Шмит последњи су астронаути који су три дана провели на Месечевој површини. Они су у америчкој свемирској летелици „Аполо 17“, 14. децембра 1972. године, кренули натраг, пут Земље.

Последњи пут виђена Халејева комета. Ова комета враћа се у Земљину орбиту сваких 76 година. Последњи пут могла је голим оком да се види 1986. године, а астрономи из Чилеа посматрали су је и 1991. године. Земљани ће Халејеву комету наредни пут моћи да виде 2061. године ■

С ТРАКЕ У ЛЕГЕНДУ

Последњи аутобус на коњску вучу повучен је из употребе са лондонских улица 1911. године.

Прва и последња пловидба прекоокеанског брода „Титаник“ трагично је завршена 15. априла 1912. године. Брод је ударио у ледени брег, потонуо и за собом у плаву гробницу однео 1517 живота.

Последњи „Фордов“ Т-модел. После скоро двадесет година 26. маја 1927. са траке у „Фордовој“ фабрици изашао је последњи Т-модел – 15.007.033. по реду ■

НИШТА БЕЗ ЖЕНА

Последње олимпијске игре древних времена. Од 776. године пре наше ере у Олимпији су се сваке четврте године одржавале Олимпијске игре. Последње, 293. по реду, одржане су 392. године и потом забрањене. Прве модерне Олимпијске игре биле су 1896. године.

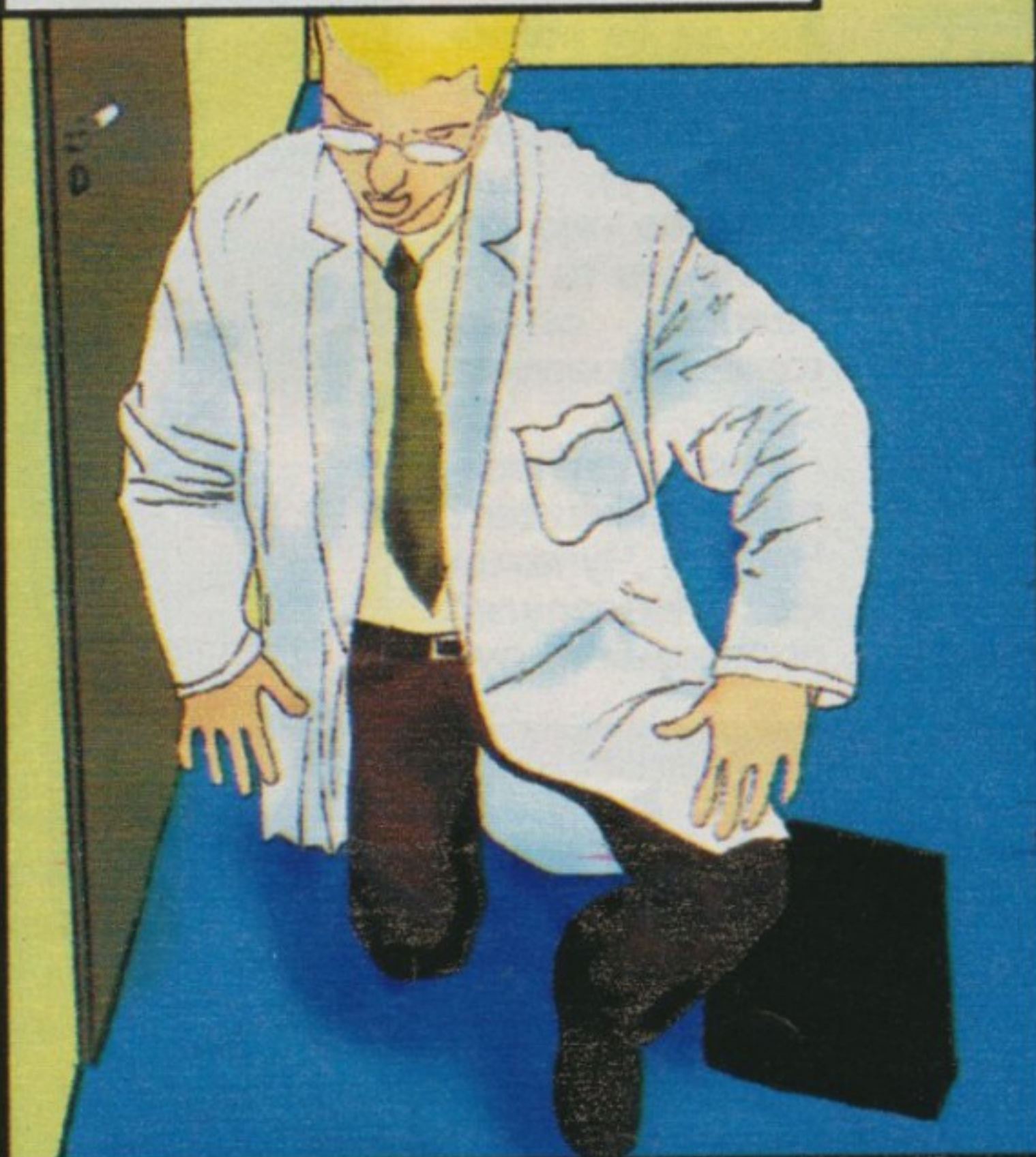
Последњи боксерски мечеви без рукавица. Седамдесетих година 19. века у боксерски спорт полако су увођена строжа правила која су прописивала обавезно ношење заштитних рукавица. Боксери су се голоруки борили у Великој Британији до 1885, а у САД до 1896. године.

Последње игре само за мушкарце. Олимпијске игре које су се 1904. године одржале у Сент Луису и даље су поштовале правило уведено 1896. године. Као и у старој Хелади, надметали су се искључиво мушкарци. Већ 1908. године, на Олимпијади у Лондону, међу такмичарима је било и жена, додуше само на игралиштима за тенис, али сваке наредне олимпијаде жене су освајале све више спортова ■

В. Софреновић

— педесет један

Игром случаја Алекс је чуо
разговор директора CIA
са неком другом особом.

Коначно смо пронашли
средство за лаку победу.
Ускоро свет ће бити пун
унутрашњих сукоба.
Ми ћемо их тада мирити и
уједињавати у глобалну
заједницу која ће бити
под нашом
контролом.

Алекс је трчао што је брже могао.

Трчао је
према својој
канцеларији.

Е, рећите ми, преварити
Татини родитељи...

Алекс је кренуо кући по своју жену Риту. Био је сигуран да ће га гонити.

(НАСТАВИЋЕ СЕ ...)

DOZVOLA ZA SMRZAVANJE!

LEDENO DOBA

Od režisera nagrađenog Oskarom

PRIZMA

**PROGRAM KUĆNIH
I PROFESIONALNIH
MEDICINSKIH APARATA**

34000 Kragujevac • Kumanovska 8 • Telefon: (034) 330 200
E-mail: prizma@infosky.net • www.prizma.co.yu

Predstavništva:

11000 Beograd • Topličin venac 19-21 • Telefon: (011) 638 801
21000 Novi Sad • Katolička porta 4 • Telefon: (021) 610 718
24000 Subotica • 10. oktobra 1 • Telefon: (024) 558 022
78000 Banja Luka • Petra I Karađorđevića 103 • Telefon: (051) 212 437

Pro Temp

**Digitalni
termometar**

NOVO

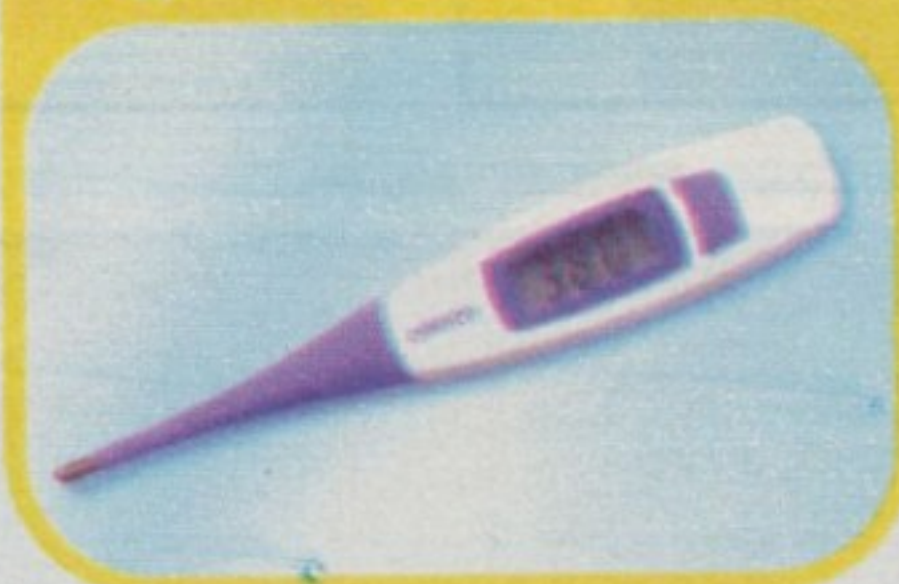

**Za čitaoce POLITIKINOG ZABAVNIKA
specijalan popust !**

OMRON **Pro Temp** vrši merenje oralno, rektalno i ispod pazuha. Zvučni signal javlja završetak procesa merenja koje **traje 3 sekunde**. Posедуje veliki digitalni ekran i memorisanje poslednjeg rezultata. Isporučuje se u kompletu sa baterijom i 10 zaštitnih navlaka.

Flex Temp

Digitalni termometar

PFM10

Peak Flow Meter

Bronhi Sonic

Ultrazvučni inhalator

HJ-105

Digitalni pedometar

НАЈУПОРНИЈИ И НАЈОТПОРНИЈИ

Када би којим несрећним случајем Сунце нестало, после колико времена би замро живот на Земљи?

МИЛАН И УРОШ
Београд

Нажалост, врло брзо. Трава би, на пример, усахла после неколико месеци, а много пре тога изгубила би хранљиве састојке и самим тим не би користила у исхрани животиња које од ње зависе. Највећи број животиња не би угинуо од глади, пре тога би их убила неподношљива хладноћа. Температуре би се за неколико недеља приближиле оним арктичким, површина Земље смрзла би се до дубине од неколико метара. Ирваси, који су иначе прилагођени животу од по месец и више дана у потпуном мраку, а хране се лишајевима, вероватно би најдуже опстали од свих копнених животиња. У океанима температура би знатно спорије опадала јер би се на површини створио заштитни слој од леда. Пошто би зоопланктони могли да наставе да се хране мртвим фитопланктонима, велики број риба одржао би се у животу можда и читавих годину дана. И кад би се коначно океани сасвим претворили у лед, геотермална топлота одржавала би један слој течним. После отприлике сто година опстали би само једноћелијски организми. Научници су из морских дубина вадиле муљ у коме су откривали бактерије које нису виделе светлост дана и по сто хиљада година. Најотпор-

није и најупорније су ипак хемосинтетичке бактерије као *Ryulobus fumarii* и *Ethanothermus* које се хране сумпорним једињењима из дубоких вулканских гротла у океанима. Ове бактерије живеће би вечно јер ни сада не зависе од Сунца и сунчеве светлости ■.

СЛУЧАЈ ХАРМС!

Прочитала сам „Бајку“ руског писца Данила Хармса и веома ми се свидела. Ко је заправо био Данил Хармс? Његова животна прича ми се чини прилично загонетном...

АНА ЈОВИЋЕВИЋ
Краљево

Данил Хармс рођен је 1905. године у Петрограду, граду који називају „Венецијом севера“, а који је у годинама Хармсовог детињства променио име у Лењинград. Пишчево право име је Данил Иванович Јувачев, али је користио псеудониме – Карло Иванович Шустерлинг, Данил Дандан, Данил Чармс, а најчешће Данил Хармс. Писао је приче и песме за децу, облачио се као Шерлок Холмс, а понекад и као измишљени старији брат којег, нажалост, није имао.

Објавио је дванаест књига за децу. Изванредно се сналазио у свим књижевним жанровима. Говорио је да је писање за њега увек било празник. Међутим, Хармсово дело није било по укусу тадашњих совјетских политичара. У време стаљинистичких чистки, ухапшен је под оптужбом да својим стиховима и причама смишљено одвраћа децу и раднике од изградње социјализма. Умро је 1942. године у затворској болници у Новосибирску. Захваљујући родбини и пријатељима, сачувана је већина Хармсових рукописа. Године 1956. издато је званично саопштење о његовој политичкој и књижевној рехабилитацији.

Циклус прича „Случајеви“ сматра се врхунским делом светске прозе. Хармсове приповетке и песме су на наш језик, између осталих, преводили и Дејан Михаиловић и Весна Вујчић. Многе приче Данила Хармса врло су кратке и због тога смо у могућности да објавимо једну из поменутог циклуса, коју доносимо у преводу Дубравке Угрешић.

„Био један риђи човек који није имао очи и уши. Није имао ни косу, иако да су га риђим назвали ипак условно.

Говорио није могао јер није имао усна. Нос ипак није имао.

Није чак имао ни руке ни ноге. Ни шибух није имао, ни леђа није имао, ни кичму није имао, ни гуштирашње ортане није имао. Ништа није имао! Тако да није јасно о коме говоримо.

Боље је онда да о њему не говоримо“ ■

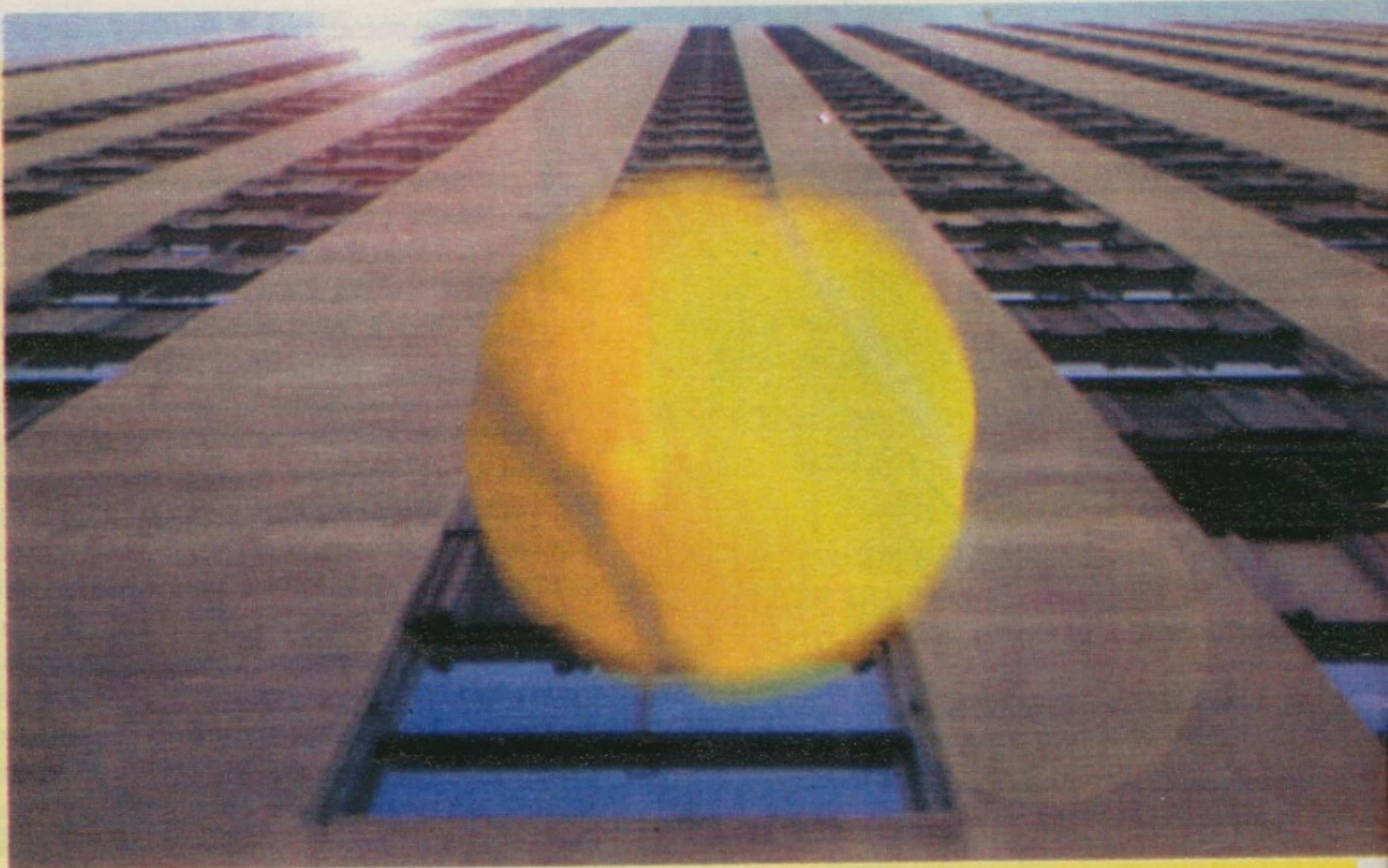
ТЕНИСКА ЛОПТИЦА НЕ УБИЈА?

Са које висине би испуштена тениска лоптица, која би некоме пала на главу, могла да усмрти човека?

ВЕРА ЛУКИЋ
Краљево

Мало је вероватно да би тениска лоптица, са било које висине да падне некоме на главу, могла озбиљно да науди човеку. Разлог је што би лоптица врло брзо постигла највећу (и коначну) брзину од 30 метара у секунди, што је знатно мања брзина од оне којом лоптица лети ако је сервира професионални тенисер. То само значи да би било опасније ако се човек нађе на путу лоптице коју је рекетом хитнула једна од сестара Вилијамс, него ако га погоди у главу она која је неким случајем испала, рецимо, из авиона. Добро је познато да због силе гравитације предмети у паду из секунде у секунду добијају убрзање од по 9,8

метара у секунди. Тениска лоптица би летела 9,8 метара у првој секунди, 19,6 у следећој секунди и... Зашто не постоји даље убрзање? Док лоптица пада, појављује се отпор ваздуха. Како лоптица лети све брже, повећава се и отпор ваздуха до

једног тренутка кад се те две силе не изједначе, односно док отпор ваздуха не уравнотежи силу убрзања која се јавља због силе гравитације. Оног тренутка кад се то догоди, отприлике после педесет метара, лоптица је достигла коначну брзину ■

Зовем се Завид Борисов идем у 3 разред и одиже
мач сам так. Напијам за Црвену Звезду и Лазио
једно од тога да се дописујем са брнџаџима из црној
свиџа. Макође одх неџао постере од фудбалера и

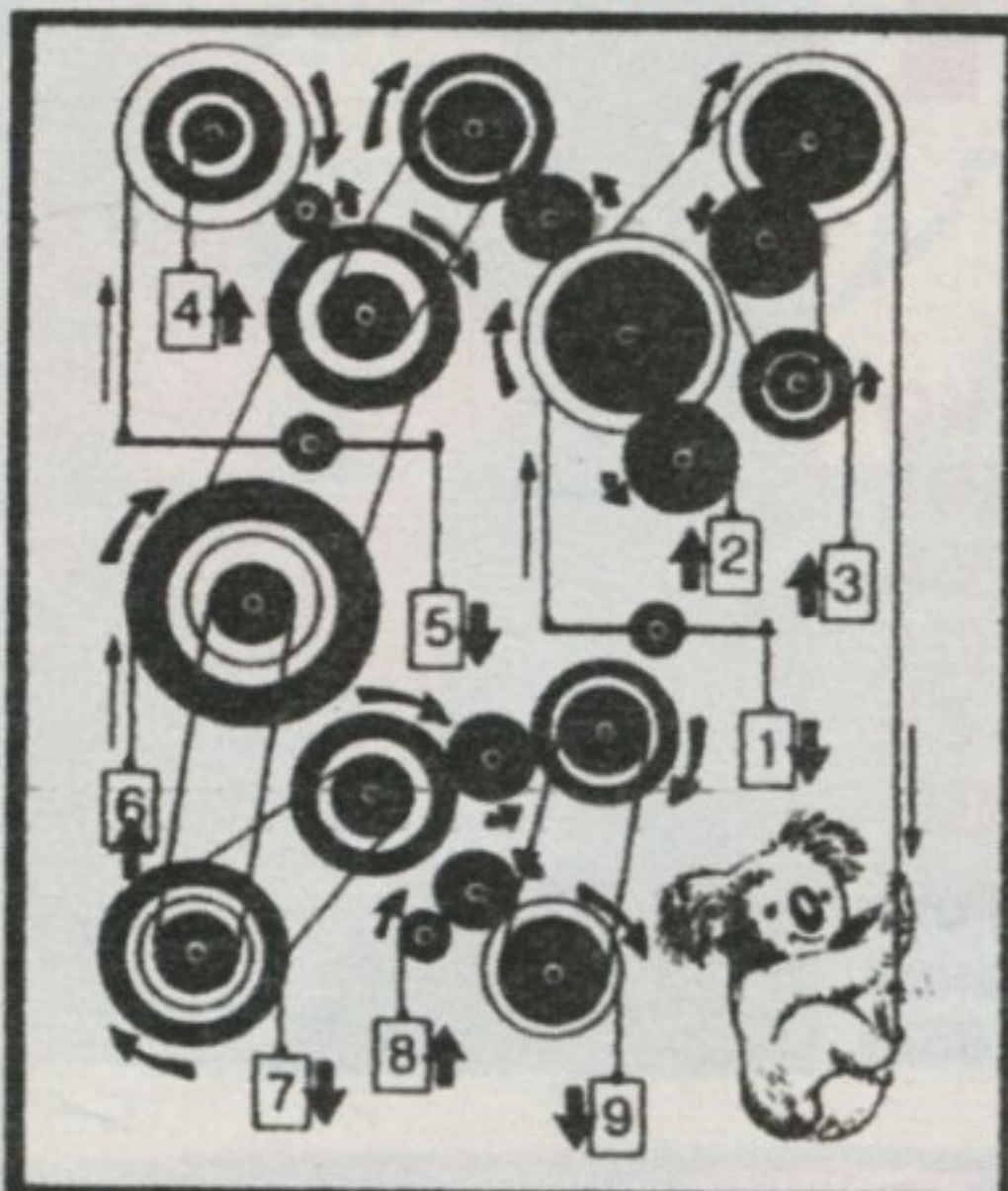
Моја адреса је: Борисов Завид бр:130 Масурница
17530 Сурдулица

ЧИК ПОГОДИ!

РЕШЕЊА

КОАЛА ЈАЧА ОД ТРЕЊА

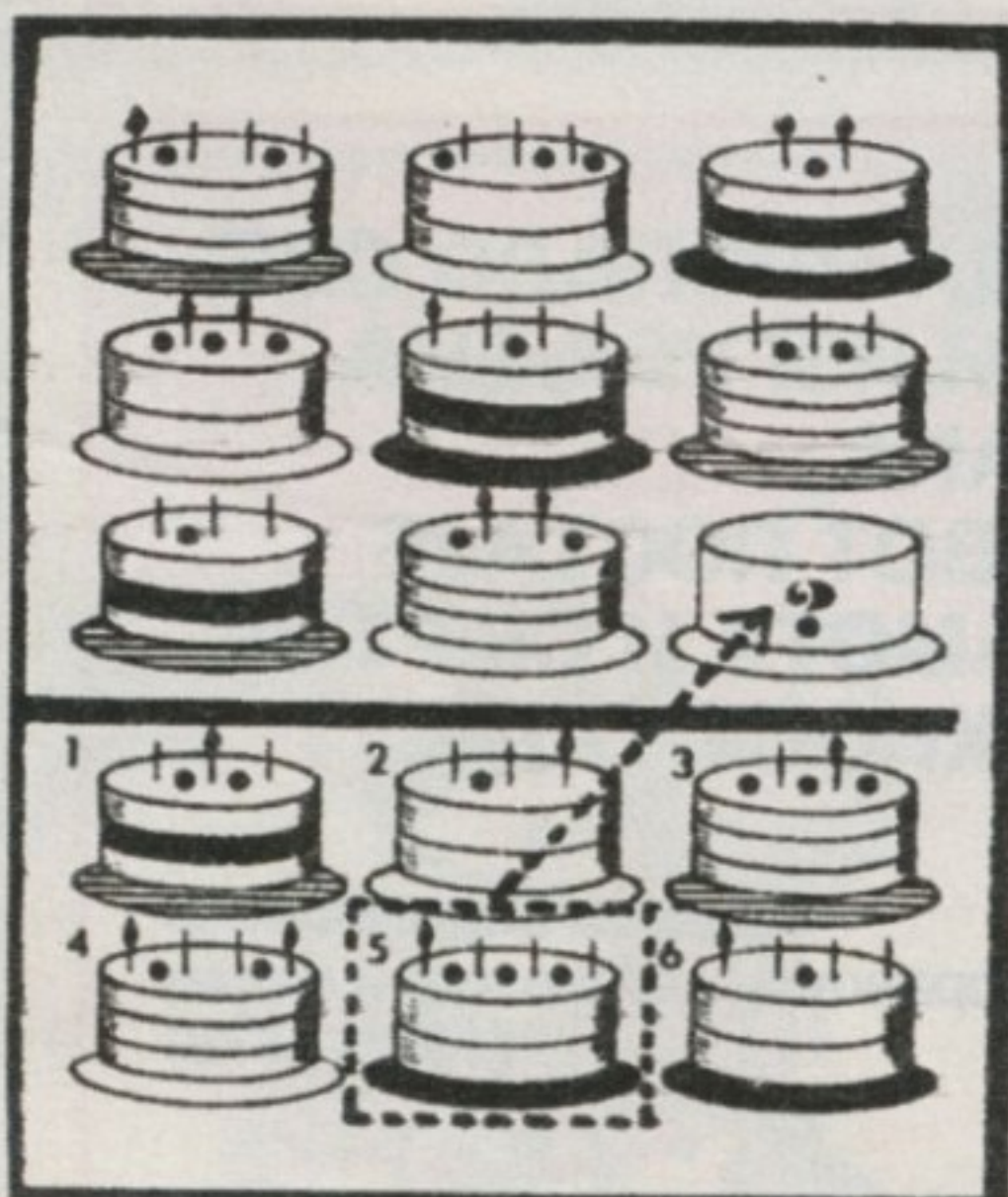
ЛЕТЊИ ОДСЈАЈ

СЛАТКА ЛОГИКА

РЕШЕЊЕ: Торта број 5 завршава низ. У сваком реду су:

- по један истоветан тањир;
- по једна торта с два бела фила, по једна с три бела фила и по једна с два бела и једним црним филом;
- по две, три и четири свећице;
- по једна и две упаљене свећице;
- по једна, две и три трешње.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

УКРШТЕНИЦА БЕЗ ЦРНИХ ПОЉА

Под, Данијел, еколог, гама, Хари Потер, анас, Сарита, Редклиф, фин, Иса, Ари, икако.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Круг, санкање, леденица, Нин, Ивана, анекси, зовина, трико, Али, ЕМС, ица, њт, статика, с, е, спирала, ПА, ало, Ори, боб, старо, трзати, милост, килер, Еко, лула мира, тампони, Анак.

ПОМИЦАЉКА

Еритреја, Пакистан.

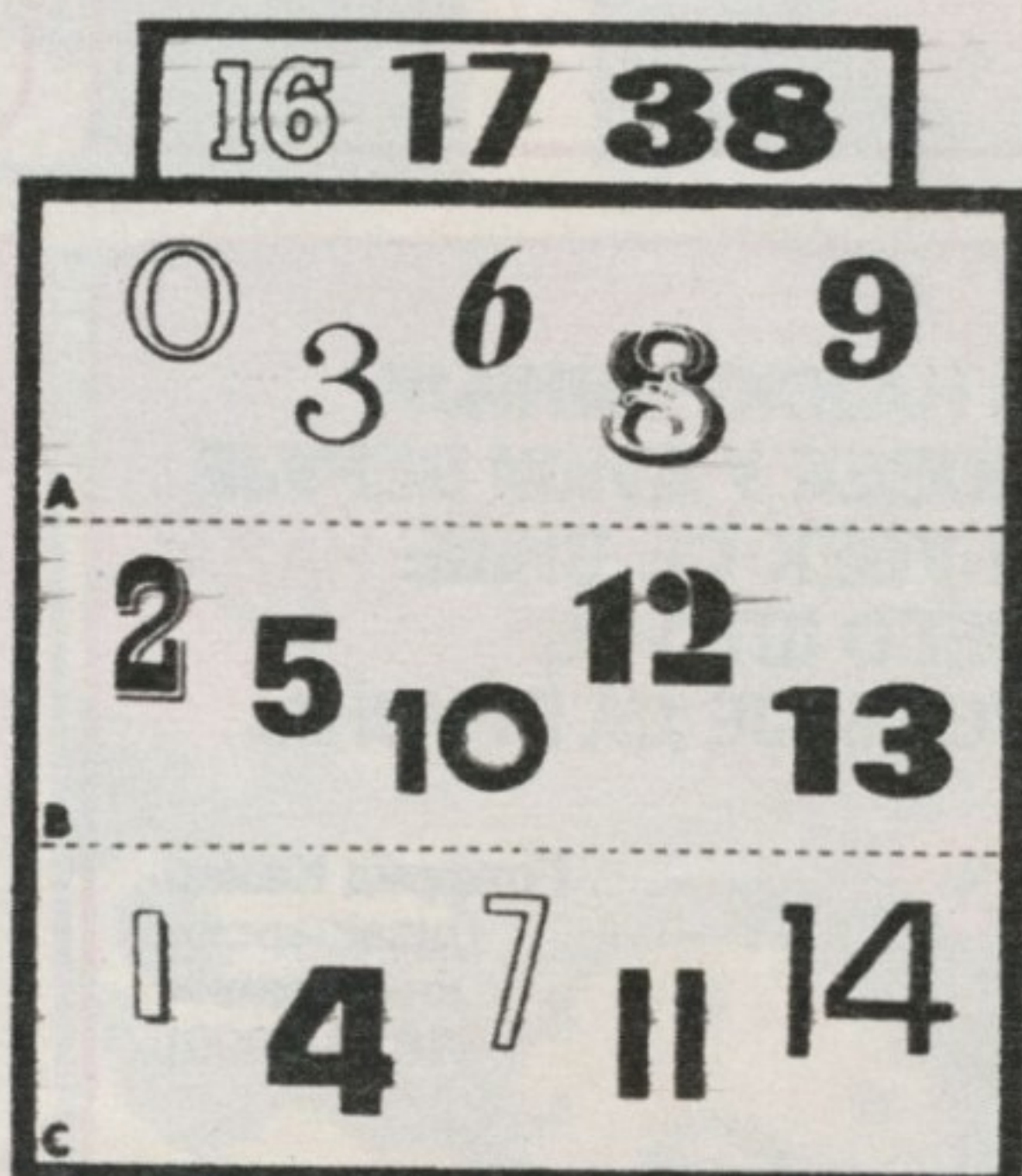
КРИПТОГРАМ

Спорт (узима се прво слово из назива спорта којим се баве наши репрезентативци: стрељаштво, пливање, одбојка, рукомет, тенис).

САМО БЕЗ ДИВЉАЊА!

Сви бројеви у реду А су обли. Сви бројеви у реду С су праволинијски. Сви бројеви у реду В комбинација су кривих и правих линија. Према томе: број 38 иде у групу А; број 16 у групу В; број 17 у групу С.

Да ли сте се смирили?

на ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2659

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Генерални директор Дарко Рибникар

Издаје и штампа **ПОЛИТИКИН** Newspapers and Magazines (PNM) d.o.o.

Заменик главног и одговорног уредника Недељка Сташић

Ликовно графички уредник Душан Глушац

Графички уредник Горан Војиновић

Редакција Слободанка Делибашић
Бојана Дожић
Мина Илић
Петар Милатовић
Вито Недељковић
Мирјана Огњановић
Биљана Орловић
Љубомир Патрновић
Јова Радовановић
Весна Ракић
Весна Софреновић

Техничка редакција Зоран Петканић
Митра Тиљев

Секретаријат Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
Македонска 29
11001 Београд, П. факс 124

Телефони Секретаријат 3373-249
Техничка редакција 3373-334
централа 3373-111 и 3373-191
претплата 3373-084

Маркетинг агенција Македонска 31/П.
тел. 3373-349

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 195,00 дин. 3 месеца 585,00 дин. 6 месеци 1170,00 дин. Наш нови текући рачун код RAIFFEISEN BANK Југославија АД Београд је: 265-1100310000080-03 и текући рачун код Комерцијалне банке АД Београд: 205-32172-87

Претплату слати уз обавезну назнаку: **ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.**

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 69 EUR или противвредност осталих валута. Полугодишња/авионом: I група - Европа: 96 EUR. II група - Азија - Африка: 102 EUR. III група - Америка - Аустралија: 108 EUR или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ у EUR

за иностранство вршити преко: (или противвредност осталих валута)

I RAIFFEISEN ZENTRAL BANK
Swift code: RZBAATWW-VIENNA Austria
Корисничка банка: 55.052.658
Raiffeisenbank Југославија АД Београд - Ресавска 22
Swift code: RZBJYUBG
Корисник: 540100-4117372424 (EUR) PNM - ДОО - Београд или

II DEUTSCHE BANK AG
Swift code: DEUTDEFF - Frankfurt/M
Корисничка банка: 100935966200 Комерцијална банка АД - Београд
Swift code: KOBVYUBG - BLZ 99900158
Корисник: 540100-17372424 (EUR) PNM - ДОО - Београд
Код уплате обавезно навести
Претплата на лист **Забавник**
Копију уплате и адресу послати на:
ПОЛИТИКИН Newspapers and Magazines - 11000 Београд.
29. новембра 24/П. Југославија или
на факс ++ 381 11 3373-084

Годишњу претплату на лист не примамо.

Интернет адреса: <http://www.politika.co.yu>
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

РЕКЛИСУ О НАДИ

У **НАДАМА** СВОЈИМ ВАРАЈУ СЕ ЉУДИ,
ЈЕР ЧАС СУ ИМ ЗАНОСНЕ,
А УЧАС ОЧАЈА ПУНЕ;
У ВАРЉИВОСТИ ОВОЈ
СВАКО СЕ ИЗГУБИ.

Пиндар
грчки песник
(518–442 п. н.е)

КО
ЖИВИ,
ТРЕБА
ДА
СЕ
НАДА.

Јохан Волфганг Гете
немачки књижевник
(1749–1832)

МАЊЕ УЖИВАМО У
ОНОМЕ ШТО СМО
ПОСТИГЛИ НЕГО У
ОНОМЕ ЧЕМУ СЕ
НАДАМО.

Жан-Жак Русо
француски филозоф и
писац
(1712–1778)

МОЈА ЈЕ НАЈСЛАЂА
НАДА ДА ЋУ
ИЗГУБИТИ СВАКУ
НАДУ.

Пјер Корнеј
француски
књижевник
(1606–1684)

НЕ ЗНАТЕ ШТА ЈЕ
НАДА ДОК ЈЕ
НЕ ИЗГУБИТЕ.

Томас С. Елиот
енглески књижевник
(1888–1965)

КОЛИКО ГОД БИЛА
ВАРЉИВА, **НАДА**
СЛУЖИ БАРЕМ ТОМЕ
ДА НАС УГОДНИМ
ПУТЕМ ВОДИ ДО
КРАЈА ЖИВОТА.

Франсоа Ла Рашфуко
француски
филозоф
(1613–1680)

ЧОВЕК СЕ УВЕК **НАДА**,
ЧАК И ОНДА КАД ЈЕ
ИЗГУБИО СВАКИ
НАДУ.

Реми де Гурмон
француски писац
(1858–1915)

НАДА ЈЕ УГЛАВНОМ
ЛОШ ВОДИЧ МАДА
ЈЕ ДОБАР ДРУГ НА
ПУТУ.

Џорџ Халифакс
енглески државник и
писац
(1633–1695)

НАДА ЈЕ САМА ПО
СЕБИ ВРСТА СРЕЋЕ И
МОЖДА НАЈВЕЋА
СРЕЋА КОЈУ ОВАЈ
СВЕТ МОЖЕ ДА НАМ ДА.

Семјуел Џонсон
енглески песник
(1709–1794)

И НАЈСКРОМНИЈИ
ЧОВЕК У ДУШИ ВЕРУЈЕ
И УВЕК СЕ ВИШЕ **НАДА**
НЕГО ШТО СЕ
УСУЂУЈЕ ДА ПРИЗНА.

Готфрид Келер
швајцарски
књижевник
(1819–1890)

КАДА ПРОПАЛО СВЕ
ЈЕ, И ИЗГУБЉЕНА
СВАКА **НАДА**,
ЖИВОТ ПОСТАЈЕ
СРАМОТА И СМРТ ЈЕ
ДУЖНОСТ ТАДА.

Франсоа Мари Волтер
француски филозоф и писац
(1694–1778)

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД GARFIELD GARFIELD GARFIELD

Волите свој Београд, а ми ћемо да бринемо о њему.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ГРАЂЕВИНСКО
ЗЕМЉИШТЕ И ИЗГРАДЊУ БЕОГРАДА www.beoland.co.rs

Кружна
панорама Београда

На целој слици црвеном је уоквирен сегмент, који обрађујемо у овом броју Забавника. Сви сегменти су припремљени тако да прави
лини слијањем, без обзира одакле се почиње, формирају бесконачну панораму Београда. Склопи сам својих 360° панорама Београда.

север

североисток

исток

Југоисток

Југ

Југозапад

запад

северозапад

У овом броју Дирекција за грађевинско
земљиште и изградњу Београда вам
поклања седми од осам сегмената кружне
панорама Београда.